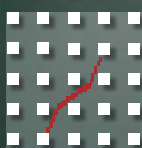

JAARVERSLAG 2007

VAN HET BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN EN TELECOMMUNICATIE

BIPT

INHOUDSOPGAVE

MEDEDELING VAN DE RAAD	4
WIE ZIJN WIJ	8
DE OPDRACHTEN	9
DE WERKGEBIEDEN	9
DE WAARDEN	10
DE RAAD	11
HET BIPT EN DE ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE	14
JURIDISCH KADER	15
ECONOMISCHE REGULERING	16
Markttoegang	16
Marktanalyses	17
Regulering van de operator met een sterke machtspositie inzake toegang en vaste telefonie	22
Regulering van de operator met een sterke positie in mobiele telefonie	31
De samenwerking inzake economische regulering	32
<i>Samenwerking van de dienst met de Belgische mededingingsautoriteiten</i>	32
<i>Samenwerking met de gemeenschapsregulators</i>	33
<i>Samenwerking met de Europese Commissie</i>	33
Controle op de activiteiten van de operatoren en dienstenleveranciers	34
BESCHERMING VAN DE GEBRUIKERS	35
BIJHOUDEN VAN TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN, AANWEZIGHEID IN NATIONALE EN INTERNATIONALE INSTELLINGEN	42
BEHEER VAN TECHNISCHE AANGELEGENHEDEN EN VAN HET ELEKTROMAGNETISCHE SPECTRUM	44
BEHEER VAN HET ELEKTROMAGNETISCHE SPECTRUM, VERGUNNINGEN EN FREQUENTIES	45
WAARBORGEN AAN DE SPECTRUMGEBRUIKERS	48
BEHEER VAN DE TELEFOONNUMMERING	53
TECHNISCHE OPDRACHTEN VAN OPENBAAR NUT	57
BIJHOUDEN VAN TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN, AANWEZIGHEID IN NATIONALE EN INTERNATIONALE INSTELLINGEN	61

HET BIPT EN DE POSTSECTOR	64
JURIDISCH KADER EN OPDRACHTEN VAN HET BIPT	65
ECONOMISCHE SITUATIE VAN DE SECTOR	68
ECONOMISCHE REGULERING	69
CONSUMENTENBESCHERMING	70
BIJHOUDEN VAN TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN, AANWEZIGHEID IN NATIONALE EN INTERNATIONALE INSTELLINGEN	72
WERKING VAN HET BIPT	76
HET PERSONEEL	77
DE UITRUSTING	78
DE FINANCIËN	79
PRAKTISCHE INLICHTINGEN	82
GLOSSARIUM	83
NUTTIGE ADRESSEN	89
BIJLAGE: referenties van de reglementaire teksten die door het BIPT zijn voorbereid en in 2007 zijn gepubliceerd	92
ECONOMISCHE SITUATIE VAN DE ELEKTRONISCHE COMMUNICATIESECTOR	96
MARKTSPELERS OP DE COMMUNICATIEMARKT	97
ECONOMISCHE GEGEVENS VAN DE VASTE-TELECOMSECTOR	100
TOEGANG TOT DE VASTE-TELEFOONDIENST	101
VASTE SPRAAKTELEFONIE	106
HUURLIJNEN	112
INTERNETTOEGANG	113
MOBIELE TELEFONIE	126

MEDEDELING VAN DE RAAD

MEDEDELING VAN DE RAAD

Het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie heeft het genoegen aan de lezers het veertiende jaarverslag voor te stellen dat betrekking heeft op de activiteiten die het Instituut in het jaar 2007 heeft verricht. Het BIPT is bevoegd voor twee economische sectoren: de post en de telecommunicatie, die tegenwoordig elektronische communicatie wordt genoemd.

Het BIPT zou hier twee onderwerpen willen benadrukken die tegelijkertijd een overzicht geven van de opdrachten van het Instituut en van de repercussies van de besluiten die het neemt.

In de postsector was een van de voornaamste gebeurtenissen in 2007 op Europees niveau de afronding van de medebeslissingsprocedure in verband met het ontwerp van de derde postale richtlijn. Richtlijn 97/67/EG had voorzien in een geleidelijke en beheerste openstelling van de sector voor concurrentie. De nieuwe postrichtlijn stelt 31 december 2010 vast als de datum voor de volledige openstelling van de markt, waarbij sommige lidstaten de mogelijkheid wordt geboden om die openstelling ten hoogste twee jaar uit te stellen; daarbij geldt voor de lidstaten die van die mogelijkheid gebruikmaken een voorlopige wederkerigheidsclausule.

Ook al zijn de prijzen van de brievenpost voor particulieren de jongste jaren over het algemeen gestegen, terwijl diegene die de ondernemingen betalen (die driekwart van het postvolume genereren) over het algemeen zijn gedaald, schrijft Richtlijn 97/67 voor dat de prijzen betaalbaar moeten zijn om de toegang tot die diensten zoveel mogelijk te vergemakkelijken, maar ook dat ze op de kosten gebaseerd moeten zijn. Ondanks die stijgingen zijn de consumenten van oordeel dat de tarieven algemeen op een aanvaardbaar niveau blijven, aldus de Europese Commissie. Er dient te worden onderstreept dat de universeledienstverplichtingen behouden worden in de nieuwe richtlijn, die het aan de lidstaten overlaat te beslissen welk financieringsmechanisme voor de verstrekking van de universele dienst in die nieuwe context het best beantwoordt aan hun behoeften.

Het Instituut heeft de kostprijs van de universele dienst voor het jaar 2006 berekend.

Nadat het in 2006 tweeduizend Belgische gezinnen had bevroegd over de wensen van particulieren in verband met de verrichtingen die de universele dienst kenmerken, wou het BIPT zijn gezichtsveld verruimen en heeft het de kmo's en zelfstandigen bevroegd. Die studie is verricht in juli 2007.

Om ten slotte de gehele sector optimaal te begeleiden in de voorbereiding op de toekomstige uitdagingen, heeft het Instituut de regering geholpen om de samenhang te verbeteren van het wetgevend kader met betrekking tot de historische operator en heeft het ook bijgedragen tot de herziening van het regelgevingskader.

Ook in de sector van de elektronische communicatie was er in 2007 het hele jaar door heel wat werk te verrichten.

Zo heeft het Instituut de verscheidene referentieaanbiedingen van de historische operator onderzocht. Uit de pagina's die volgen, zal blijken dat interconnectie (BRIO) niet langer het voornaamste

struikelblok is in de relaties tussen Belgacom en de andere operatoren maar dat de geschillen verschoven zijn naar de aanbiedingen voor toegang tot het aansluitnetwerk en voor bitstream (BRUO en BROBA). Efficiënt en in goede omstandigheden toegang krijgen tot de eindklanten is werkelijk de grootste zorg voor talrijke spelers op de markt voor elektronische communicatiediensten. Dit betekent echter niet dat het BRIO (dat niet langer een uiterste geldigheidsdatum heeft) niet aan de basis heeft gelegen van een aantal twisten waarbij het Instituut heeft moeten ingrijpen. Het Instituut heeft ook enkele belangrijke besluiten genomen om de kwalitatieve en kwantitatieve voorwaarden vast te stellen van de ontbundelings- en bitstreamdiensten die Belgacom aan de alternatieve operatoren verstrekt.

Overeenkomstig een besluit¹ dat genomen is na de analyse van de markten 7, 13 en 14 (cluster “huurlijnen”) die overeenstemmen met de retailmarkt, met de wholesalemarkt voor afgevend segmenten en met de wholesalemarkt voor bundelsegmenten, werd Belgacom verzocht een referentieaanbod op te stellen voor de markt voor afgevend segmenten van huurlijnen, waaraan Belgacom de naam BROTSOLL² heeft gegeven.

Het openstellen van de vaste netwerken blijft, net als de interconnectielasten tussen mobiele netwerken, een van de meeste gevoelige gebieden in de regulering van de markten voor elektronische communicatie.

Het Instituut is de ontwikkelingen op het gebied van de universele dienst en van de consumentenbescherming blijven volgen, aangezien de liberalisering ook tot doel heeft de burger voordeel te brengen.

Postscriptum

De lezer zal op het einde van dit document een glossarium vinden waarin uitleg wordt gegeven over de gebruikte termen en over de vele afkortingen die in de volgende pagina's worden vermeld.

Michel Van Bellinghen
Lid van de Raad

Georges Deneff
Lid van de Raad

Catherine Rutten
Lid van de Raad

Eric Van Heesvelde
Voorzitter van de Raad

¹ Besluit van de Raad van 17 januari 2007. Alle besluiten van de Raad kunnen worden bekeken op de website van het Instituut.

² Belgacom Reference Offer for Terminating Segments of Leased Lines.

WIE ZIJN WIJ

WIE ZIJN WIJ

DE OPDRACHTEN

Historisch gezien zijn de sector van de post en de telecommunicatie lange tijd gekenmerkt door het bestaan van monopolies van openbare dienst. In het begin van de jaren 80 hebben de eerste pogingen tot een gecontroleerde invoering van vormen van concurrentie dat marktmodel op losse schroeven gezet. In de volledig vrijgemaakte markt voor elektronische communicatie en die van de postdiensten die geliberaliseerd wordt, vervult het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie opdrachten inzake economische regulering, technische organisatie en naleving van de regelgevingskaders. Het BIPT waakt over de belangen van de marktspelers en gebruikers, ten behoeve van de gemeenschap. Die acties steunen op drie sleutelwoorden: transparantie, samenwerking en dialoog.

Bij de invoering van die nieuwe organisatie heeft de wetgever zich laten leiden door twee gedachten. Enerzijds het introduceren van het marktmechanisme in de sector van de elektronische communicatie en aan een ander, trager tempo in de postsector en anderzijds het waarborgen van de belangen van de burgers.

DE WERKGEBIEDEN

De nationale federale overheid heeft het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie (BIPT) de taak toebedeeld om twee sectoren te begeleiden: de elektronische communicatie en de postsector. Onlangs is daar de omroep in Brussel bij gekomen, voor zover die onder de bevoegdheid van de Federale Staat valt.

Met de afkondiging van een wet op 21 maart 1991 heeft de Belgische wetgever het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie opgericht om te zorgen voor de begeleiding van de sectoren van de elektronische communicatie en van de postdiensten. Zijn naam zegt het duidelijk: het Instituut is bevoegd voor beide werkgebieden. Het BIPT heeft zijn activiteiten gestart in juni 1993. Sinds de wet van 17 januari 2003 is het BIPT een instelling van openbaar nut die over een eigen statuut beschikt, waardoor zijn onafhankelijkheid ten opzichte van de uitvoerende macht wordt gewaarborgd.

De elektronische communicatie

Op een vijftiental jaar tijd heeft de telecommunicatie een technologische revolutie doorgemaakt. Die technische ontwikkelingen gingen gepaard met de liberalisering van de Europese markten. De uitdrukking “elektronische communicatie” dekt alle vormen van communicatie, via radiogolven, vaste lijnen (koperdraad, coax, glasvezel). Door die “open” en soepele definitie wordt er ruimte gemaakt voor de toekomstige technologische ontwikkelingen en kan ook het principe van de technologische neutraliteit worden weerspiegeld, dat een van de fundamentele beschikkingen is van het Europese regelgevingskader voor elektronische communicatie.

De bevoegdheid van het BIPT splitst zich in het bijzonder uit in twee soorten van activiteiten:

- de eerste slaat op de nieuwe regulerende opdrachten op de geliberaliseerde telecommunicatiemarkten. Het BIPT neemt de nodige maatregelen opdat het regelgevingskader wordt nage-

leefd, de concurrentie zich ten volle en correct kan ontplooiën, sommige opdrachten van openbaar nut worden vervuld en de consumentenbelangen worden gevrijwaard;

■ de tweede heeft betrekking op de uitoefening van een soeverein gezag op specifieke technische gebieden. Sommige hulpmiddelen, zoals het elektromagnetisch spectrum of de nummervoorraad, zijn schaars: er is een regulator nodig om het gebruik nauwkeurig te verdelen, te reglementeren en te controleren. Het Instituut vervult nog andere technische opdrachten van openbaar belang.

Omroep in Brussel-Hoofdstad

Sedert de inwerkingtreding van de wet van 16 maart 2007, die de wet van 30 maart 1995 betreffende de netten voor distributie voor omroepuitzendingen en de uitoefening van omroepactiviteiten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad wijzigt, is het BIPT in Brussel de regulator inzake omroep met federale bevoegdheid geworden, namelijk voor de omroepinstellingen die daar gevestigd zijn en die niet onder de bevoegdheid vallen van de Vlaamse Gemeenschap, noch van de Franse Gemeenschap.

De postdiensten

Ook de postsector is de weg van de liberalisering ingeslagen. Het BIPT is logischerwijs belast met het toezicht op de naleving van het regelgevingskader en de goede werking van het reeds geliberaliseerde gedeelte van de markt. Bovendien is het BIPT belast met de controle op een aantal punten uit het beheerscontract tussen De Post en de Staat. Dat beheerscontract heeft betrekking op de taken van openbare dienst van De Post, alsook de financiële bijdrage van de Staat.

DE WAARDEN

Het algemeen belang noodzaakt een afweging van de voor- en nadelen voor de verschillende betrokken partijen: de operatoren, alle categorieën van gebruikers en de overheid; naast het ontwikkelen van de concurrentie moet ook aandacht worden besteed aan de bescherming van vooral de private gebruikers tegen mogelijke misbruiken van de markt.

Onafhankelijkheid

De wet van 17 januari 2003 heeft aan het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie een statuut verleend dat zijn onafhankelijkheid waarborgt. Het orgaan dat aan het hoofd staat van het BIPT is de Raad die uit vier leden bestaat, onder wie de voorzitter, die bij staking van stemmen de doorslaggevende stem heeft. De Raad neemt zijn besluiten autonoom en onafhankelijk van de uitvoerende macht. Er is geen enkele band met de operatoren die actief zijn op de betreffende markten. Vanzelfsprekend kan elke belanghebbende de besluiten van de Raad aanvechten voor de bevoegde rechterlijke macht.

Transparantie

Als administratieve overheid is het BIPT verplicht om zijn handelingen te motiveren met respect voor de vertrouwelijkheid van bepaalde informatie over sommige bedrijven en/of hun producten. De statuten van het Instituut bepalen bovendien dat iedereen die direct en persoonlijk betrokken is bij een besluit van de Raad, voorafgaandelijk kan worden gehoord.

Samenwerking en dialoog

In zijn dagelijkse praktijk geeft het Instituut de voorkeur aan de dialoog en het overleg. De besluitvorming wordt voorafgegaan door raadplegingen. Vervolgens deelt het BIPT zijn ontwerpadviezen of -besluiten mee en onderzoekt het de opmerkingen die op die ontwerpen zijn gemaakt. In geval van betwisting tussen de operatoren hebben zij de mogelijkheid om een verzoening via het BIPT te vragen alvorens andere rechtsmiddelen te overwegen (bijvoorbeeld bij de Raad voor de Mededinging). Voor de samenwerking met de gemeenschappen, de Raad voor de Mededinging, de Europese Commissie en de regulatoren van de andere lidstaten wordt de lezer doorverwezen naar pagina 32.

DE RAAD

Onder de leden van de Raad van het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie zijn de bevoegdheden als volgt verdeeld:

Eric Van Heesvelde, voorzitter van de Raad, is bevoegd voor:

- de algemene coördinatie van het beleid van het Instituut;
- het opstellen van het beheersplan;
- de externe communicatie;
- de coördinatie van de ondersteunende diensten IT/Vertalers, Personeel en Vorming, Budget, Facturatie en Logistiek.

Catherine Rutten, lid van de Raad, is bevoegd voor:

- de dienst “Economische analyse van de telecommunicatiemarkt”: alle economische aspecten inzake telecommunicatie, inclusief de tarieven van de publieke dienst (marktanalyse, SMP, tarieven, kostenmodellen, berekening van de kosten van de universele dienst, statistieken), toegang en interconnectie (BRIO, BROBA, BRUO);
- de dienst “Internationale betrekkingen inzake telecommunicatie”: coördinatie van de werkzaamheden op het niveau van de ERG, de IRG, de Europese instellingen, de ITU, de WTO en de CEPT;
- de dienst Budget en Logistiek: budget van het BIPT, boekhouding (inning van de inkomsten en beheer van de uitgaven), aankoopdienst, uitrusting.

Georges Deneff, lid van de Raad, is bevoegd voor:

- de dienst Post: strategie, juridische en economische aspecten, controle op de naleving van de wetgeving (vergunningen, universele dienst, kwaliteitsnormen, tarieven) en op het beheerscontract van De Post, internationale instellingen op het gebied van post;
- de dienst “Controle, Publieke dienst, Consumenten, Universele dienst telecom”: controle op het frequentiegebruik (inclusief radio's in de FM-band), de uitstralingsnormen (attesten), storingen, controle op de universeledienstverplichtingen en op het beheerscontract van Belgacom, inlichtingen inzake universele dienst, e-security team, Comixtelec, betrekkingen met consumentenorganisaties, bescherming van de consumentenrechten, uitvoering van de tapwetgeving en nooddiensten;
- de dienst IT en Vertalers: beheer en aankoop van IT-apparatuur en software, intern-netwerkbeheer en ontwikkeling van software, vertaling van documenten (Frans-Nederlands-Duits-Engels).

Michel Van Bellinghen, lid van de Raad, is bevoegd voor:

- de dienst “Juridische aspecten van de telecommunicatie”: reglementair kader inzake telecommunicatie en radiocommunicatie, algemene juridische ondersteuning aan de andere diensten, geschillen, verzoening, internationale verdragen, bescherming van de privacy, Ethische Commissie (behalve De Post);
- de dienst “Technologie, Telecom- en Radiogebruik”: coördinatie van het spectrum (internationaal en nationaal), internationale organisatie inzake radiocommunicatie, beheer van het frequentieplan, informatisering; controle op de apparatuur en notificaties volgens de R&TTE-richtlijn, (internationale) standaardisatie; toekenning van de vergunningen inzake radiocommunicatie en van de vergunningen inzake spraaktelefonie en vaste netwerken, aangiftes van telecommunicatiediensten; beheer van het nummeringsplan, domeinnamen, nummeroverdraagbaarheid, gebruik van de nummers;
- de personeelsdienst: personeelsstatuut van het BIPT, sectorcomité, opleiding.

BIPT
i B P T

HET BIPT EN DE ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE

HET BIPT EN DE ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE

JURIDISCH KADER

Op het gebied van telecommunicatie heeft de ononderbroken technologische vernieuwing een sterke invloed op de ontwikkeling van het reguleringsstelsel. Dankzij digitalisering kunnen immers verschillende soorten inhoud worden aangeboden via netwerken van uiteenlopende aard, zoals het kabelnet of de telefoonlijn. Tegelijkertijd is het internet uitgegroeid tot een wereldwijd platform voor een gamma van elektronische-communicatiediensten. De convergentie van de informatie- en de communicatietechnologie heeft nieuwe mogelijkheden geopend. Het Europese juridische kader voor de elektronische communicatie speelt in op die technologische convergentie en trekt de voordelen van de liberalisering door naar de elektronische communicatie in het algemeen.

De wet betreffende de elektronische communicatie

België heeft op 13 juni 2005 zijn wet betreffende de elektronische communicatie afgekondigd. Zoals gezegd, onderwerpen de Europese richtlijnen alle netwerken en diensten voor elektronische transmissie aan eenzelfde regelgevingskader, gebaseerd op de convergentie van de sectoren van de telecommunicatie, de omroep en de informatietechnologie. Gelet op de bevoegdheidsverdeling inzake omroep met de gemeenschappen heeft de wet van 13 juni 2005 haar toepassingsgebied beperkt tot de sector van de telecommunicatie.

Het regelgevingskader dat door de wet wordt ingesteld, wordt gekenmerkt door een grotere soepelheid. De wet maakt een eind aan het systeem waarbij de verrichting van een telecommunicatieactiviteit aan een vergunning wordt onderworpen. Om een specifieke activiteit te kunnen beginnen, moet een onderneming voortaan slechts een betrekkelijk summiere kennisgeving doen bij het Instituut. Een goedkeuring of een akkoord van het Instituut is niet vereist, maar de operator moet natuurlijk de inlichtingen verstrekken en bijwerken die het Instituut in staat stellen een algemene kijk op de markt te behouden. In de praktijk bezorgt het Instituut na de kennisgeving een verklaring aan de operator waarin vermeld wordt dat die laatste een geldige kennisgeving heeft gedaan en zijn activiteiten mag beginnen te ontwikkelen, maar die verklaring is geen machtiging van het BIPT ten opzichte van de betrokken operator. Het gaat gewoon om een bevestiging.

Het samenwerkingsakkoord met de gemeenschappen

Naar aanleiding van het arrest van het arbitragehof van 14 juli 2004 is er uiteindelijk op 17 november 2006 een samenwerkingsakkoord gesloten tussen de Federale Staat en de drie gemeenschappen. Dit akkoord regelt het beheer van de elektronische communicatie voor zover het betrekking heeft op een bevoegdheid die wordt gedeeld tussen het federale niveau en de gemeenschappen. Na een proces van goedkeuring door de respectieve wetgevende assemblees is het eind september 2007 in werking getreden.

In het deel in verband met de regulering bestaat het hoofdprincipe waarop het samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 berust, erin dat elk van de bevoegde autoriteiten de anderen op de hoogte moet brengen van haar ontwerpbeslissingen. De overige regulatoren hebben dan een korte periode om die te onderzoeken en eventueel te reageren door de samenwerkingsprocedure in wer-

king te stellen. In dat geval komt de Conferentie van regulatoren (CRC), waarin de federale en de gemeenschapsregulatoren verenigd zijn, bijeen om een akkoord te bereiken over de geplande maatregel. Als er geen consensus wordt bereikt, kan het politieke niveau het dossier in behandeling nemen en dan is het de taak van de ministers van de respectieve regeringen om een akkoord te sluiten.

Nadat het samenwerkingsakkoord in werking was getreden, zijn de verschillende regulatoren overeenkomstig dat akkoord bijeengekomen om een huishoudelijk reglement van de CRC op te stellen, dat vervolgens nog moet worden goedgekeurd door een interministerieel comité van de Federale Staat en de gemeenschappen.

Geschillen

Van de zestien vorderingen die in de loop van 2007 zijn ingesteld tegen besluiten van het Instituut verdienen de volgende zaken aandacht, welke van bijzonder belang zijn voor de economische regulering van de sector.

- Belgacom heeft bij het hof van beroep van Brussel een vordering ingesteld tegen het besluit van de Raad van 17 januari 2007 betreffende de definitie van de markten, de analyse van de concurrentievoorwaarden, de identificatie van de operatoren met een sterke machtspositie en de bepaling van de gepaste verplichtingen voor de markten van de cluster “huurlijnen” (de markten 7-13-14).
- Belgacom heeft bij het hof van beroep van Brussel een vordering ingesteld tegen het besluit van de Raad van 7 maart 2007 betreffende de definitie van de markten, de analyse van de concurrentievoorwaarden, de identificatie van de operatoren met een sterke machtspositie en de bepaling van de gepaste verplichtingen voor de markten van de cluster “vaste telefonie” (markt 9).
- BASE heeft een vordering tot schorsing en tot nietigverklaring ingesteld tegen de aanvulling van 18 december 2007 op het besluit van de Raad van het BIPT van 11 augustus 2006 betreffende de regulering van de lasten voor gespreksafgifte van de mobiele operatoren vanaf 2008.

Een arrest van het hof van beroep van Brussel van 1 juni 2007 heeft tevens zijn stempel gedrukt op de betwistingen rond de marktanalyses. Daarin heeft het hof de definitie en de analyse door het BIPT van de markten 1 en 2 (toegang) bevestigd, alsook de aanwijzing van Belgacom als operator met een sterke machtspositie op die markten en ook de grote meerderheid van de correctiemaatregelen die eraan worden opgelegd.

ECONOMISCHE REGULERING

Markttoegang

Het Instituut behandelt alle aangiftes voor de exploitatie van vaste en mobiele telecommunicatienetwerken en de erop aangeboden telecommunicatiediensten.

Registraties 2007

Type dienst	Totaal
Openbare telefoondienst	10
Openbaar netwerk	7
Spraakdiensten	47
VoIP-dienst	24
Belkaarten	4
Carrier Select/Carrier Preselect	15
Teleconferencing	1
Andere spraakdienst	3
Andere diensten	37
Huurlijnen	8
Internettoegang	21
Network management services	8
Andere	11
Totaal registraties	101

Marktanalyses

De marktanalyses zijn een essentieel onderdeel van het nieuwe regelgevende kader omdat zij grotendeels bepalen welke verplichtingen opgelegd worden in de elektronische communicatiesector. In dat nieuwe regelgevende kader zijn de afbakening van de markten en de analyse van de marktsituatie geïnspireerd op het mededingingsrecht. De relevante markten zijn bijvoorbeeld niet meer bij wet vastgelegd maar worden door de nationale toezichthouder gedefinieerd op basis van aanbevelingen van de Europese Commissie, die geregeld herzien worden en een lijst bevatten van de markten die volgens de Europese Commissie in aanmerking komen voor ex-anteregulering. Eind 2007 had de Europese Commissie twee aanbevelingen gepubliceerd: de eerste op 11 februari 2003 met een lijst van 18 markten³ en de tweede herzien op 17 december 2007⁴ met een lijst van 7 markten.

De marktanalyseprocedure kan globaal opgedeeld worden in twee trajecten: het analysetraject en het consultatietraject. Het analysetraject omvat de marktdefinitie, de marktanalyse, het bepalen van SMP-ondernemingen en het vaststellen van de verplichtingen. Het consultatietraject bestaat uit het ter consultatie voorleggen van het in het analysetraject tot stand gekomen ontwerpbesluit aan opeenvolgend de sector, de Raad voor de Mededinging, in sommige gevallen de medieregulatoren, en de Europese Commissie en de overige nationale toezichthouders.

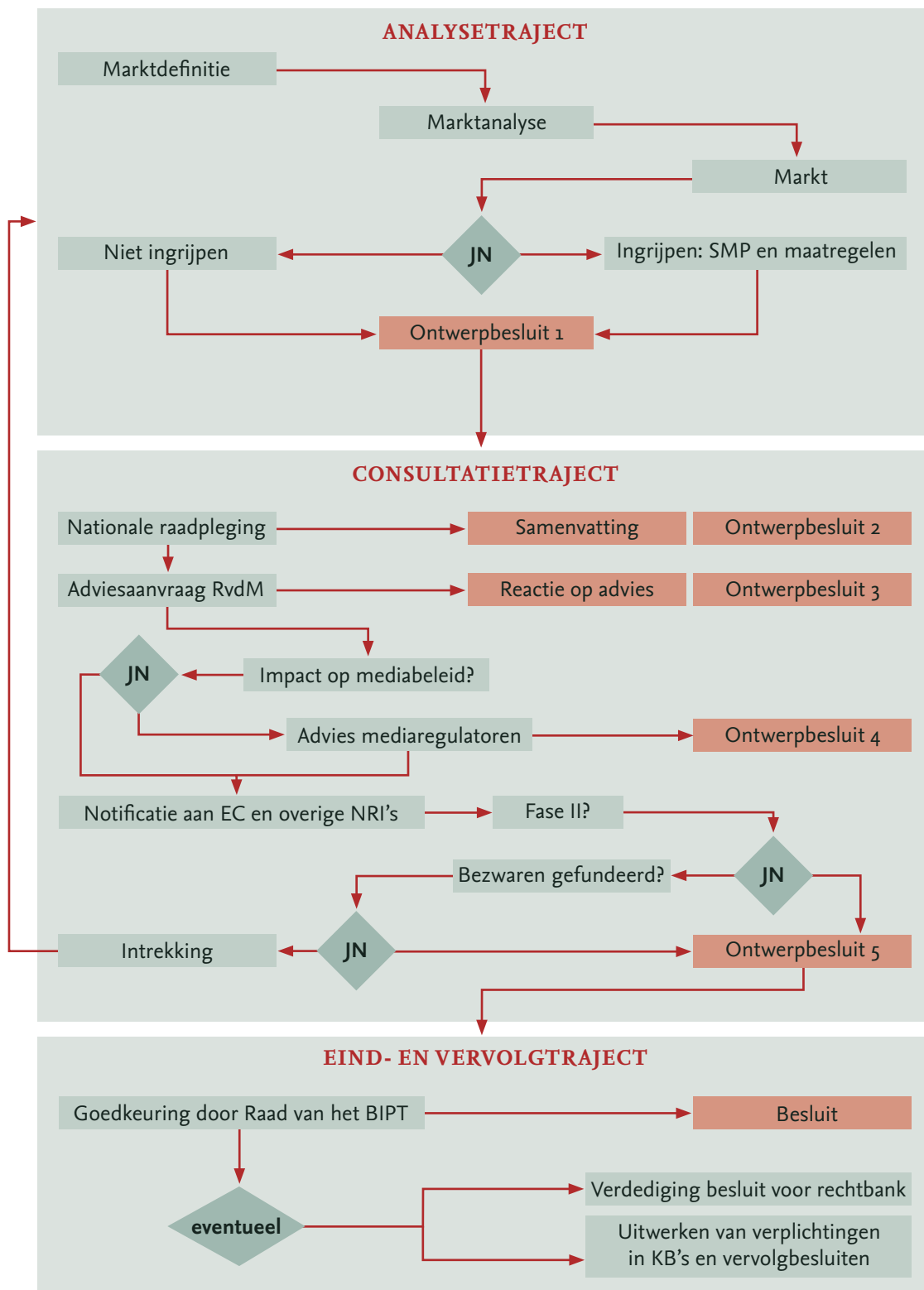
³ Retailniveau

1. Toegang tot het openbare telefoonnet op een vaste locatie voor particuliere gebruikers; 2. Toegang tot het openbare telefoonnet op een vaste locatie voor niet-particuliere gebruikers; 3. Openbaar beschikbare lokale en/of nationale telefoondiensten geleverd op een vaste locatie voor particuliere gebruikers; 4. Openbaar beschikbare internationale telefoondiensten geleverd op een vaste locatie voor particuliere gebruikers; 5. Openbaar beschikbare lokale en/of nationale telefoondiensten geleverd op een vaste locatie voor niet-particuliere gebruikers; 6. Openbaar beschikbare internationale telefoondiensten geleverd op een vaste locatie voor niet-particuliere gebruikers; 7. Minimumpakket van huurlijnen.

Wholesalemarkten

8. Gespreksofbouw op het openbare telefoonnetwerk, verzorgd op een vaste locatie; 9. Gespreksafgifte op afzonderlijke openbare telefoonnetwerken, verzorgd op een vaste locatie; 10. Gespreksdoorgiftediensten in het vaste openbare telefoonnetwerk; 11. Ontbundelde toegang op wholesale-niveau (inclusief gedeelde toegang) tot metalen netten en subnetten, voor het verzorgen van breedband- en spraakdiensten; 12. Markt voor wholesale-breedbandtoegang; 13. Afgevend segmenten van huurlijnen op wholesale-niveau; 14. Bundelsegmenten van huurlijnen op wholesale-niveau; 15. Toegang en gespreksofbouw op openbare mobiele telefoonnetwerken; 16. Gespreksafgifte op afzonderlijke mobiele netwerken; 17. De nationale wholesale-markt voor internationale roaming via openbare mobiele netwerken; 18. Omroeptransmissiediensten, voor het leveren van omroepinhoud aan eindgebruikers.

Hieronder vindt u een schematisch overzicht van de stappen die het BIPT moet doorlopen in het kader van de marktanalyseprocedure.

⁴ Retainiveau
1. Toegang tot het openbare telefoonnet op een vaste locatie voor particuliere en niet-particuliere gebruikers

Wholesalemarkten
2. Gespreksofbouw op het openbare telefoonnetwerk, verzorgd op een vaste locatie; 3. Gespreksafgifte op afzonderlijke openbare telefoonnetwerken, verzorgd op een vaste locatie; 4. (Fysieke) toegang tot netwerkinfrastructuur op wholesaleniveau (inclusief gedeelde of volledig ontbundelde toegang) op een vaste locatie; 5. Wholesalebreedbandtoegang; 6. Afgevend segmenten van huurlijnen op wholesaleniveau, ongeacht van welke technologie gebruik wordt gemaakt om gehuurde of toepassings specifieke capaciteit te leveren; 7. Gespreksafgifte op afzonderlijke mobiele netwerken.

Een aantal externe gebeurtenissen hebben de marktanalyse beïnvloed. Zo kwam er de wet van 16 maart 2007, die de wet van 24 december 1995 amendeert in die zin dat het BIPT bevoegd wordt voor de mediaregulering in het tweetalig Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de kwesties die niet specifiek toe te wijzen zijn aan de ene of andere taalgemeenschap. Een tweede belangrijke gebeurtenis op nationaal niveau is de ratificering door alle betrokken parlementen van het samenwerkingsakkoord waardoor de blokkering van de markten die onder dat akkoord vallen, opgeheven wordt. Op Europees vlak is er de publicatie van de nieuwe aanbeveling door de Europese Commissie op 17 december. De lijst van relevante markten bij die aanbeveling telt 7 markten waarvan een enkele retailmarkt. Het wegvallen van een markt uit de lijst van relevante markten betekent echter niet dat de op die markt rustende verplichtingen meteen opgeheven worden. Daartoe is een vervolganalyse vereist. Wel moet er voor die markten stelselmatig de driecriteriatest uitgevoerd worden en dat ook al in de overgangsfase.

Om te bepalen of een markt in aanmerking komt om ex ante gereguleerd te worden, stelt de Europese Commissie de driecriteriatest voor. Die test staat beschreven in de memories van toelichting bij de aanbevelingen betreffende de relevante producten- en dienstenmarkten in de elektronische communicatiesector van 11 februari 2003 en die van 17 december 2007.

De drie criteria zijn:

- belemmeringen voor markttoegang en de ontwikkeling van de mededinging, hetzij structurele hetzij wettelijke of regelgevende belemmeringen;
- dynamische aspecten, m.a.w. de vraag of de markt kenmerken vertoont waardoor die na verloop van tijd een ontwikkeling naar daadwerkelijke mededinging zal vertonen zonder een behoefte aan regelgevende interventie ex ante;
- de relatieve doeltreffendheid van het mededingingsrecht.

De drie criteria moeten cumulatief vervuld zijn: als er aan één criterium niet voldaan is, is de test negatief en komt de betreffende markt niet in aanmerking om ex ante gereguleerd te worden, m.a.w. heeft het uitvoeren van een SMP-analyse en het bepalen van geschikte verplichtingen geen zin.

De Europese Commissie heeft gesteld dat die test niet uitgevoerd hoeft te worden voor de markten die in de aanbeveling staan, tenzij een NRI vindt dat een dergelijke markt niet in aanmerking komt om ex ante gereguleerd te worden. Wil een NRI een markt wel reguleren en staat die niet in de meest recente aanbeveling, dan moet die NRI wel de driecriteriatest uitvoeren. Op dit ogenblik is er binnen de ERG een discussie aan de gang of de driecriteriatest wel vereist is voor markten die wel in de Aanbeveling 2003 maar niet meer in de Aanbeveling 2007 staan.

In 2007 liep het consultatietraject af van nagenoeg alle markten die nog niet afgewerkt waren in 2006. De huurlijnenmarkten waren al in 2006 aan de Europese Commissie genotificeerd maar de Europese raadpleging liep pas op 5 januari af en het eindbesluit werd aangenomen op 17 januari 2007. Ook het eindbesluit met betrekking tot markt 15, de markt van de mobiele toegang en gespreksopbouw, kon op 2 mei aangenomen worden. Door de ratificatie van het samenwerkingsakkoord kon het consultatietraject met betrekking tot de markten 11 en 12 voortgezet worden en het betreffende ontwerpbesluit werd op 26 november aan de Europese Commissie genotificeerd. Door de extra bevoegdheid bepaald in de wet van 30 maart 1995, vatte het BIPT ook de analyse van markt

18 met betrekking tot het Brusselse Gewest aan en op het einde van 2007 was het analysetraject nagenoeg afgerond.

Tevens vonden twee vervolganalyses plaats: op de netwerkspecifieke markt 9 werden nieuwe ondernemingen aangemeld en voor markt 16 werden de mobiele terminatietarieven en het bijbehorende glijpad aangepast: de betreffende eindbesluiten werden aangenomen op resp. 7 maart en 18 december 2007.

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de voortgang met betrekking tot de relevante markten en de op die markten opgelegde verplichtingen.

Stand van zaken i.v.m. de voortgang van de marktanalyses (situatie op 31 december 2007)

Markt-analyse	Stadium						Notificatie		Datum besluit
	Analysetraject	Nationale raadpleging	Advies RvdM	Advies media-regulatoren	Europese notificatie	Aangenomen besluit	Code	Opmerkingen	
Markt 1	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0400	Geen	19-06-2006
Markt 2	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0401	Geen	19-06-2006
Markt 3	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0435	Opmerkingen	11-08-2006
Markt 4	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0436	Geen	11-08-2006
Markt 5	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0437	Opmerkingen	11-08-2006
Markt 6	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0438	Geen	11-08-2006
Markt 7	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0551	Geen	17-01-2007
Markt 8	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0439	Geen	11-08-2006
Markt 9	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0440	Geen	11-08-2006
Markt 9bis ¹	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0456	Geen	07-03-2007
Markt 10	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0441	Geen	11-08-2006
Markt 11	✓	✓	✓	✓	✓	✓	BE/2007/0735	Opmerkingen	10-01-2008
Markt 12	✓	✓	✓	✓	✓	✓	BE/2007/0736	Opmerkingen	10-01-2008
Markt 13	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0552	Opmerkingen	17-01-2007
Markt 14	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0553	Geen	17-01-2007
Markt 15	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2007/0610	Geen	02-05-2007
Markt 16	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2006/0433	Opmerkingen	11-08-2006
Markt 16bis ²	✓	✓	✓		✓	✓	BE/2007/0655	Opmerkingen	18-12-2007
Markt 17 ³	■	■	■		■	■			
Markt 18	✓	■	■		■	■			

Opmerkingen:

¹ Aanmelding van 11 nieuwe ondernemingen

² Aanpassing van MTR en glijpad

³ Analyse niet meer relevant na ingrijpen van Europese Commissie op die markt

De tabel hieronder geeft voor elk van de gefinaliseerde marktanalyses een overzicht van de conclusies van het BIPT. Er wordt aangegeven in welke mate op de desbetreffende markt concurrentie bestaat en welke maatregelen er door het BIPT werden opgelegd aan de operatoren.

Resultaat van de voltooide marktanalyses

Markt-analyse	Conclusie		SMP-onderneming(en)	Verplichtingen (wetsartikel)								
	Concurrerend	Niet-concurrerend		Non-discriminatie (58)	Transparantie (59)	Gescheiden boekhouding (60)	Toegang en interconnectie (61)	WLR (61)	Prijscontrole en KTS (62)	Carrier(voor)keuze (63)	Maatregelen op retailniveau (64)	Minimumpakket huurlijnen (65)
Markt 1	☐	☒	Belgacom	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐
Markt 2a1, 2b1	☐	☒	Belgacom	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☒	☐
Markt 2c1	☐	☒	Belgacom	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☒	☒	☐
Markt 3	☐	☒	Belgacom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐
Markt 4	☒	☐										
Markt 5	☐	☒	Belgacom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐
Markt 6	☒	☐										
Markt 7	☐	☒	Belgacom	☒	☒	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☒
Markt 8	☐	☒	Belgacom	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☐
Markt 9a ²	☐	☒	Belgacom	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☐
Markt 9b ²	☐	☒	Telenet en Versatel	☒	☒	☐	☐	☐	☒ ⁶	☐	☐	☐
Markt 9c ²	☐	☒	BT, Coditel, COLT, MCI, Mobistar en Scarlet	☒ ⁴	☒	☐	☐	☐	☒ ⁶	☐	☐	☐
Markt 9bis	☐	☒	3 Stars Net ... ⁵	☒ ⁴	☒	☐	☐	☐	☒ ⁶	☐	☐	☐
Markt 10	☐	☒	Belgacom	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☐
Markt 11	☐	☒	Belgacom	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☐
Markt 12	☐	☒	Belgacom	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☐
Markt 13	☐	☒	Belgacom	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☐
Markt 14	☒	☐										
Markt 15	☒	☐										
Markt 16a ³	☐	☒	BMB en Mobistar	☒	☐	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☐
Markt 16b ³	☐	☒	BASE	☒ ⁴	☐	☐	☒	☐	☒	☐	☐	☐

Opmerkingen:

¹2a: analoge toegang; 2b: ISDN-2; 2c: ISDN-30

²9a: verplichtingen voor Belgacom, 9b: verplichtingen voor Versatel en Telenet; 9c: verplichtingen voor overige aangemelde ondernemingen

³16a: verplichtingen voor Belgacom Mobile (BMB) en Mobistar; 16b: verplichtingen voor BASE

⁴alleen externe non-discriminatie

⁵... Brutélé, Equant, IPNESS, RealRoot, Scarlet Extended, Sound & Motion, TELE2, Toledo, Wavecrest en Weepee Studio's

⁶alleen prijscontrole (verschil tussen 9b en 9c/bis is glijpad)

Naast de eigenlijke marktanalyses werden er ook twee besluiten gepubliceerd die de implementatie van de in de marktanalyses opgelegde verplichtingen regelen: het besluit van 11 juli 2007, dat richtsnoeren vaststelt voor de beoordeling van een margin squeeze en het besluit van 22 augustus 2007, dat de implementatie regelt van de verplichting voor Belgacom om het kostentoerekeningsysteem toe te passen en het gerelateerde besluit waarmee de betreffende bepalingen in de besluiten met betrekking tot de markten 1, 2, 8, 9 en 10 aangepast worden.

De overgang van het oude regelgevende kader met zijn bij wet afgebakende markten, zijn precies omschreven criteria en zijn vaste pakket maatregelen, naar het nieuwe kader, waarin een veel grotere vrijheid bestaat ten aanzien van de marktafbakening, de analysecriteria en de op te leggen maatregelen, brengt wel met zich dat er een veel grotere rol is weggelegd voor het hof van beroep. Stelselmatig worden de besluiten van het BIPT waarin marktspelers aangemeld worden als SMP-ondernemingen, aangevochten voor de rechtbank. Het verdedigen van de besluiten voor de rechtbanken is dan ook een vrijwel vast onderdeel geworden van de marktanalyses.

Regulering van de operator met een sterke machtspositie inzake toegang en vaste telefonie

Billijke voorwaarden

Na de bevestiging in 2006 van zijn statuut als operator met een sterke machtspositie op de markt is Belgacom onderworpen gebleven aan een zekere regulering wat betreft de toegang tot zijn infrastructuur, alsook wat bepaalde wholesale- en retaildiensten betreft.

Belgacom is aldus verplicht om referentieaanbiedingen voor te stellen inzake interconnectie (BRIO), ontbundeling van het aansluitnetwerk (BRUO) en bitstreamtoegang (BROBA). Die referentieaanbiedingen leggen de tarieven en voorwaarden vast waaronder Belgacom zijn netwerk toegankelijk maakt voor de alternatieve operatoren. Voor elk van die aanbiedingen legt Belgacom het Instituut een tekstvoorstel voor. De markt wordt dan geraadpleegd en formuleert zijn opmerkingen. Op basis daarvan neemt het Instituut een ontwerpbesluit, dat opnieuw voor commentaar wordt voorgelegd, voordat het wordt afgewerkt. Het aanbod wordt vervolgens gepubliceerd en dient als referentie voor het volgende jaar.

BRIO

Inzake vaste telefonie omvat het BRIO de voorwaarden waaronder Belgacom zijn interconnectienetwerk toegankelijk stelt voor andere operatoren. Het interconnectienetwerk is het gedeelte van het netwerk voorbij het aansluitnetwerk.

Toch is het BRIO meer dan een eenvoudig overzicht van tarieven voor de overdracht van communicatie op gedeelten van netwerken. Het document bevat tevens kwaliteitsnormen, technische specificaties voor de geleverde diensten of de bestaande infrastructuur, bestelprocedures, leveringstermijnen, enz. U kunt het BRIO raadplegen op het internet⁵.

Sinds een arrest van het hof van beroep van Brussel van 16 juni 2006 is Belgacom niet langer verplicht om elk jaar een nieuw BRIO voor te stellen. Het BRIO dat van kracht is, heeft geen uiterste geldigheidsdatum meer. Elke wijziging die Belgacom in het BRIO aanbrengt, moet echter voor de publicatie ervan aan het BIPT worden meegedeeld, dat zijn bevoegdheid kan uitoefenen om wijzigingen

⁵ http://www.belgacom.be/nationalwholesale/nl/jsp/dynamic/standardPage.jsp?dcrName=regulatory_index

te eisen, eventueel zelfs nog voor de publicatie. Het Instituut heeft zich aldus via een mededeling van 10 januari 2007 uitgesproken over de voorwaarden met betrekking tot loadsharing (evenwichtige verdeling van het verkeer binnen de interconnectiezones) en in verband met de waarborgen die moeten worden geboden om de betaling van de interconnectiefacturen te garanderen.

Bovendien moet het BIPT herhaaldelijk ingrijpen om de ontwikkeling van een billijke concurrentie op de markt te waarborgen. De besluiten van het BIPT worden voorafgegaan door een raadpleging van de betrokken ondernemingen. Soms gaat het om een openbare raadpleging die wordt georganiseerd via de website van het Instituut.

In de tabel hieronder wordt een overzicht gegeven van de raadplegingen die in 2007 zijn gelanceerd in verband met het BRIO en/of interconnectie, alsook het aantal antwoorden vanwege de sector.

Raadplegingen in 2007	Datum van publicatie	Aantal respondenten
Ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT met betrekking tot de verplichting tot publicatie van wholesale-performantie-indicatoren door operatoren met een sterke machtspositie	28/02/2007	3
Raadpleging met betrekking tot de tarieven voor gespreksdoorgifte van Belgacom voor het jaar 2007	11/07/2007	3
Ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT ter aanvulling van de besluiten met betrekking tot de analyse van de markten 1, 2, 8, 9 en 10 wat betreft de indicatoren inzake kwaliteit van dienstverlening (KPI - Key Performance Indicators)	14/08/2007	2
Ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT betreffende de interconnectietarieven 2007 voor de toegang tot de diensten met toegevoegde waarde van andere operatoren	18/12/2007	4

In de tabel worden ook de besluiten vermeld die op dat vlak in 2007 genomen zijn met vermelding van een eventueel gerechtelijk beroep.

Besluiten in 2007	Datum van aanneming	Aangevochten voor het gerecht
Besluit van de Raad van het BIPT van 24 april 2007 betreffende de tarieven voor gespreksopbouw en gespreksafgifte van Belgacom voor het jaar 2007	24/04/2007	Ja
Besluit van de Raad van het BIPT van 23 mei 2007 met betrekking tot de verplichting tot publicatie van wholesale-performantie-indicatoren voor het BRIO	23/05/2007	Nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 6 juni 2007 met betrekking tot het verzoek van [...] tot terbeschikkingstelling van de interconnectieakkoorden afgesloten door BASE met Mobistar, Verizon Business en Belgacom	06/06/2007	Nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 6 juni 2007 met betrekking tot de ATAP-tarieven van Belgacom	06/06/2007	Nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 12 juli 2007 betreffende de interconnectiebetrekkingen tussen Belgacom en XtraCom	12/07/2007	Ja
Besluit van de Raad van het BIPT van 22 augustus 2007 betreffende de tarieven voor gespreksdoorgifte van Belgacom voor het jaar 2007	22/08/2007	Nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 2 oktober 2007 betreffende de interconnectiebetrekkingen tussen Belgacom en XtraCom	02/10/2007	Nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 26 oktober 2007 betreffende de interconnectiebetrekkingen tussen Belgacom en XtraCom	26/10/2007	Nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 23 november 2007 betreffende de interconnectiebetrekkingen tussen Belgacom en XtraCom	23/11/2007	Nee

BRUO en BROBA

De BRUO- en BROBA-aanbiedingen zijn erop gericht een groothandelsaanbod te doen voor breedband. Het BRUO is het aanbod waarbij de alternatieve operator continu kan beschikken over de hele of gedeeltelijke transmissiecapaciteit op de laatste draad die de abonnee met het netwerk verbindt. Via het BROBA huurt de alternatieve operator van Belgacom een capaciteit op de connectieapparatuur (DSLAM)⁶, alsook een ATM⁷-transmissiecapaciteit in het ATM-netwerk van Belgacom om er toegang toe te hebben en een interconnectie met dat netwerk. Die aanbiedingen zijn bijzonder belangrijk op het stuk van internettoegang, omdat zij operatoren in staat stellen om een alternatief aanbod te doen, zonder dat die laatsten over infrastructuur beschikken die toegang verleent tot de klant (BRUO) of een even fijnmazige infrastructuur hebben als Belgacom (BROBA). Op die manier dragen die aanbiedingen bij tot de ontwikkeling van concurrentie en tot een gediversifieerd aanbod, niet alleen op de markt voor internettoegang maar ook op die van de Virtuele Private Netwerken⁸.

⁶ Digital Subscriber Line Access Multiplexer.

⁷ Asynchronous Transfer Mode.

⁸ Virtual Private Network.

Het BIPT heeft in de zomer van 2007 het oplossen van de problemen als gevolg van het lanceren van een nieuw IT-systeem voor provisioning van nabij gevolgd omdat er vanwege de sector klachten ontvangen werden over de naleving van de termijnen voor de uitvoering van de installaties door Belgacom. Het BIPT heeft op dat vlak maatregelen genomen en besprekingen georganiseerd tussen Belgacom en de voornaamste gebruikers van het aanbod, om zo snel mogelijk de situatie te verbeteren. De operationele situatie bij Belgacom werd ook besproken tijdens maandelijkse follow-upvergaderingen tussen Belgacom en de voornaamste gebruikers van het aanbod om de procedures verder te verbeteren.

Door het besluit van 23 mei 2007 wordt Belgacom verplicht om maandelijks wholesale-prestatie-indicatoren voor BRUO en BROBA te publiceren waardoor de BRUO/BROBA-dienstverlening gedetailleerd en regelmatig gevolgd kan worden en het BIPT in de toekomst sneller kan ingrijpen indien er operationele problemen opduiken.

In de tweede helft van 2007 werd de naleving van de SLA's en de juistheid van de "forecasts" gecontroleerd om de doeltreffendheid van de nieuwe procedures te beoordelen. Het Instituut heeft een nieuw voorstel met een bijsturing van de SLA en het forecasting-mechanisme aan de sector voorgelegd, wat uiteindelijk tot een besluit geleid heeft op 21 november 2007.

Naar jaarlijkse gewoonte heeft Belgacom eind september ook een nieuwe versie van het BROBA-referentieaanbod aan het Instituut bezorgd. Door de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord was de in een koninklijk besluit wettelijk vastgelegde termijn om over deze contractuele voorwaarden te beslissen zeer krap, want op een periode van twee maanden moesten niet alleen de operatoren maar ook de gemeenschapsregulatoren geraadpleegd worden. Het Instituut heeft echter op 21 november 2007 reeds een besluit genomen betreffende BROBA 2008.

Daarnaast werd het BRUO- & BROBA-referentieaanbod gewijzigd om de technologie "Reach Extended ADSL2" toe te staan. Deze ADSL-variant maakt een grotere dekking van ADSL mogelijk zodat bepaalde klanten die verder van een centrale wonen ook van ADSL kunnen gebruikmaken.

De BRUO- en BROBA-tarieven worden door het Instituut vastgesteld rekening houdende met enerzijds de kostenbasering van Belgacom en anderzijds de mogelijkheid tot billijke concurrentie. De realisatie van nieuwe "bottom-up" kostenmodellen voor de aanbiedingen BRUO en BROBA is bijna voltooid.

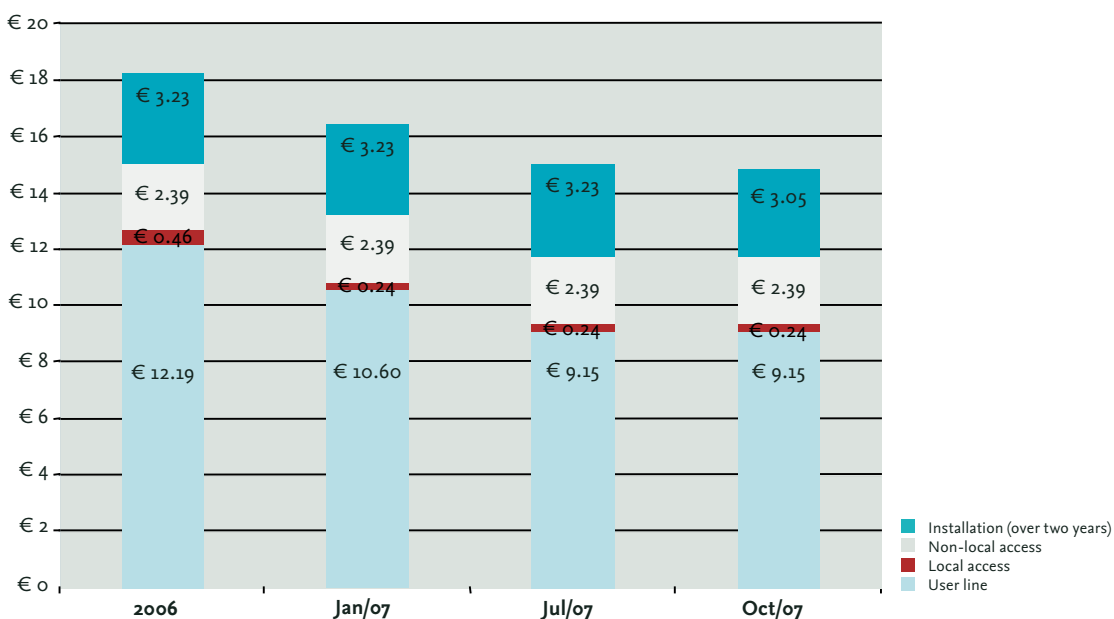
Half juni 2007 werd de maandelijkse huurprijs voor de verbinding met de eindgebruiker herzien (BRUO-aanbod). Dit zorgde voor een prijsdaling van ongeveer 2 euro (-18%) voor de lijnen waar geen Belgacomtelefonie op aanwezig is en ongeveer 1 euro (-67%) voor de andere gevallen.

De *splitters* die een opsplitsing maken van het signaal tussen telefoniediensten en internet werden met meer dan 80% in prijs verlaagd. En tot slot werden ook de eenmalige tarieven aangepakt, wat tot verdere prijsdalingen aanleiding gaf.

In de volgende grafieken worden de verminderingen van de BROBA- en BRUO-tarieven getoond.

BROBA

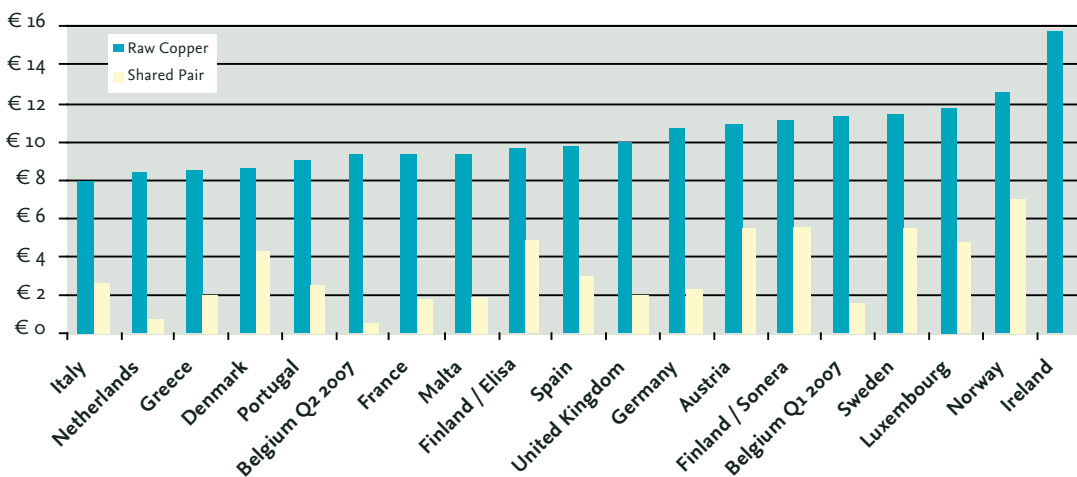
Average cost per bitstream line - Mass market

	2006	Jan/07	Jul/07	Oct/07
user line	€ 12.19	€ 10.60	€ 9.15	€ 9.15
local access	€ 0.46	€ 0.24	€ 0.24	€ 0.24
non-local access	€ 2.39	€ 2.39	€ 2.39	€ 2.39
installation (over two years)	€ 3.23	€ 3.23	€ 3.23	€ 3.05
average cost per bitstream line	€ 18.27	€ 16.46	€ 15.01	€ 14.83

BRUO rental fee

	1 July 2007	1 Jan 2006
BRUO Raw Copper	€ 9.29	€ 11.26 (type 2)
BRUO Shared Pair	€ 0.52	€ 1.61

One time fees

	new average tariff (from Oct 2007)	old average tariff (from Jan 2006)	delta
activation	€ 58.82	€ 73.17	-19.61%
deactivation	€ 5.53	€ 16.11	-65.67%
physical migration	€ 35.24	€ 53.43	-34.04%
mass migration	€ 28.27	€ 49.41	-42.79%

In de tabel hieronder wordt een overzicht gegeven van de raadplegingen die in 2007 zijn gelanceerd in verband met ontbundeling, alsook het aantal antwoorden vanwege de sector. De consultatiedocumenten en de samenvattingen van de antwoorden worden op de website van het BIPT gepubliceerd. In de tabel worden ook de besluiten vermeld die op dat vlak in 2007 genomen zijn met vermelding van een eventueel gerechtelijk beroep.

Raadplegingen	Datum van publicatie	Aantal respondenten
BROBA-addendum "Full VP"	14/03/07	4
BRUO-addendum van 22 februari 2007	7/03/07	4
Publicatie van wholesale-performantie-indicatoren voor BRUO & BROBA	28/02	3
BRUO rental fee	24/4	4
Splitter-tarieven	23/5	2
BRUO & BROBA One time fees	4/7	6
BRUO Reach Extended ADSL 2	11/9	2
BRUO/BROBA SLA & Forecasting	3/10	2
BROBA 2008	10/10	5
Annex K - Migraties	16/10	4
BROBA Reach Extended ADSL 2	3/10	4
BRUO VDSL2	28/11	3
Besluiten in 2007	Datum van aanneming	Aangevochten voor het gerecht
BROBA-addendum "Full VP"	17/4/07	Nee
BRUO-addendum van 22 februari 2007	24/4/07	Nee
Kwantitatieve aspecten van BROBA addendum "Full VP"	23/05/07	Nee
Publicatie van wholesale-performantie-indicatoren voor BRUO & BROBA	23/5/07	Nee
Bestelformulier Blocks & Tie Cables	6/06/07	Nee
BRUO rental fee	13/06/07	Ja
Splitter-tarieven	4/07/07	Nee
BRUO & BROBA One time fees	4/09/07	Nee
Addendum LLU Inquiry	4/09/07	Nee
BRUO Reach Extended ADSL 2	7/11/07	Nee
BRUO/BROBA SLA & Forecasting	23/11/07	Ja
BROBA 2008	23/11/07	Nee
BROBA 2008 ADSL	30/11/07	Nee
BROBA Reach Extended ADSL 2	12/12/07	Nee

Gescheiden boekhouding, opstelling van modellen en kostentoe rekeningssysteem

Het BIPT heeft als taak na te gaan of de wholesaletarieven van Belgacom wel degelijk de kosten weerspiegelen die de operator met een sterke machtspositie moet dragen, terwijl hij toch een return op zijn investering behoudt. Om die taak te vervullen zijn ingewikkelde technisch-economische modellen nodig, alsook betrouwbare financiële en niet-financiële gegevens.

Zo kunnen interconnectietarieven in het bijzonder worden bepaald op basis van een top-down (van boven naar beneden) of van een bottom-up benadering (van beneden naar boven). In het eerste geval gebruikt men een kostenmodel dat opgebouwd is op basis van de boekhouding van een operator, waarbij de relevante kosten worden gespreid over de verschillende netwerkonderdelen en de diensten die van deze onderdelen gebruikmaken. Het bottom-up model wordt dan weer opgebouwd uitgaande van de verkeersvolumes die een operator moet verzenden, waarbij die volumes bepalend zijn voor de optimale dimensionering van de verschillende netwerklagen.

In principe maakt het bottom-up model het mogelijk om de situatie van een efficiënte operator beter te weerspiegelen. Naargelang van de dossiers maakt het BIPT gebruik van een top-down en/of een bottom-up model.

Om na te gaan of de kosten correct zijn toegekend en om concurrentieverstorende kruissubsidiëring tussen verschillende diensten te voorkomen, controleert het Instituut bovendien het naleven door Belgacom van bepaalde verplichtingen inzake gescheiden boekhouding.

Op 6 april 2007 heeft het BIPT een raadpleging gepubliceerd over een ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT tot wijziging van de besluiten met betrekking tot de analyse van de markten 1, 2, 8, 9, 10 en 13. Drie respondenten hebben zich daarover uitgesproken. In verschillende besluiten van het BIPT inzake marktanalyses maakten de passages in verband met de verplichting om een kostentoe rekeningssysteem in te stellen geen samenhangende en geharmoniseerde uitvoering mogelijk van de verplichtingen van Belgacom op de verscheidene betrokken markten; met dat ontwerpbesluit werd dat verholpen.

In de volgende tabel worden de besluiten vermeld die op dat vlak in 2007 genomen zijn met vermelding van een eventueel gerechtelijk beroep.

Besluiten in 2007	Datum van aanneming	Aangevochten voor het gerecht
Besluit van de Raad van het BIPT van 22 augustus 2007 tot wijziging van de besluiten met betrekking tot de analyse van de markten 1, 2, 8, 9, 10 en 13	22/08/2007	Nee
Besluit van de Raad van het BIPT van 22 augustus 2007 met betrekking tot de uitvoering van de verplichting voor Belgacom om een kostentoe rekeningssysteem in te stellen	22/08/2007	Nee

Het eerste besluit had tot doel een aantal gerichte wijzigingen aan te brengen in verschillende besluiten van het BIPT inzake marktanalyse. Meer bepaald werd ernaar gestreefd de coherente en geharmoniseerde uitvoering van de verplichtingen van Belgacom inzake kostentoe rekening op de verschillende betrokken markten mogelijk te maken.

Het tweede besluit verduidelijkt de principes en eisen waaraan Belgacom op het stuk van kostentoe rekening moet voldoen, de documenten die Belgacom moet opstellen en eventueel publiceren, de taken van de bedrijfsrevisor die zal worden belast met de verificatie van het kostentoe rekeningsysteem van Belgacom, alsook het tijdschema dat in acht moet worden genomen.

Controle over de retailtarieven

Wurgprijzen

Er is sprake van wurgprijzen (price squeeze) wanneer de prijzen die worden vastgesteld door een verticaal geïntegreerde onderneming met een sterke machtspositie op een stroomopwaarts gelegen markt concurrentiebelemmerende effecten hebben op de stroomafwaarts gelegen markt. Price squeeze heeft als resultaat een vermindering van de winstgevendheid van de concurrenten op de stroomafwaarts gelegen markt en/of een overname van de stroomafwaarts gelegen markt door de verticaal geïntegreerde onderneming.

Een ontwerp van richtsnoeren met betrekking tot price squeeze is voor advies voorgelegd aan de Raad voor de Mededinging, en vervolgens genotificeerd aan de Europese Commissie voordat het op 11 juli 2007 definitief is aangenomen door het BIPT.

Vaste telefonie

Op 11 augustus 2006 had het BIPT een besluit aangenomen betreffende de markten voor gespreksafgifte op elk mobiel netwerk, waarin het de mobiele operatoren een geleidelijke verlaging van hun termineringstarieven oplegde (besluit “markt 16”). Op dezelfde datum had het BIPT ook een besluit aangenomen betreffende de retailmarkten voor openbaar beschikbare telefoondiensten op een vaste locatie (besluit “vaste telefonie”) waarbij het aan Belgacom een verplichting had opgelegd die betrekking had op de verbodsbepalingen van artikel 64 van de wet van 13 juni 2005, onder andere het verbod op het hanteren van abnormaal hoge tarieven.

Het doel van het BIPT met deze twee besluiten was dat de particuliere en zakelijke gebruikers een maximaal voordeel halen in termen van prijs door het doorberekenen in de retailtarieven van de aanzienlijke dalingen van de lasten voor gespreksafgifte op de mobiele netwerken.

In 2007 heeft het BIPT tweemaal moeten vaststellen dat Belgacom de verlagingen van de termineringslasten voor mobiele gesprekken niet had doorberekend in zijn retailtarieven. Na die vaststellingen heeft het BIPT Belgacom twee keer aangemaand om zijn retailtarieven voor oproepen van vast naar mobiel aan te passen. Die ingebrekestellingen hebben geleid tot een eerste tariefverlaging op 1 mei 2007 en tot een tweede op 2 januari 2008. De verlaging van 1 mei 2007 kon oplopen tot meer dan 20% afhankelijk van het gekozen tariefplan en van de opgebeldde mobiele operator. Op 2 januari 2008 heeft de prijsverlaging zich met name vertaald in de invoering van een nieuw tariefplan waarbij gratis oproepen tijdens het weekend werden aangeboden.

Het BIPT heeft er eveneens op toegezien dat de verlagingen van de gespreksafgiftetarieven van de operatoren Telenet en Versatel correct worden doorberekend. Klant worden bij deze twee operatoren is ook goedkoper geworden in 2007.

In de volgende tabel worden de besluiten vermeld die in 2007 op het stuk van retailtarieven genomen zijn met vermelding van een eventueel gerechtelijk beroep.

Besluiten in 2007	Datum van aanneming	Aangevochten voor het gerecht
Ingebrekestelling van Belgacom NV voor de niet-naleving van het besluit van de Raad van het BIPT van 11 augustus 2006 betreffende de retailmarkten voor openbaar beschikbare telefoondiensten op een vaste locatie voor particuliere en niet-particuliere klanten - tarieven voor oproepen naar mobiele netwerken	8/02/2007	Ja
Besluit van de Raad van het BIPT van 11 juli 2007 tot vaststelling van richtsnoeren met betrekking tot de beoordeling van price squeeze	11/07/2007	Nee
Ingebrekestelling van Belgacom NV voor de niet-naleving van het besluit van de Raad van het BIPT van 11 augustus 2006 betreffende de retailmarkten voor openbaar beschikbare telefoondiensten op een vaste locatie voor particuliere en niet-particuliere klanten - tarieven voor oproepen naar mobiele netwerken	18/10/2007	Ja

Huurlijnen

Een laatste punt in verband met de vaste netten heeft betrekking op de huurlijnen. Een huurlijn is een dienst die bestaat uit het leveren van permanente transmissiecapaciteit tussen twee punten. Dat betekent dat die capaciteit volledig wordt toegewezen aan een klant, die de operator een vaste maandelijkse vergoeding betaalt.

Het Instituut heeft de analyses van de markten 7, 13 en 14, die overeenstemmen met de retailmarkt, met de wholesalemarkt voor afgevend segmenten en met de wholesalemarkt voor bundelsegmenten, genotificeerd. De Europese Commissie heeft geen voorbehoud noch opmerkingen gemaakt bij de analyses en opgelegde verplichtingen (behalve dan het verzoek om het opstellen van het kostenmodel te bespoedigen). Over die marktanalyses heeft de Raad dus op 6 februari 2007 een besluit aangenomen.

Overeenkomstig dat besluit is Belgacom verzocht voor de markt voor afgevend segmenten van huurlijnen een referentieaanbod op te stellen, dat van Belgacom de naam "BROTSOLL" meegekree-

gen heeft, wat staat voor Belgacom Reference Offer for Terminating Segments of Leased Lines. Voor dat werk en voor het opstellen van het bottom-up model van diezelfde markt zijn talrijke vergaderingen met Belgacom nodig geweest. Daarbij zijn er drie openbare raadplegingen gehouden.

Raadplegingen in 2007	Datum van publicatie	Aantal respondenten
Raadpleging betreffende het kostenmodel voor afgevend segmenten van huurlijnen	09/08/2007	5
Raadpleging door de Raad van het BIPT van 4 september 2007 betreffende het voorstel voor een wholesale-referentieaanbod voor huurlijnen van Belgacom	12/09/2007	2
Openbare raadpleging betreffende het ontwerpbesluit over het aanbod BROTSoLL	14/12/2007	2

Regulering van de operatoren met een sterke positie in mobiele telefonie

Termineringslasten

De analyse van de drie wholesalemarkten die door de Europese Commissie⁹ in aanmerking zijn genomen, is voortgezet. Die markten zijn:

- Markt 15: toegang en gespreksopbouw op openbare mobiele telefoonnetwerken;
- Markt 16: gespreksafgifte op afzonderlijke mobiele netwerken;
- Markt 17: nationale wholesale-markt voor internationale roaming via openbare mobiele netwerken (roaming).

Wat betreft markt 15 van de toegang tot en de gespreksopbouw op de mobiele openbare telefoonnetten, is het besluit van het BIPT afgerond op 2 mei 2007, na het advies van 26 februari 2007 van de Belgische Raad voor de Mededinging en het gunstige advies van 23 april 2007 van de diensten van de Europese Commissie. Na onderzoek van de mededingingsvoorwaarden op de betreffende wholesalemarkt, alsook op de daarmee verbonden retailmarkt voor de mobiele-telefoniediensten, heeft het Instituut geconcludeerd dat de wholesalemarkt voor toegang tot en gespreksopbouw op mobiele-telefonienetwerken in België voldoende concurrentie vertoonde en er bijgevolg geen correctiemaatregel hoefde te worden opgelegd op de markt in kwestie.

Naar aanleiding van dit besluit betreffende markt 15 heeft de Raad van het BIPT met zijn mededeling van 20 juni 2007 het deel opgeheven van de mededeling van 4 augustus 2004 in verband met de toepassing van gsm-gatewayapparatuur voor de behoeften van derden.

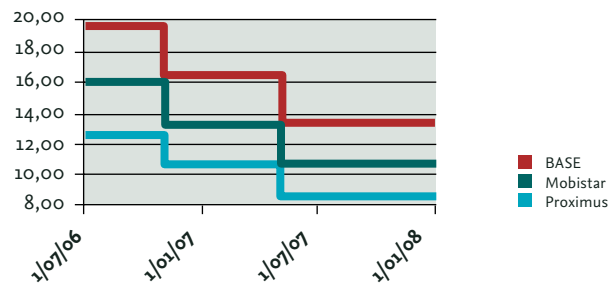
Wat betreft markt 16, afgifte van telefoongesprekken op mobiele netwerken, zijn na een eerste vermindering op 1 november 2006 de MTR-gespreksafgiftelasten van de drie mobiele operatoren een tweede keer verlaagd op 1 mei 2007 in het kader van het price-capmechanisme dat was vastgelegd in het besluit van de Raad van het BIPT van 11 augustus 2006 betreffende markt 16. De nieuwe tarieven die sinds 1 mei 2007 gelden, zijn door het Instituut meegedeeld op 3 april 2007.

⁹ Aanbeveling van 11 februari 2003 betreffende relevante producten- en dienstenmarkten in de elektronischecommunicatiesector.

Het Instituut heeft een aanvullend ontwerpbesluit op het voormelde besluit van 11 augustus 2006 voorbereid met de bedoeling de MTR-lasten te reguleren vanaf het jaar 2008. Overeenkomstig de opmerkingen van de Europese Commissie van 4 augustus 2006 is dat ontwerp gebaseerd op het kostenniveau van een efficiënte mobiele operator in België, om geleidelijk aan de tarifaire symmetrie op te leggen tussen de MTR-lasten van de betrokken operatoren, gecombineerd met een verlaging van die lasten. Dat kostenniveau van een mobiele operator die geacht wordt efficiënt te zijn, is bepaald door een aantal verdere bewerkingen en aanpassingen door te voeren in het generieke kostenmodel dat in 2005 was ontwikkeld. Er is tussen BASE enerzijds en Belgacom Mobile en Mobistar anderzijds een objectief kostenverschil aan het licht gebracht, dat toe te schrijven is aan de geëxploiteerde radiofrequenties (1800 MHz - 900 MHz), een verschil waarover de operatoren geen controle hebben.

Zoals aangekondigd in het eerste besluit van 11 augustus 2006 betreffende markt 16, is er dus op 18 december 2007 een aanvullend besluit genomen met het oog op de regulering van de MTR-lasten in België voor de jaren 2008 en 2009, volgend op een gunstig advies van de Raad voor de Mededinging d.d. 22 juni 2007, alsook van de Europese Commissie d.d. 14 augustus 2007. Dat aanvullende besluit stelt de nieuwe tarieven vast die ingaan op 1 februari 2008 en vermeldt de tarieven vanaf 1 juli 2008 die zouden kunnen worden herzien in het licht van het gemeenschappelijke standpunt van de ERG dat wordt uitgewerkt in verband met de symmetrie of asymmetrie van de regulering van de MTR-lasten in Europa. De mededeling van 20 december 2007 definieert net de MTR-tarieven die op 1 februari 2008 van toepassing zijn.

Hieronder vindt men een grafiek waarin de ontwikkeling van de MTR-lasten in 2007 wordt geïllustreerd vanaf het jaar 2006 naar aanleiding van het besluit van de Raad van 11/8/2006 betreffende markt 16.

Er was bij het BIPT een derde besluit in de maak om de MTR-tarieven definitief vast te leggen vanaf 1 juli 2008 tot en met het jaar 2009 toen het hof van beroep van Brussel besliste om de tariefaanpassing van 1 februari 2008 die voortvloeide uit het aanvullende besluit van 18 december 2007 te schorsen.

De samenwerking inzake economische regulering

Samenwerking van de dienst met de Belgische mededingingsautoriteiten

De wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector heeft aan de Raad voor de Mededinging de zorg toevertrouwd

om bepaalde geschillen tussen operatoren te beslechten, zowel op het stuk van elektronische communicatie als op postaal gebied. Om die zaken te onderzoeken, vaardigt het Instituut een vertegenwoordiger af om de ambtenaren van de mededingingsautoriteit in hun werk bij te staan. Dat was in 2007 het geval met een geschil tussen Belgacom en Mobistar over de tarieven voor toegang tot het netwerk van Belgacom¹⁰.

Bovendien voorziet de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie in de tussenkomst van de Raad voor de Mededinging bij de voorbereiding van de besluiten die het Instituut moet nemen in het kader van de analyse van markten die opgelegd is door het nieuwe Europese regelgevingskader. Afhankelijk van het geval is het advies dat daarbij door de Raad voor de Mededinging wordt verstrekt al dan niet bindend voor het Instituut.

In 2007 heeft de Raad voor de Mededinging advies verstrekt over de volgende analyses¹¹:

- 3/1/2007: markten voor gespreksafgifte, aanwijzing van bijkomende operatoren;
- 26/2/2007: markt 15;
- 7/4/2007: richtsnoeren price squeeze;
- 8/6/2007: wijziging van sommige marktanalyses inzake cost-accountingverplichtingen;
- 22/6/2007: MTR's van toepassing vanaf 19/5/2008.

Samenwerking met de gemeenschapsregulators

De arresten van het Arbitragehof van 14 juli 2004 en van 13 juli 2005 hebben wegens de steeds grotere technologische convergentie van de telecommunicatie en de audiovisuele diensten, de noodzakelijke samenwerking tussen de Federale Staat en de gemeenschappen bevestigd om bepaalde delen van het domein van de elektronische communicatie te beheren. De omvang van die materies en de praktische werkwijze voor het beheer zijn vastgelegd in een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gemeenschappen.

In 2007 zijn de volgende onderwerpen in het kader van het samenwerkingsakkoord voorgelegd:

- marktanalyse 11/12;
- het invoeren van de technologie "VDSL2" in het kader van het BRUO-referentieaanbod;
- BROBA 2008 / BROBA 2008 ADSL2+;
- het invoeren van de technologie "Reach Extended ADSL2 (ADSL2 Annex L)" in het kader van het BROBA-referentieaanbod;
- het invoeren van de technologie "Reach Extended ADSL2 (ADSL2 Annex L)" in het kader van het BRUO-referentieaanbod;
- BRUO & BROBA SLA & Forecasting.

Samenwerking met de Europese Commissie

Het Europese regelgevingskader schrijft voor dat de NRI's¹² hun marktanalyses en de verplichtingen die ze van plan zijn aan de operatoren met een sterke machtspositie op de geanalyseerde markten op te leggen, ter kennis moeten brengen van de Europese Commissie en de NRI's van de overige lidstaten. Volgens de procedure van artikel 7 van de Kaderrichtlijn heeft de Europese Commissie een vetorecht met betrekking tot de bepaling van de relevante markten, alsook de vaststelling door de NRI's van de sterke machtspositie op de markt, maar heeft zij slechts een adviserende bevoegdheid in verband met de verplichtingen die de NRI voornemens is op te leggen om de concurrentie-

¹⁰ http://economie.fgov.be/organization_market/competition/jurisprudence/262007lg26_Belgacom_Mobistar.pdf

¹¹ Die adviezen kunnen worden geraadpleegd op het volgende adres: http://mineco.fgov.be/organization_market/competition/competition_council/competition_nl_oog.htm

¹² Nationale regelgevende instantie.

problemen die zich op de onderzochte markt voordoen, te proberen oplossen.

In 2007 heeft het BIPT de analyses van de markten 11, 12, 15 en 16 bis genotificeerd. De Commissie heeft op sommige daarvan commentaar gegeven. Zo heeft de Commissie voor de wholesalemarkten 11 (aansluitnetwerk) en 12 (breedband) België verzocht om toe te zien op de prijsverlaging van het aansluitnetwerk ten opzichte van het bitstreamaanbod en te waken over de ontwikkeling van de netwerken van de nieuwe generatie, om ervoor te zorgen dat ze toegankelijk zijn voor de concurrentie. In verband met markt 16bis betreffende de mobiele telefonie heeft de Commissie het BIPT het verwijt gemaakt dat het een asymmetrische aanpak van de gespreksafgiftetarieven beoogde en onvoldoende de maatregelen rechtvaardigde voor de controle op de on-net tarieven die het Instituut beoogde. Het BIPT heeft het advies van de Commissie gevolgd en zijn besluit gewijzigd. Dit besluit is later echter nietig verklaard door het hof van beroep van Brussel, dat het Instituut verweten heeft dat het het advies van de Commissie heeft gevolgd.

Controle op de activiteiten van de operatoren en dienstenleveranciers

Een gespecialiseerde dienst wordt ingezet voor de permanente controle op de naleving van de diverse bepalingen inzake verplichtingen van de operatoren en dienstenleveranciers, die de wet voorschrijft.

Die dienst treedt op eigen initiatief op, of naar aanleiding van klachten van operatoren of dienstverleners, of nog, op verzoek van andere diensten van het Instituut, waarbij op het terrein onderzoek wordt verricht wanneer er een vermoeden is van een mogelijke overtreding in de dossiers die hij behandelt.

Dankzij dat optreden kan het Instituut:

- de naleving van de verplichtingen inzake universele dienst controleren;
- een eerlijke concurrentie vrijwaren;
- de actoren die op de markt aanwezig zijn verhinderen om misbruik te maken van een mogelijke machtspositie in een sector;
- de naleving nagaan van de gemeenschappelijke regels die worden opgelegd voor het aanbieden van diensten en de aanleg van infrastructuur.

Door hun hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie zijn de ambtenaren van die dienst bovendien bevoegd om alle misdrijven met betrekking tot de telecommunicatiewetgeving op te sporen en vast te stellen. Heel vaak in samenwerking met de parketten en met de politiediensten of met de bijbehorende diensten die met de politiediensten samenwerken, ondernemen zij dus ook acties om:

- fraude tegenover operatoren, dienstenleveranciers en consumenten te beteugelen, die de neiging heeft zich op een markt in permanente evolutie te verbreiden;
- de eerbiediging te controleren van de vertrouwelijkheid van de communicatie en van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Op basis van de ervaring die op het terrein wordt opgedaan, draagt die dienst tevens bij tot het denkwerk van het Instituut over de maatregelen die moeten worden genomen voor een doeltreffende regulering van de markt.

In de loop van 2007 werden de operatoren door het BIPT verzocht te antwoorden op verschillende vragenlijsten opgesteld door de dienst Consumenten met betrekking tot de toepassing van sommige bepalingen van titel IV van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie.

Dankzij de antwoorden die het BIPT ontvangen heeft, kon de naleving van die bepalingen door de operatoren een eerste keer algemeen worden beoordeeld; die beoordeling is samengevat in een document dat op 18 april 2007 ingediend is bij de Commissie Infrastructuur van de Kamer.

Vragenlijsten in verband met andere artikelen van diezelfde titel IV van de wet zijn verstuurd in mei en in augustus.

De resultaten van die controles worden momenteel bestudeerd, en er is aan diverse operatoren aanvullende informatie gevraagd. De dienst Controle grijpt systematisch in via geïndividualiseerde contacten met de operatoren van wie de verstrekte antwoorden een onvoldoende mate van tevredenheid hebben geschonken.

Naar aanleiding van interne verzoeken vanwege de dienst Vergunningen en de dienst Consumenten zijn er 78 gerichte controles uitgevoerd omdat een elektronischecommunicatiedienst niet was aangegeven of omdat er niet was geantwoord op brieven.

BESCHERMING VAN DE GEBRUIKERS

De liberalisering van de markt en het invoeren van concurrentie hebben enerzijds een daling van de prijzen tot doel, en anderzijds de diversifiëring van het productaanbod, alsook een verbetering van de kwaliteit. Er moet echter worden vermeden dat de ene of de andere categorie van gebruikers wordt benadeeld. Die bekommernis wordt uitgedrukt in de Europese regelgeving. Het BIPT controleert de goede werking van de beschermingsmechanismen.

Het Raadgevend Comité voor de telecommunicatie

Het Raadgevend Comité voor de telecommunicatie vormt een forum waarin alle gesprekspartners van de sector zitting hebben. Het Instituut neemt het secretariaat waar van het Comité, en dit zowel op het niveau van het plenaire comité als van de verschillende werkgroepen. In deze werkgroepen worden de aanbevelingen voorbereid die het Comité geeft. Enkel bij de werkzaamheden van de werkgroep die de aanbevelingen over de activiteiten van het Instituut voorbereidt, is het Instituut op geen enkele wijze betrokken, zodat het Comité in alle onafhankelijkheid zijn aanbevelingen kan opstellen.

Het Comité geeft hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de bevoegde minister of van het Instituut aanbevelingen over elke aangelegenheid die betrekking heeft op telecommunicatie. Daarnaast verstrekt het Comité aanbevelingen over de activiteiten van het Instituut, over de algemene voorwaarden en modelcontracten van de aanbieders van elektronischecommunicatiediensten en over bepaalde aspecten van de universele dienst.

In 2007 heeft het Comité acht aanbevelingen gegeven, waaronder een aanbeveling rond de vraag hoe de breedbandpenetratie in België kan worden verhoogd. Alle sinds 2006 door het Comité gege-

ven adviezen kunnen trouwens op de website van het Comité (www.rct-cct.be) worden geraadpleegd en gedownload.

De universele dienst inzake elektronische communicatie

In een markt die openstaat voor concurrentie bestaat het principe van de universele dienstverlening erin om alle gebruikers tegen een redelijke prijs toegang te verlenen tot een minimaal aantal diensten van een gegeven kwaliteit. Op dit ogenblik vervult Belgacom de universeledienstverplichtingen, omdat er geen andere operatoren aangewezen zijn.

Momenteel omvat dat dienstenpakket:

- de toegang tot een vast openbaar basisnet (dat onder andere functionele internettoegang mogelijk maakt) en tot een dienst voor vaste telefonie;
- een sociaal element dat bestaat uit de levering van een sociaal telefoontarief aan sommige categorieën van personen;
- de beschikbaarstelling van openbare telefoons;
- de beschikbaarstelling van een universele inlichtingendienst;
- de beschikbaarstelling van een universele telefoongids.

De wet van 13 juni 2005 heeft een aantal ingrijpende wijzigingen aangebracht in de bepalingen betreffende de sociale telefoontarieven:

- er wordt een fonds voor de universeledienstverlening inzake sociale tarieven opgericht, dat rechtspersoonlijkheid krijgt;
- de operatoren die een aangifte hebben gedaan op basis van artikel 9 van de wet betreffende de elektronische communicatie en die op de markt van de openbare telefonie een omzet realiseren, moeten sociale telefoontarieven verstrekken en bijdragen in dat fonds;
- de bijdrage in het fonds van elke operator wordt bepaald op grond van de verhouding tussen het aantal toegekende tariefverlagingen en het aandeel in de omzet op de markt van de openbare telefonie;
- om dubbele toekenningen van sociale tarieven te vermijden, wordt bij het Instituut een databank opgericht waarin de begunstigden van een sociaal telefoontarief worden geregistreerd.

In verband met de financiering van het fonds voor de sociale telefoontarieven voor het jaar 2005 (meer bepaald voor de periode van 1 juli 2005 tot 31 december 2005) heeft het Instituut in zijn hoedanigheid van beheerder van het fonds voor de universele dienst inzake sociale tarieven op 20 juni 2007 een besluit aangenomen dat tot doel had het besluit van 30 oktober 2006, waarin de bijdragen van de operatoren in het fonds voor de sociale tarieven werden vastgesteld, in te trekken. Die intrekking was nodig wegens de verandering van het regelgevingskader inzake financiering van het sociale element die ingevoerd is bij de wet van 25 april 2007 houdende diverse bepalingen (IV).

De controle op de universeledienstverplichtingen

Op het stuk van universele dienst heeft de eerste taak van het Instituut te maken met de controle op de juiste vervulling door de universeledienstverleners van hun verplichtingen. Rekening houdende met de overgangperiode inzake verrichting van de elementen van de universele dienst buiten het sociale element, had de controle op de uitvoering van die elementen in 2007 alleen betrekking op Belgacom.

Het Instituut heeft ook het verslag over de universele dienst met betrekking tot 2006 opgesteld. Enerzijds wordt in dat verslag het resultaat voorgesteld van de controle door het Instituut op de correcte uitvoering door de aanbieder van de universeledienstverplichtingen. Anderzijds voldoet het aan de verplichting van het Instituut om aan de minister verslag uit te brengen over mogelijke aanpassingen aan de universeledienstverplichtingen, zoals voorgeschreven wordt door artikel 103, tweede lid, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie.

Sinds 30 juni 2005 bestaat de controleopdracht van het Instituut met betrekking tot het sociale element van de universele dienst erin na te gaan of de operatoren wel degelijk hun verplichting nakomen om aan de klanten die tot een van de categorieën van begunstigden behoren, de sociale telefoontarieven te verstrekken. Het gaat er dus om na te gaan of de operatoren de toekenningsvoorwaarden correct toepassen en of zij de juiste kortingsbedragen toekennen en die kortingen op hun standaardtarieven toepassen. Daarbij controleert het BIPT de naleving van de procedure voor toekenning van de sociale tarieven waarin het koninklijk besluit van 20 juli 2006 voorziet. Het controleert tevens de lijst van de standaardtarieven waarop de operatoren de tariefkortingen toepassen.

Tijdens het jaar konden enkel theoretische controles van de kwaliteit van de diensten op basis van diverse statistische gegevens worden uitgevoerd.

Wat de telefoongidsen betreft, is bij elke publicatie een controle verricht om te zien of de wettelijke voorschriften nageleefd zijn.

Kosten van de universele dienst

Overige elementen van de universele dienst

Op 27 april 2007 zijn op voorstel of op advies van het BIPT een reeks koninklijke besluiten aangenomen in verband met de uitvoering van de universele dienst inzake elektronische communicatie. Die besluiten bepalen de nadere regels voor de aanwijzing van een aanbieder voor de verschillende elementen van de universele dienst (vast geografisch element, telefooncellen, dienst inlichtingen, telefoongidsen). Tevens bepalen zij de periode van de verrichting, alsook de nadere regels voor de storting van de bijdragen en vergoedingen met betrekking tot de universele dienst inzake elektronische communicatie.

Sociale telefoontarieven

In het eerste semester van 2007 is de wet van 25 april 2007 houdende diverse bepalingen (IV) aangenomen, die in werking is getreden op 18 mei 2007. Die wet wijzigt de Belgische reglementering inzake sociale tarieven, meer bepaald het stelsel van de financiering van het fonds voor de universele dienst inzake sociale tarieven.

Die wijzigingen hebben ertoe geleid dat het besluit van de Raad, in zijn hoedanigheid van beheerder van het fonds voor de universele dienst inzake sociale tarieven van 30 oktober 2006 moest worden ingetrokken; dat besluit bepaalde de methode voor het vastleggen van de compensaties onder de operatoren in het kader van dat fonds.

Op 6 juli 2007 kreeg België een met redenen omkleed advies van de Europese Commissie betreffende de wijze waarop het sociale element van de universele dienst wordt uitgevoerd. Omdat

dit met redenen omklede advies van de Europese Commissie later kwam dan de laatste wijzigingen van de Belgische wetgeving, heeft het BIPT het verkieslijk geacht om de berekening van de compensaties die de operatoren verschuldigd waren en de inning van die compensaties op te schorten.

Uitvoering van de nieuwe regulerende taken inzake sociale tarieven

Artikel 22, § 2, van de bijlage bij de wet bepaalt dat binnen het Instituut een databank wordt opgericht met betrekking tot de begunstigden van het sociale telefoontarief. Die databank is operationeel sinds 2 mei 2006 en aan de hand daarvan kan op het ogenblik dat de aanvraag wordt ingediend, worden nagegaan of een klant niet reeds een sociaal tarief geniet bij een andere operator, dan wel of een ander lid van zijn gezin al niet een dergelijk tarief heeft.

Overeenkomstig de procedure voor toekenning van het sociale telefoontarief verifieert het Instituut bij elke bij de operatoren ingediende aanvraag ook of de aanvrager aan de voorwaarden voldoet voor de toekenning van het sociale tarief. Het Instituut verifieert ook maximaal een keer om de twee jaar of de begunstigden nog altijd recht hebben op het sociale telefoontarief.

Die verificaties die door de ambtenaren van het Instituut worden uitgevoerd, zijn deels geautomatiseerd en gecomputeriseerd, in die zin dat er in eerste instantie een verzoek wordt gedaan bij de gegevens van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid (KSZ). Wanneer bepaalde gegevens niet in het bezit zijn van de KSZ, neemt het Instituut contact op met de klant, opdat die laatste hem een aantal attesten opstuurt.

Tijdens het jaar 2007 zijn er 49.551 nieuwe aanvragen voor een sociaal tarief ingevoerd in de databank betreffende de begunstigden van de sociale telefoontarieven. Voor 32.892 van die aanvragen was een individuele behandeling nodig door de dienst "STT" (Sociale TelefoonTarieven), die bij het Instituut is opgericht.

Controle van de bepalingen met betrekking tot de bescherming van de eindgebruikers

Het Instituut heeft op het einde van 2006 een procedure ingesteld voor de systematische controle op de toepassing van de bepalingen van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie die specifiek betrekking hebben op de bescherming van de eindgebruikers. Deze controles zijn in 2007 voortgezet door het versturen van verzoeken om aanvullende informatie aan sommige operatoren.

Vorbereiding van de secundaire reglementering inzake bescherming van de eindgebruiker (waaronder ook de universele dienst)

Het Instituut verleent ook zijn nauwe samenwerking bij de voorbereiding van de secundaire reglementering ter uitvoering van de wet van 13 juni 2005. Voor het stuk van die wet met betrekking tot de bescherming van de eindgebruiker moeten talrijke besluiten worden bekendgemaakt. In 2007 zijn een aantal uitvoeringsbesluiten bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Op enkele teksten na is het essentiële gedeelte van de secundaire reglementering inzake universele dienst bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 12 juli 2007.

Hieropvolgend staat de lijst van de betrokken besluiten, gegroepeerd in logische volgorde.

Periodes van verrichting

- Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de periode van verrichting van het vaste geografische element van de universele dienst inzake elektronische communicatie;
- Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de periode van verrichting van het element van de universele dienst inzake elektronische communicatie dat bestaat in de beschikbaarstelling van openbare telefoons;
- Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de periode van verrichting van de universele telefooninlichtingendienst.

Aanwijzingsmechanismen

- Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels van het open mechanisme voor het aanwijzen van de aanbieder van het vaste geografische element van de universele dienst inzake elektronische communicatie;
- Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels van het open mechanisme voor het aanwijzen van de aanbieder van het element van de universele dienst inzake elektronische communicatie dat bestaat in de beschikbaarstelling van openbare telefoons;
- Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels van het open mechanisme voor het aanwijzen van de aanbieder van de universele telefooninlichtingendienst;
- Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels van het open mechanisme voor het aanwijzen van de aanbieder van de universele telefoongids.

Financiering

- Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels voor de storting van de bijdragen en vergoedingen met betrekking tot de universele dienst inzake elektronische communicatie.

Verrichtingen

- Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels inzake verdeling van het aantal openbare telefoons over de gemeenten;
- Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de basisvereisten waaraan de nieuw geplaatste openbare telefoons moeten voldoen teneinde het gebruik te vergemakkelijken voor mensen met een handicap;
- Ministerieel besluit tot vaststelling van de criteria voor de uitgave van de universele telefoongids en tot vaststelling van de algemene inlichtingen die de universele telefoongids moet bevatten (B.S. 14 mei 2007);
- Koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende de beschikbaarstelling van de gegevens die nodig zijn voor de vervaardiging van de universele telefoongids en voor de levering van de universele inlichtingendienst.

Sociaal element van de universele dienst

- Koninklijk besluit van 20 juli 2006 tot vaststelling van de nadere regels voor de werking van het sociale element van de universele dienst inzake elektronische communicatie (B.S. 8 augustus 2006).

Bovendien is in 2007 ook het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende bepalingen voor het aanleveren van locatiegegevens voor noodoproepen uitgaande van mobiele netwerken aan de nooddiensten overeenkomstig artikel 107, par. 3, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie bekendgemaakt (B.S. 12 juli 2007, blz. 38069).

De Ethische Commissie

De Ethische Commissie voor het aanbieden van betalende diensten via elektronischecommunicatienetwerken heeft als taak toe te zien op de naleving van de voorwaarden waaronder betalende diensten via elektronischecommunicatienetwerken aan het publiek worden aangeboden. Het gaat hier bijvoorbeeld om stemmen via de telefoon of per sms in het kader van allerlei tv-programma's (bijv. Eurosongfestival of Miss België), het downloaden van logo's en ringtones voor de gsm, het bellen van een centraal betaalnummer om de wachtdiensten van dokters of apothekers in een bepaalde streek te kennen of om het laatste weerbericht te raadplegen, afspraken maken via een datingdienst, enz.

Voor deze diensten worden meestal 0900-nummers gebruikt of korte viercijferige sms-codes.

De regels voor een correct aanbod van deze diensten én de nummerreeksen die hiervoor gebruikt kunnen worden, moeten volgens de wet vastgelegd worden in een ethische code, die aan de Koning voorgesteld wordt door de Ethische Commissie. De procedures die de Ethische Commissie zal volgen werden al vastgelegd in een koninklijk besluit (koninklijk besluit van 1 april 2007 betreffende de procedure voor en de praktische regels in verband met de werking van de Ethische Commissie voor het aanbieden van betalende diensten via elektronische-communicatienetwerken, Belgisch Staatsblad, 12 april 2007).

De wet heeft ook bepaald dat het BIPT het secretariaat van de Ethische Commissie verzorgt.

Overeenkomstig zijn wettelijke taken gaf het BIPT secretariaats- en algemeen functionele ondersteuning aan de activiteiten van de Ethische Commissie, die van start gingen op 19 januari 2007.

Het ging daarbij onder meer om:

- het organiseren en notuleren van de vergaderingen van de Ethische Commissie;
- het beheren en intern opleveren van een project tot creatie van een eigen website van de Ethische Commissie voor de telecommunicatie;
- het uitvoeren van de gevonden oplossing voor klachten in verband met betaalnummers die het BIPT of de Ethische Commissie zelf ontving, waaronder het doorsturen van klachten naar de Federale Politie, de Algemene Directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, de Kansspelcommissie of in één geval naar een operator (oplossing van de klacht op basis van de Gedragscode betreffende het aanbod van bepaalde diensten via telecommunicatie). De Ethische Commissie kan zelf nog geen klachten behandelen zolang de reglementaire ethische code niet uitgevaardigd wordt;
- de begeleiding bij het opstellen van een advies van de Ethische Commissie voor de telecommunicatie over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het beheer van de nationale nummeringsruimte en de toekenning en intrekking van gebruiksrechten voor nummers;
- de voorbereiding en het bijwonen van internationale vergaderingen van het IARN in Berlijn (juni 2007) en Praag (november 2007). Het IARN, afkorting voor "International Audiotex Regulators Network", is een contactnetwerk van instanties die vergelijkbare taken hebben als de Ethische Commissie voor de telecommunicatie (voor meer informatie zie: www.iarn.org);

- het beheren van een project om te komen tot een voorstel van ethische code, zoals bepaald door artikel 134, § 2, van de wet van 13 juni 2005.

Het Instituut levert ook de secretaris en plaatsvervangend secretaris van de Ethische Commissie (zie mededeling in het Belgisch Staatsblad van 16 mei 2007).

Bescherming van de persoonlijke levenssfeer

De Europese Unie heeft op 15 maart 2006 een richtlijn aangenomen betreffende de bewaring van gegevens die zijn gegenereerd of verwerkt in verband met het aanbieden van openbaar beschikbare elektronische communicatiediensten of van openbare communicatienetwerken en tot wijziging van Richtlijn 2002/58/EG. Die richtlijn is op 13 april 2006 gepubliceerd in het Publicatieblad.

Het hoofddoel van dat nieuwe Europese normatieve instrument bestaat erin de bepalingen van de lidstaten te harmoniseren in verband met de verplichtingen wat betreft de bewaring van bepaalde gegevens die door aanbieders van openbaar beschikbare elektronische communicatiediensten of van openbare communicatienetwerken zijn gegenereerd of verwerkt. Deze tekst is bedoeld om ervoor te zorgen dat die gegevens beschikbaar blijven voor het onderzoek, de opsporing en de vervolging van zware overtredingen, zoals die door elke lidstaat zijn gedefinieerd in zijn intern recht.

Het Instituut heeft een ontwerp voorbereid voor de omzetting van die richtlijn in intern Belgisch recht en heeft dat ontwerp op 24 oktober 2006 meegedeeld aan de bevoegde politieke overheid.

Een nieuw ontwerp van omzetting wordt momenteel besproken door het BIPT, de FOD Justitie en de Federal Computer Crime Unit.

In het kader van de controle op de toepassing van de bepalingen inzake bescherming van de eindgebruikers in de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie heeft het Instituut overigens in 2007 de toepassing gecontroleerd van de artikelen 122, 123, 124, 125 en 129, die voornamelijk slaan op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Taken van algemeen belang

Als een van zijn taken moet het Instituut toezien op de integriteit en de veiligheid van de openbare netwerken voor elektronische communicatie. Het moet onder andere de initiatieven met betrekking tot de kwaliteit en de veiligheid van die diensten coördineren.

In dat kader neemt het geregeld deel aan vergaderingen bij het Coördinatie- en Crisiscentrum van de Regering (CGCCR). Op verzoek van deze laatste is er in het kader van een campagne om de ondernemingen voor te lichten over de risico's en gevolgen van een eventuele pandemie, een document verspreid om te waarschuwen en inlichtingen te vragen.

Voorts verleent het Instituut overeenkomstig artikel 14, § 2, 4°, van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector zijn medewerking aan de Gemengde Commissie voor televerbindingen (Comixtelec). In het kader daarvan heeft het Instituut een ontwerp van koninklijk besluit opgesteld om de opdrachten van Comixtelec aan te passen aan de nieuwe omgeving inzake elektronische communicatie. Dat ontwerp is in de loop van het jaar besproken in overleg met de voorzitter van de Commissie, maar kon niet ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister noch voor ondertekening door de Koning, omdat er in het tweede semester geen regering was.

Tool voor tariefvergelijking

Het regelgevingskader voor de telecommunicatiesector schrijft voor dat het BIPT via zijn website aan het grote publiek een tool beschikbaar moet stellen waarmee de tariefplannen van de verschillende operatoren die op de Belgische markt elektronische communicatiediensten aanbieden, met elkaar kunnen worden vergeleken.

In 2007 heeft het Instituut een opdracht gegund met de bedoeling een computerprogramma tot stand te brengen waarmee de consument kan oordelen welk aanbod voor hem het voordeligst is gelet op zijn gebruikspatroon inzake telecommunicatie.

Het project is opgesplitst in verschillende fases:

- de vaste telefonie;
- de mobiele telefonie;
- breedband en internettoegang;
- de integratie van de drie vorige stappen en toevoeging van toegang tot televisie, om zo de definitieve tool te creëren.

BIJHOUDEN VAN TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN, AANWEZIGHEID IN NATIONALE EN INTERNATIONALE INSTELLINGEN

Op nationaal vlak neemt het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie actief deel aan het forum van het Raadgevend Comité voor de telecommunicatie. Op internationaal niveau volgt het ook van nabij de technologische ontwikkelingen en beoordeelt het de impact daarvan op de regulering. De harmonisatie tussen Europese regulatoren is erop gericht economische realiteiten op dezelfde manier te interpreteren, met de bedoeling een echte Europese eenheidsmarkt voor telecommunicatie te creëren. Het BIPT is aanwezig op alle internationale fora waar het toekomstige beleid wordt uitgestippeld.

Het Raadgevend Comité voor de telecommunicatie

Zoals reeds werd vermeld op bladzijde 35 vormt het Raadgevend Comité een forum waarin alle gesprekspartners van de sector zitting hebben: de sociale partners (vakorganisaties, werkgeversorganisaties en vertegenwoordigers van de gebruikers), de actoren van de sector (operatoren, fabrikanten, gebruikers) en de vertegenwoordigers van de federale, gemeenschaps- en gewestoverheden. Door zijn samenstelling vormt het Comité een observatorium dat toegespitst is op de ontwikkeling en de tendensen van de sector.

De Europese instellingen

Het BIPT heeft de werkzaamheden van de groep van de Raad gevolgd tot 5 juni 2007, de datum waarop het kabinet van minister De Gucht beslist heeft om de follow-up van die dossiers toe te vertrouwen aan een lid van het kabinet van minister Verwilghen.

Tot in juni heeft het BIPT de werkzaamheden gevolgd in verband met de verordening inzake internationale roaming alsook de kwesties in verband met identificatie via radiofrequenties (RFID); tevens heeft het Instituut de werkzaamheden gevolgd van het COCOM en van de groep van hoge ambtenaren met betrekking tot internetbeheer.

Op 13 november 2007 heeft de Commissie een nieuw regelgevingspakket voorgesteld, dat twee voorstellen voor richtlijnen omvat die enerzijds de Kaderrichtlijn, Interconnectierichtlijn en Machtigingsrichtlijn wijzigen en anderzijds de Universeledienstrichtlijn en de richtlijn betreffende de verwerking van persoonsgegevens, alsook de verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming. Het pakket bevat ook een nieuwe versie van de aanbeveling betreffende de relevante producten- en dienstenmarkten, alsook een voorstel voor een verordening tot oprichting van een autoriteit voor de elektronischecommunicatiemarkt, dat tot doel heeft een Europese regelgevende instantie op te richten die de nationale regelgevende instanties zou overkoepelen. Het BIPT zal er aandachtig op toezien dat het door de eventuele oprichting van die instantie zijn eigen bevoegdheden niet verliest.

B I P T

BEHEER VAN TECHNISCHE AANGELEGENHEDEN
VAN HET ELEKTROMAGNETISCHE SPECTRUM

BEHEER VAN TECHNISCHE AANGELEGENHEDEN VAN HET ELEKTROMAGNETISCHE SPECTRUM

BEHEER VAN HET ELEKTROMAGNETISCHE SPECTRUM, VERGUNNINGEN EN FREQUENTIES

Het beheer van en de controle op het spectrum vallen onder de bevoegdheid van het BIPT, dat de frequenties toekent en de vergunningen afgeeft. De gebruikers van het elektromagnetische spectrum zijn talrijk en van uiteenlopende aard.

Frequentiebeheer

Het BIPT is belast met het beheer van het elektromagnetische spectrum in België. Dit omvat zowel de dagelijkse frequentietoewijzingen en -coördinaties als het langetermijnbeleid inzake frequentieplannen en herschikkingen.

De frequentietoewijzingen voor de landmobiele diensten gebeuren in het kader van het HCM-akkoord¹³ (het vroegere akkoord van Wenen/Berlijn) en vormen één van de hoofdactiviteiten van de dienst.

Aantal dossiers behandeld bij de mobiele diensten HCM-akkoord	2007
Aantal coördinaties	
Coördinaties van België	55
Binnenkomende coördinaties van Frankrijk	341
Binnenkomende coördinaties van Nederland	86
Binnenkomende coördinaties van Duitsland	122
Binnenkomende coördinaties van Luxemburg	33

Aantal dossiers per categorie ¹⁴			
	Geannuleerde	Gewijzigde	Nieuwe
1e categorie	118	298	358
2e categorie	5	68	9
3e categorie	202 ¹⁵	209	43
4e categorie			
5e categorie			
6e categorie	725	804	1.204
7e categorie			
8e categorie			

¹³ HCM: Harmonised Calculation Method; dit akkoord gaat over de coördinatie van de frequenties tussen 29,7 MHz en 39,5 GHz, met het oog op het verhinderen van onderlinge schadelijke interferentie voor de vaste diensten en mobiele diensten te land en het optimaliseren van het frequentiespectrumgebruik.

¹⁴ 1e categorie: private mobiele radionetten; 2e categorie: vaste netten; 3e categorie: openbare besturen; 4e categorie: private mobiele netten op de gemeenschappelijke frequentie 27 MHz; 5e categorie: radioamateurs; 6e categorie: vaste en mobiele netten binnen de grenzen van eenzelfde eigendom; 7e categorie: afstandsbediening van schaalmodellen; 8e categorie: CB-radiotelefoons.

¹⁵ Veel netten worden stopgezet door de overstap op het A.S.T.R.I.D.-netwerk

De absoluut noodzakelijke internationale coördinatie

Hoewel het BIPT niet verantwoordelijk is voor de omroepfrequentieplanning, zorgt de dienst Frequentiebeheer van het BIPT wel voor de dagelijkse coördinatieaanvragen en het toepassen van de internationale akkoorden (akkoorden van Genève 1975, Genève 1984, Stockholm 1961, Wiesbaden 1995, Chester 1997, Maastricht 2002, Genève 2006, Mamaia 2007) en de toepassing van het LEGBAC-akkoord¹⁶.

Ook voert deze dienst de frequentiecoördinaties uit voor de satellietverbindingen (grondstations, netwerken, ...) en de straalverbindingen en verzorgt hij de briefwisseling met het radiocommunicatiebureau van de ITU.

Soort dossiers	Aantal
Akkoord van Stockholm 1961 Akkoord van Chester 1997 (DVB-T) Akkoord van Genève 2006	414
Akkoord van Genève 1984	821
Akkoord van Genève 1975	5
Akkoord van Wiesbaden 1995/Maastricht 2002 (T-DAB)	80
Akkoord van Wenen 1993/Berlijn 2001 (algemeen)-HCM 2005	47
Grondstations (Art. 9), satellieten (Art. 9), straalverbindingen	1.034
Allerlei (coördinaties, storingen, tijdelijke frequenties, informatie, ...)	464
Comixtelec	138
ITU - Radiocommunicatiebureau en Conferenties	220
CEPT – ERO – ECC	6
Satellietorganisaties (Eutelsat, Intelsat, ESA...)	2
Totaal	3.231

Enkele belangrijke realisaties van de dienst Frequentiebeheer voor 2007:

- Op verzoek van het kabinet van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid, heeft het BIPT een openbare raadpleging gehouden over het ontwerp van koninklijk besluit betreffende vaste en nomadische radiotoegang.
- Een nieuwe radio-interface B2o betreffende UWB-apparatuur (ultra-wideband of ultra-breedband), die de voorwaarden vastlegt waaronder het gebruik en de commercialisering van deze apparatuur op de Belgische markt worden toegestaan, werd ontwikkeld en op de website geplaatst.
- Er werd tevens gestart met de ontwikkeling van een nieuwe radio-interface voor draadloze microfoons en draadloze intercomverbindingen. Deze radio-interface zou in de eerste helft van 2008 klaar moeten zijn.
- De technische cel “Landmobiele diensten” coördineerde en wees de frequenties toe voor talloze tijdelijke evenementen waaronder vooral de Ronde van Frankrijk, de Grote Prijs en de 24 uren van Francorchamps en verschillende concerten. Er werd tevens intens gewerkt aan de vervolmaking van de database voor de landmobiele diensten.
- Betreffende de maritieme netten werden bijkomende frequenties (o.a. kanaal 85) toegekend aan de Schelderadarketen in Antwerpen.

Andere realisaties van de dienst Frequentiebeheer staan vermeld in punt 2.10.

¹⁶ Compatibiliteit tussen FM-omroep en de luchtvaart

Gedeeld gebruik van antennesites

Voor het gedeeld sitegebruik voorziet de wet in een databankbeheerder. Deze taak wordt momenteel waargenomen door de vzw R.I.S.S. De vzw R.I.S.S. heeft de databank zelf ondergebracht bij het Instituut, dat nu ook voor de verwerking van de sites in de databank zorgt.

In de loop van 2007 heeft het BIPT de onlinetoegang tot de locaties van de antennesites die beschikbaar zijn voor een gedeeld sitegebruik verder uitgewerkt. Deze toegang bestaat uit een website via dewelke men op de kaart van België kan inzoomen tot de gewenste regio, en waar men kan zien waar zich de operationele sites bevinden. Ook de plaatsen waarvoor een bouwaanvraag voor een site werd ingediend of goedgekeurd, kunnen nagekeken worden.

De aanwezige gegevens werden onderworpen aan een gedegen kwaliteitscontrole om de correctheid van coördinaat- en adresgegevens te garanderen. Nieuwe sites die toegevoegd worden, ondergaan eveneens een controle.

Bovendien ziet het BIPT ook toe op de goede werking van het gedeeld sitegebruik. Hiertoe is het Instituut aanwezig op de vergaderingen van de vzw R.I.S.S. om enerzijds nota te nemen van de beslissingen, en anderzijds de nodige ondersteuning te kunnen bieden in het beleidsproces.

Vergunningen voor private radiocommunicatienetten en individuele stations

De volgende tabel vermeldt het totale aantal op 31 december 2007 verleende vergunningen in de verschillende categorieën van individuele stations of private netten voor radioverbindingen.

Aantal vergunningen voor private netten voor radioverbindingen en individuele stations

		Permanent	Tijdelijk
1e categorie	Private mobiele radionetten	1.161	246
2e categorie	Vaste netten	273	-
3e categorie	Openbare besturen	716	24
4e categorie	Private mobiele netten op de gemeenschappelijke frequentie 27 MHz	1	X
5e categorie	Radioamateurs	5.462	X
6e categorie	Vaste en mobiele netten binnen de grenzen van eenzelfde eigendom	4.097	940
7e categorie	Afstandsbediening van schaalmodellen	Vrijgesteld van vergunning	
8e categorie	CB-radiotelefoons B27	20.336	X
Satellieten	Satellietnetwerken	47	

Erkenning van de operatoren

Operatoren aan boord van luchtvaartuigen

In 2007 heeft de Raad van het Instituut de vergunningen van Aeromobile en OnAir verlengd in afwachting van de publicatie van het wettelijke kader.

Trunkingnetwerken

De maatschappij BSCA (Brussels South Charleroi Airport) heeft een vergunning gekregen om een TETRA¹⁷-netwerk te exploiteren binnen de luchthaven van Charleroi.

¹⁷ TETRA (TErrestrial Trunked RAdio) is een norm ontwikkeld in Europa door het ETSI voor de digitale radiocommunicatie van spraak en gegevens en werd ontworpen met het oog op de noden van professionele gebruikers, en vooral die van de hulp- en veiligheidsdiensten.

Radioamateurs

Examens

Het aantal kandidaten voor de basisvergunning bedraagt 165 (192 in 2006). 106 kandidaten hebben het HAREC¹⁸-examen afgelegd tegenover 172 het voorgaande jaar.

Het slaagpercentage voor de basisvergunning bedraagt 86%, en 49% voor het HAREC-examen, dat veel moeilijker is.

Maritieme radiocommunicatie

Examens

396 kandidaten hebben deelgenomen aan het SRC¹⁹-examen (tegenover 324 in 2006) met een slaagpercentage van 83%. Voor het VHF-examen hebben zich 1.301 kandidaten aangemeld (tegenover 1.176 in 2006), waarvan 1.084 zijn geslaagd (83%).

Voor het GOC²⁰ en het ROC-examen²¹ bedroeg het aantal kandidaten respectievelijk 153 met 120 geslaagden en 61 met 54 geslaagden.

Vergunningen

In 2007 bedroeg het totale aantal vergunningen voor scheepsstations 11.970 (tegenover 10.935 in 2006), verspreid over 9.631 plezierboten, 2.943 commerciële binnenschepen, 253 zeeschepen en 143 vissersboten.

Radiocommunicatie in de luchtvaart

Certificaten

In 2007 heeft het Instituut 293 operateurcertificaten afgegeven op basis van examens die afgenomen zijn door de FOD Mobiliteit en Vervoer tegenover 247 in 2006.

Vergunningen

Momenteel worden 1.299 vergunningen voor luchtvaartstations door het Instituut beheerd, waarvan 764 voor installaties aan boord van luchtvaartuigen en 535 voor draagbare stations.

WAARBORGEN AAN DE SPECTRUMGEBRUIKERS

Het beheer van en het toezicht op het frequentiespectrum staan garant voor de vlotte werking van de radio-communicatie en dit ten voordele van alle gebruikers. De elektromagnetische velden die door elektrische en elektronische apparatuur worden gegenereerd kunnen de werking van radioapparatuur verstoren. De strijd tegen die storingen is een noodzaak. Daarbij vullen preventie en beteugeling elkaar aan; toch geeft het BIPT duidelijk de voorkeur aan het eerste. Zijn ambtenaren informeren, adviseren, houden toezicht, controleren en maken eventueel een proces-verbaal op ten laste van de overtreders. Ook inbeslagname van de apparatuur is mogelijk.

De controle op het spectrum

De NCS (Nationale dienst voor de controle op het spectrum) is belast met het “toezicht op de radiogolven” in de ruime zin van het woord. Buiten de directie die in Brussel is gevestigd, beschikt de NCS

¹⁸ Harmonised Amateur Radio Examination Certificate.

¹⁹ Short Range Certificate.

²⁰ General Operator Certificate.

²¹ Restricted Operator Certificate.

over vijf controlecentra verspreid over het land, namelijk in Anderlecht, Luik, Seneffe, Antwerpen en Gent. De opdrachten ervan kunnen in vier grote categorieën worden verdeeld:

- de behandeling van radiostoringen: iedere burger en iedere instantie kan bij de NCS terecht om een radiostoring te melden waar zij slachtoffer van zouden zijn. De technici van de NCS, die uitgerust zijn met professionele meetapparatuur, sporen de oorsprong van de storing op en nemen de nodige maatregelen om die uit te schakelen;
- de preventieve controles op professionele radionetten: de meeste nieuwe radionetten worden gecontroleerd door de technici van de NCS. Daardoor kan men zich ervan verzekeren dat die netwerken overeenkomstig de vergunning zijn aangelegd en dat de frequentie, het vermogen, en de hoogte van de in gebruik genomen antennes bijgevolg overeenstemmen met wat gepland is door de dienst Frequentiebeheer. Daardoor kan men ook het gebruik van illegale zendontvangtoestellen beperken;
- de expertiseopdrachten op het gebied van radiocommunicatie, en meer bepaald op het vlak van het meten van het elektromagnetisch veld: de controle op de naleving van de normen inzake blootstelling van het publiek aan niet-ioniserende straling (in het kader van de gezondheidsproblematiek) is in 2001 aan het BIPT toevertrouwd;
- controles tijdens grote evenementen: de NCS is aanwezig op diverse evenementen waar een groot aantal radiofrequentiegebruikers aanwezig is, om erop toe te zien dat de vergunningen worden nageleefd en om radiostoringen op te lossen.

In 2007 heeft de NCS het onderzoek naar de klachten gemeld door de verschillende gemeenschappen in de omroepband voortgezet. Er werd een specifieke meetmethode ontwikkeld om het bereik van een omroepzender in kaart te brengen en aldus de gegrondheid van een klacht op een gedetailleerde wijze te kunnen weergeven. Het koninklijk besluit van 26 januari 2007 betreffende de etherpolitie met betrekking tot frequentiemodulatie in de band 87,5 MHz – 108 MHz, dat uiterlijk in werking treedt op 1 juni 2008, geeft aan de personeelsleden van de NCS meer armslag gedurende de controles.

De uitbouw van het UMTS-netwerk gebeurt in een “stappenplan” zoals dat is vastgelegd in de vergunningen verleend aan de UMTS-operatoren. Dit stappenplan, gespreid over enkele jaren, bepaalt welk percentage van de Belgische bevolking op termijn toegang moet hebben tot het UMTS-netwerk. In 2007 werd het theoretische bereik berekend uit de gegevens die door de operatoren werden aangebracht. In vergaderingen, zowel nationaal met de operatoren, als internationaal met het European Radiocommunications Office, werd voortgewerkt om de technische normen, die gebruikt zullen worden om de praktische veldmetingen uit te voeren, te harmoniseren. Deze technische normen zullen bepalen welke parameters er op het veld gemeten zullen worden. Daarenboven werkte het BIPT aan een statistische methode om het aantal steekproeven te bepalen zodanig dat de foutenmarge van de meetresultaten onder een vooraf te bepalen norm blijft. In 2007 werd het bereik van het UMTS-netwerk van de drie operatoren bepaald door op 1.350 plaatsen in België te testen of er een UMTS-verbinding met een draagbaar toestel kon worden opgezet.

Om hun algemene opdracht inzake toezicht op de radiogolven uit te oefenen, hebben de leden van de NCS de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie en werken zij geregeld samen met de politiediensten. Alle veiligheidsdiensten hebben trouwens dag en nacht toegang tot een wachtdienst van de NCS in geval van storingen in hun radioverbindingen. Om de activiteiten op het terrein uit te voeren, beschikt de NCS over twintig volledig uitgeruste meetwagens. In 2007 zijn vier voertuigen

vervangen. Daarnaast zijn zes vaste meetstations geïnstalleerd die tot doel hebben automatisch toezicht te houden op het gebruik van de radiofrequenties.

Het kader van NCS werd uitgebreid met 6 technici.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de verrichtingen tijdens het jaar 2007.

Interventies van de NCS

Dossiers "storingen"	545
Preventieve controles bij professionele gebruikers	1.145
Stralingsmetingen op zendlocaties	233
Gecontroleerde evenementen	194
Interventies van de wachtdienst	111
Juridische dossiers – opdrachten van het parket	479
Aantal opgestelde pro justitia's	99
Metingen van de omroepuitzendingen	55
UMTS-dekkingsmetingen	150 mandagen

Conformiteit van de apparatuur

Radio- en telecommunicatie-eindapparatuur moet op de markt worden gebracht in overeenstemming met Richtlijn 1999/5/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 1999 betreffende radioapparatuur en telecommunicatie-eindapparatuur en de wederzijdse erkenning van hun conformiteit (R&TTE-richtlijn).

Volgens die tekst moet het gepaste CE-kenteken worden aangebracht op alle radio- en telecommunicatie-eindapparatuur, op de verpakking ervan en ook op de begeleidende documenten. Indien voor het gebruik van de radioapparatuur een vergunning vereist is of indien deze apparatuur werkt op frequenties waarvan het gebruik in Europa niet geharmoniseerd is, dan bevat het CE-merkteken een "alert sign" (informatieteken).

Radioapparatuur die werkt op frequenties waarvan het gebruik in Europa niet geharmoniseerd is (en die bijgevolg het informatieteken draagt in de markering) moet worden aangemeld aan de lidstaat waar ze op de markt gebracht wordt. Dit is de zogenaamde notificatieverplichting volgens artikel 6.4 van de richtlijn. In 2007 zijn 1.492 toestellen volgens die procedure aangegeven. Dit is een status-quo. Het is voornamelijk te wijten (of te danken) aan het feit dat de Commissie de lijst van "Klasse 1"-toestellen met radioapparatuur waarvoor er geen beperking op het gebruik is, heeft uitgebreid. Door het in voege treden van een aantal "Beschikkingen van de Commissie inzake de harmonisatie van het radiospectrum" valt het te verwachten dat het aantal notificaties in de toekomst zal dalen. Alle toestellen die niet tot "Klasse 1" behoren en die op de Belgische markt gebracht worden, moeten aan het BIPT aangemeld worden. Het verdient aanbeveling regelmatig de lijst van "Klasse 1"-toestellen te raadplegen. Deze lijst is rechtstreeks te raadplegen via <http://www.ero.dk/rtte>, een onderdeel

van de website van het ERO (the European Radiocommunications Office). De technische parameters waaraan deze radiotoestellen moeten voldoen, zijn eveneens op deze site terug te vinden en zijn gelinkt aan het referentienummer van de desbetreffende subklasse.

Op 20 juli 2007 trad de herziene EMC-richtlijn (Richtlijn 2004/108/EG) in werking. Deze vervangt de oude EMC-richtlijn 89/336/EEG. Deze richtlijn werd in Belgisch recht omgezet door het koninklijk besluit van 28 februari 2007 betreffende de elektromagnetische compatibiliteit (Belgisch Staatsblad van 14 maart 2007, pagina 13.678 en volgende). De hoofdverantwoordelijkheid voor de omzetting ligt bij de FOD Economie.

Apparatuur in de zin van de oude EMC-richtlijn waarvoor de fabrikant of zijn gevolmachtigde voor 20 juli 2007 een verklaring van conformiteit heeft opgesteld, mag verder geproduceerd en op de markt gebracht worden tot 20 juli 2009.

De richtlijn zelf en een verklarende gids voor de toepassing van deze nieuwe richtlijn zijn beschikbaar op de website van de Commissie (http://ec.europa.eu/enterprise/electr_equipment/emc/directiv/dir2004_108.htm).

Controle op de apparatuur

Er werd vastgesteld dat er nog steeds vrij veel toestellen op de markt komen die niet of slechts gedeeltelijk voldoen aan de wettelijke eisen. De inbreuken geven aanleiding tot oneerlijke concurrentie en benadelen de fabrikanten en invoerders die wel de wettelijke verplichtingen naleven (vlugger op de markt – minder kosten). Een degelijke controle is bijgevolg in ieders belang – fabrikanten, invoerders, verkopers, gebruikers, overheid. Het markttoezicht wordt als een van de hoekstenen beschouwd voor de goede werking van de R&TTE-richtlijn. In bepaalde gevallen werd het nodig geoordeeld repressief op te treden. De in 2007 verrichte controles hebben op die manier geleid tot de inbeslagnemingen die in de onderstaande tabel zijn samengevat.

Toestellen die in beslag zijn genomen tijdens controles die in 2007 zijn verricht

Eindapparatuur		Radioapparatuur	
Telefoontoestellen	41	Speelgoed met afstandsbediening	789
		Afstandsbediende stopcontacten	471
		Muizen / toetsenborden	325
		FM-radiozenders	317
		Deurbellen	210
		Afstandsbediende vibrators	175
		Modelbouw	163
		Gsm	162
		Weerstations	157
		Alarmsystemen	149
		Radardetectoren	119
		Bluetooth-toestellen (niet gps)	102
		Draadloze microfoons (ook in-ear)	87
		Camera's (mini)	82
		Andere	358
Totaal	41	Totaal	3.666

Er is opnieuw vastgesteld dat de regelgeving vaak bewust of onbewust met de voeten getreden werd. Voor zuivere eindapparatuur zijn de administratieve eisen nochtans vrij eenvoudig.

Bij radioapparatuur die werkt op frequentiebanden waarvan het gebruik niet geharmoniseerd is binnen de Europese Unie, en waar bijgevolg het “alert sign” in de markering moet voorkomen, werd vaak vastgesteld dat de lijst van de landen waar deze apparatuur mag worden gebruikt, ontbreekt. Het BIPT is van mening dat die informatie steeds aanwezig moet zijn. Die onontbeerlijke informatie moet zowel op de verpakking als in de gebruiksaanwijzing voorkomen. Het Instituut treft altijd maatregelen wanneer die informatie ontbreekt. Een potentiële koper van een dergelijk radioapparaat heeft die informatie immers nodig om te weten of hij het toestel al of niet mag gebruiken. Het gebruik van een dergelijk toestel op een ongeoorloofde plaats zou storingen kunnen veroorzaken met alle gevolgen van dien.

Tevens werd vastgesteld dat er toch nog veel radiotoestellen op de markt aanwezig zijn die niet voldoen aan de huidige wetgeving en die evenmin volgens het vroegere goedkeuringsregime op de markt werden gebracht. Een deel van die radioapparatuur werkt daarbij nog op frequenties die niet toegestaan zijn in België. Ook in die gevallen treedt het Instituut onverbiddeijk op. Die situatie kan misschien gedeeltelijk worden verklaard door het feit dat het makkelijker wordt om op afstand (via het internet) aankopen te doen en door de vaak agressieve manier waarop reclame wordt gemaakt voor allerlei soorten goedkope radioapparatuur (via spam). De aankoper/invoerder heeft er alle belang bij zich terdege te informeren. Hij draagt immers alle verantwoordelijkheid.

Nog steeds worden in de sector van het radiobestuurde speelgoed (telegeleide wagentjes, ...) veelvuldig onregelmatigheden vastgesteld. Het gebeurt dat deze producten wel aan de Speelgoedrichtlijn (Richtlijn 88/378/EEG gewijzigd bij Richtlijn 93/68/EEG) voldoen, maar dat er geen rekening gehouden werd met de bepalingen van de R&TTE-richtlijn.

Ook postzendingen die radioapparatuur bevatten worden regelmatig gecontroleerd. In 2007 werden 289 dergelijke controles uitgevoerd. Veel van die zendingen bevatten toestellen die via het internet werden aangekocht – rechtstreeks van de fabrikant of via veilingssites (bijvoorbeeld eBay). In veel gevallen voldoen de toestellen niet aan de wettelijke eisen en worden ze in beslag genomen. Verontrustend was dat gedurende de eindejaarsperiode niet-CE-gemarkeerde gsm-toestellen via deze veilingssites werden aangeboden. Bij controle werden dergelijke toestellen steeds in beslag genomen. De betrokkene wordt hiervan altijd op de hoogte gebracht.

Bij vaststelling van een overtreding wordt steeds een proces-verbaal opgesteld en worden de goederen in de meeste gevallen in beslag genomen. De verdere afhandeling van de overtredingen gebeurt door het parket. Het heeft dan ook geen zin bij het Instituut te informeren naar het verdere gevolg dat aan de zaak gegeven wordt. Het parket beslist dan of een vervolging al of niet nodig is. In 2007 werden 466 aanvankelijke processen-verbaal opgemaakt. Tijdens de follow-up van de gerechtelijke dossiers werden daarnaast nog 53 navolgende processen-verbaal opgemaakt.

In België moet voor het houden en het gebruik van bepaalde types van radioapparatuur vooraf een ministeriële vergunning (gemeenzaam “vergunning” genoemd) verkregen worden. Verkopers van dergelijke apparatuur moeten zelf over een algemene houdersvergunning beschikken. Die algemene houdersvergunning is gratis en is op eenvoudig verzoek te verkrijgen. Het is niet toegestaan dergelijke apparatuur te verkopen aan personen die niet over een individuele vergunning beschikken. Maandelijks dient een overzicht van de gedane verkopen aan het BIPT overgezonden te worden. Die aangifte moet de identificatiegegevens bevatten van de koper.

Bijkomende toelichtingen over en informatie in verband met de R&TTE-richtlijn is te raadplegen op de website van de Europese Commissie via <http://europa.eu.int/comm/enterprise/rtte/>. Deze website bevat naast de tekst van de richtlijn ook bijkomende toelichtingen en algemeen aanvaarde interpretaties. Ook op de website van het BIPT is nuttige informatie voorhanden. Deze is te vinden in de rubriek “Apparatuur” van de sectie “Radiocommunicatie”.

BEHEER VAN DE TELEFOONNUMMERING

Nummers zijn essentieel om telecommunicatiediensten via telecommunicatie-infrastructuren aan te bieden. Ze vormen voor zowel de eindgebruikers als aanbieders de sleutel voor de toegang tot die diensten. Het BIPT zorgt er voortdurend voor dat het aanbod van nummers voldoende groot en adequaat is voor de normale marktontwikkeling. Voor telecommunicatieoperatoren is de gelijke toegang tot adequate nummerreeksen, zowel op kwalitatief als kwantitatief vlak van cruciaal belang voor de evenwichtige ontwikkeling van een competitieve markt. Hiertoe stelt het BIPT de nummerplannen vast, waarin duidelijk wordt bepaald welke bestemming bij welk nummer hoort.

Registratie van nummercapaciteit

Het Instituut voert eveneens het eigenlijke nummerbeheer uit, waaronder taken vallen als het toekennen, reserveren, intrekken, de transfer van en het toezicht op het gebruik (handhavingsbeleid). In de onderstaande tabel kunt u hiervan een overzicht vinden voor het jaar 2007.

Nummerreeks	Bestemming	Reservaties	Toewijzingen	Annuleringen	Transfers
1yxx	korte nummers CSC, VPN...	(n) 3 (r) 0	0	3	1
4pq	mobiele diensten	(n) 4 (r) 0	3	1	0
70-700	nationale diensten	(n) 2	0	1	1
77	diensten op basis van betaalnummers	(n) 0	0	0	0
78	nationale diensten	(n) 2	0	0	0
79	speciale internettoegang	(n) 0	0	0	1
800	diensten op basis van gratis nummers	(n) 2	0	1	3
90A x 1.000 nummers	diensten op basis van betaalnummers	(n) 43 (r) 3	0	2	1
MNC	mobile network codes	(n) 0 (r) 0	0	0	0
ISPC	internationale signale- ringscodes	(n) 2	1	0	1
NSPC	nationale signaleringcodes	(n) 21 (r) 0	2	1	3
PQYZ	geografische nummers	(n) 119	118	6	20
TMNC	TETRA mobile network codes	(n) 0	1	0	0

(waarbij n = nieuwe reservatie; v = verlenging bestaande reservatie)

Alle beschikbare informatie over het nationale nummerplan – zoals onder andere de lijsten van gereserveerde en toegewezen nummers – wordt op de website (www.bipt.be) gepubliceerd.

Beleidsmaatregelen

In de eerste helft van 2007 heeft het BIPT een uitgebreide schriftelijke raadpleging georganiseerd over het nieuwe ontwerp-KB betreffende het beheer van de nationale nummeringsruimte en de toekenning en intrekking van gebruiksrechten voor nummers. Eveneens werd aan de geïnteresseerde marktpartijen de mogelijkheid geboden om hun standpunt omtrent het nieuwe ontwerp-KB mondeling toe te lichten. Dit proces resulteerde in 22 uitgebreide schriftelijke reacties die zorgvuldig werden geanalyseerd. De samenvatting met de analyse en een aantal beleidsopties werd aan de Voogdijoverheid overgezonden. Op instructie van de Voogdijoverheid heeft het BIPT het ontwerp-KB aangepast en werd hierop een advies uitgebracht. Eveneens bevat dit koninklijk besluit nieuwe tarieven zowel voor de behandeling van dossiers als voor de jaarlijkse gebruiksrechten. De impact op de begroting van het BIPT werd geanalyseerd en meegedeeld aan de inspectie van financiën. Op 27 april werd het koninklijk besluit ondertekend door de Koning.

Onmiddellijk daarna is de concrete uitwerking gestart met de volgende bijzondere aandachtspunten:

- de start van de voorintekeningsfase voor sms- en mms²²-diensten;
- de verandering van het eindgebruikerstarief voor oproepen naar 78- en 70-nummers;
- de inwerkingtreding van een nieuwe regeling inzake nationale korte nummers van het type 19XX;
- de invoering van de bevoegdheid van het beheer van het TETRA-nummerplan;
- de invoering van nieuwe tarieven voor de jaarlijkse rechten en dossierkosten;
- de regularisatie van de suballocatie van nummercapaciteit tussen operatoren;
- de start van de voorbereiding van de omnummering van 77-nummers in 906-nummers;
- de voorbereiding van de invoering van een nieuw systeem van betaalnummers;
- de voorbereiding van de omnummering en van de invoering van een nieuw sms- en mms-nummerplan.

Verder werd een nieuw ontwerp van ministerieel besluit met bijbehorend advies opgesteld en overgezonden aan de Voogdijoverheid. Het betreft de wijziging van het ministerieel besluit van 12 december 2005 tot vaststelling van de categorieën uitgaande gesprekken en categorieën opgeroepen nummers waarvan de blokkering kosteloos aan de eindgebruikers aangeboden moet worden.

Overeenkomstig de Beschikking van de Commissie van 15 februari 2007 C(2007) 249 inzake het reserveren van de nationale nummerreeks die begint met "116" voor geharmoniseerde nummers voor geharmoniseerde diensten met een maatschappelijke waarde werd het nummer 116000 gereserveerd voor het Europees Centrum voor Vermiste en Seksueel Uitgebuide Kinderen.

Verder werd, met als startdatum 27 juli 2007, een openbare raadpleging georganiseerd met een voorstel voor omnummering van 77-nummers in 906-nummers. Deze omzetting wordt opgelegd in artikel 49 van het koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende het beheer van de nationale nummeringsruimte en de toekenning en intrekking van gebruiksrechten voor nummers. Het BIPT organiseerde een raadpleging m.b.t. de omzetting van de E.164-nummers²³ van betalende diensten die specifiek bestemd zijn voor volwassenen naar het nieuwe nummerplan. Het besluit dienaangaande van het BIPT werd op 10 oktober 2007 gepubliceerd.

²² MMS: Multimedia Messaging Service.

²³ E.164 is een ITU-T-aanbeveling die het internationale telefoonnummerplan definieert dat wordt gebruikt in de publieke telecommunicatienetwerken. Deze aanbeveling bevat een aantal regels waaraan telefoonnummers moeten voldoen.

De rol van domeinnamen op het internet kan worden vergeleken met die van nummers in het telefoonnetwerk. The Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) is een internationale organisatie zonder winstoogmerk die zorgt voor de coördinatie op globaal niveau van het systeem van unieke 'Internet Identifiers' zoals de internetdomeinnamen, IP-adressen en andere technische parameters. Daarnaast wordt de coördinatie en operatie van het DNS-root-name-serverstelsel door deze organisatie waargenomen. Binnen ICANN fungeert het GAC (Governmental Advisory Committee) als een belangrijk adviesorgaan, waarin de vertegenwoordigers van de overheid zijn verenigd. Een van de belangrijkste doelstellingen van de Internet Informal Group (IIG) van de Europese Commissie is de coördinatie van de verschillende standpunten van de nationale overheden binnen het GAC. Het Instituut vertegenwoordigt België in beide organisaties. Onderwerpen die dit jaar aan bod zijn gekomen zijn de WHOIS-problematiek²⁴, de invoering van IDN (Internationalised Domain Names) en de uitbreiding van de generieke topniveaudomeinnamen.

Nummeroverdraagbaarheid

Nummeroverdraagbaarheid (NO) staat centraal in het telecommunicatiebeleid. Hiervoor zijn er twee basisredenen. Elke wijziging van oproepnummer brengt voor een eindgebruiker extra administratieve rompslomp en kosten mee en heeft een directe belangrijke negatieve impact op potentiële klantencontacten. Verder bestaat er een toenemende bezorgdheid bij de nieuwe operatoren dat ze op een oneerlijke manier worden behandeld als potentiële klanten van nummer zouden moeten veranderen. Onderzoek heeft uitgewezen dat het gebrek aan nummeroverdraagbaarheid de kansen van deze nieuwkomers ernstig beperkt.

Gelet op de onzekerheid in de sector over de precieze reikwijdte van de bepalingen in het nieuwe koninklijk besluit inzake nummering met betrekking tot het begrip 'specifiek met het oog op nomadisch gebruik bij het Instituut gereserveerde geografische nationale E.164-nummers' en de gevolgen voor de invoering van de nummeroverdraagbaarheid van geografische nummers voor de nomadische VoIP-diensten werd op 31 augustus 2007 over de interpretatie van artikel 43 een raadpleging georganiseerd. Een interne synthese werd opgesteld en een analyse van het probleem werd aan de minister bezorgd. Op verzoek van de ministers van Telecommunicatie en Binnenlandse zaken werd een mededeling van deze ministers opgesteld en gepubliceerd (publicatiedatum 27 november 2007) op de website van het Instituut.

Om de nummeroverdraagbaarheid toegankelijker te maken voor kleinere marktpartijen wordt het systeem van hosting ingevoerd. Dit maakt het mogelijk indirecte toegang (hosting) tot de databank voor de nummeroverdraagbaarheid te krijgen. Deze hosting werd ingevoerd bij een besluit van het BIPT van 30 mei 2007, na openbare raadpleging en bijkomende raadpleging van de vzw voor nummeroverdraagbaarheid.

Het koninklijk besluit met betrekking tot de verdeling van de bijdragen tussen de mobiele operatoren en MVNO's die moeten worden betaald tot dekking van de kosten van de CRDC werd afgerond en uiteindelijk gepubliceerd in het BS op 11 juli 2007.

²⁴ WHOIS is een protocol om gegevens van een domeinnaam of IP-adres te achterhalen door middel van een vraag aan een database. In een WHOIS staan meestal de naam en contactgegevens van de eigenaar, de provider en nameservers.

De ontwikkeling op het vlak van het aantal aansluitingen met actieve overgedragen nummers voor de vaste netwerken is te vinden in de onderstaande tabel.

1 januari	Aantal overgedragen geografische en niet-geografische nummers
2000	0
2001	110.266
2002	341.773
2003	463.981
2004	608.242
2005	767.135
2006	926.899
2007	1.149.233
2008	1.323.498

In de onderstaande tabel kunt u het totale aantal overgedragen gsm-nummers vinden.

	Aantal overgedragen gsm-nummers
1 oktober 2002	0
1 januari 2003	58.364
1 januari 2004	311.550
1 januari 2005	719.698
1 januari 2006	1.126.991
1 januari 2007	1.545.601
1 januari 2008	2.029.664

Merk op: vermits een nummer ook terug naar de eerste operator overgedragen kan worden of uit dienst genomen, is het nettoaantal overgedragen nummers op een bepaald ogenblik lager dan de som van alle overdrachten.

Zoals u kan zien werd eind 2007 de kaap van 2 miljoen overgedragen nummers overschreden. Dit betekent dat ongeveer 20% van alle gsm-gebruikers reeds gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om hun nummer over te dragen.

De Carrier Preselect- en Select-dienst / Onvrijwillig van aanbieder veranderen

Het BIPT heeft verder actief toegezien op de antislammingbepaling zoals opgenomen in artikel 135 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie.

In de onderstaande tabel kunt u de netto-evolutie van de telefoonnummers met *Carrier Preselect* vinden.

	Nummers met <i>Carrier Preselect</i>	Stijgingspercentage
1 januari 2001	114.735	
1 januari 2002	381.566	232,5%
1 januari 2003	595.627	56,1%
1 januari 2004	850.384	42,8%
1 januari 2005	1.115.761	31,2%
1 januari 2006	1.048.672	-6%
1 januari 2007	908.751	-13,3%
1 januari 2008	837.849	-7,8%

De daling van het aantal nettoactiveringen vastgesteld sinds mei 2005 waarop het maximaantal geactiveerde nummers werd bereikt nl. 1.135.000 zette zich voort. Deze daling is te wijten aan een aantal structurele wijzigingen in de Belgische markt, namelijk de zogenaamde forfaitaanbiedingen van Belgacom en Telenet, de “all in one”-pakketten (ADSL, vaste en/of mobiele telefonie) van bijv. Scarlet en TELE2 en de vervanging van vaste lijnen door gsm.

TECHNISCHE OPDRACHTEN VAN OPENBAAR NUT

Het BIPT vervult nog andere opdrachten van openbaar nut. De wet heeft het BIPT de rol van deskundige toevertrouwd in wetenschappelijke domeinen zoals de meting van elektromagnetische velden en de veiligheid van de netwerken.

Antennes en elektromagnetische velden

Het BIPT is bevoegd om de elektromagnetische stralingsnormen rond antennemasten na te gaan. Er worden zowel voorafgaande computersimulaties, als metingen op het terrein of in gebouwen uitgevoerd. Hierdoor kan verzekerd worden dat de blootstellingsnormen die de gezondheid van het publiek moeten garanderen, nageleefd worden. De dienst RF-stralingen verzorgt hierbij de computersimulaties.

In 2007 verwerkte de dienst RF-stralingen 3.863 dossiers. Belgacom Mobile NV diende 1.098 van de dossiers in, Mobistar 924 en BASE 860.

De andere dossiers werden ingediend door radioamateurs (563), A.S.T.R.ID. (50), de Krijgsmacht (24), en de NMBS (19) en de rest door de VRT, de RTBF, lokale radio's en anderen. Er werden 1.779 Franstalige dossiers, 2.046 Nederlandstalige en 38 Duitstalige dossiers behandeld. Er werden 152 conformiteitsattesten afgegeven (met metingen van de eigenaar of terreinstudies).

Bovendien werden de gsm-rapporten die het BIPT verstrekt in de context van de stralingsniveaus eveneens online beschikbaar via dezelfde website als diegene die gebruikt wordt voor het gedeeld sitegebruik.

Op deze manier kunnen de burgers maar ook bestuursniveaus die o.a. bouwaanvragen moeten behandelen via één gecentraliseerde website nagaan of in de buurt van een nieuw te bouwen site reeds andere sites aanwezig zijn die eventueel in aanmerking komen voor gedeeld gebruik, alsook de afgegeven stralingsrapporten verifiëren van de nieuw te bouwen site of van andere sites in de buurt.

Strijd tegen kwaadwillige computerprogramma's

De veiligheid van de netwerken, de vrijwaring voor ongeoorloofde toegang, manipulatie of vernietiging van de informatie die erop circuleert of erin is opgeslagen, de bescherming van de gebruikers die erop aangesloten zijn, behoren tot de technologische fundamenteën die onontbeerlijk zijn voor de ontwikkeling van de informatiemaatschappij en dienen zo goed mogelijk beveiligd te zijn.

"I love You" doet bij weinigen nog een belletje rinkelen maar het is sinds 2000 een baken op het vlak van bewustmaking en bewustwording van de noodzaak tot beveiliging van de netwerken. Naar aanleiding van de schade die toen veroorzaakt is door het "I love You"-virus is binnen het Instituut het e-Securityplatform opgestart; het verzorgt een wachtdienst die dag en nacht en alle dagen van de week een aanspreekpunt bereikbaar stelt. Door die wachtdienst en door informatie te verspreiden wil het BIPT de risico's op verspreiding van een computervirus in België beperken. Bij een virusmelding wordt snel de "viruspagina" op de website van het BIPT bijgewerkt, ontvangen de 30.000 geadresseerden op de mailinglijst via e-mail een melding van die update en worden de abonnees van de sms-waarschuwingsdienst ingelicht over de komst van een nieuw virus. De werkwijze om zich te laten inschrijven voor de e-mails en op de sms-lijst staat vermeld op de website.

Sinds 2005 is een kentering merkbaar geworden op het vlak van kwaadwillige programma's: ze worden nog zelden gebruikt om een hoogst twijfelachtige faam te vergaren. Ze zijn een sector geworden die veelal voor laakbare commerciële of criminele feiten wordt gebruikt met één enkel doel: financieel gewin door misleiding, misbruik en oplichting van de modale gebruiker. Deze trend heeft zich in 2007 exponentieel voortgezet, met als droevig hoogtepunt de massale elektronische aanval op de elektronischecomunicatienetwerken van Estland.

Enquête over het niveau van IT-veiligheid

Om na te gaan in welke mate internetgebruikers zich bewust zijn van de computerrisico's, werd tijdens de eerste helft van 2007 een enquête uitgevoerd bij meer dan 2.000 internetgebruikers.

Op het vlak van veiligheid lijkt het goed te zitten met het gebruik van antivirussoftware; minder goed zijn de resultaten betreffende de beveiliging van draadloze verbindingen. Het BIPT zal hier lering uit trekken voor 2008.

Beveiliging van de netwerken

Het BIPT levert door zijn deelname op zowel nationaal als internationaal niveau aan talrijke werkzaamheden met betrekking tot netwerkbeveiliging de bijdrage van de Belgische regelgevende overheid voor de elektronischecomunicatiesector.

Het Instituut verleent zijn medewerking aan het "Overlegplatform voor Informatieveiligheid" dat in 2005 door de regering is opgericht. Het platform wil de plek zijn waar op niveau van de federale overheid informatie wordt uitgewisseld over de bescherming van informatie en netwerken, en wil goede praktijken binnen de federale overheden bevorderen en harmoniseren. Het is echter een overlegorgaan en kan geen maatregelen opleggen.

Een aantal aspecten van de bijdrage van het BIPT aan Comixtelec slaan eveneens op de bescherming van de netwerken in crisissituaties.

Gelet op de rol van het Instituut op het vlak van de integriteit en de veiligheid van elektronische communicatiediensten en -netwerken, heeft de bevoegde minister in 2007 een kaderuitbreiding goedgekeurd, die door omstandigheden pas in de loop van 2008 zal plaatsvinden.

Het BIPT heeft verscheidene initiatieven gepland die door het aan te werven personeel zullen moeten worden uitgevoerd. De door het Instituut geplande, verruimde activiteiten op het vlak van computerveiligheid zijn echter grotendeels afhankelijk van de te realiseren kaderuitbreiding in 2008 om zo meer proactief te kunnen optreden op het vlak van kwetsbaarheden vooraleer ze worden uitgebuit door één of andere kwaadwillige programmamaker.

Er moet ook opgemerkt worden dat de Europese Commissie aan een Europese richtlijn voor de bescherming van Europese kritieke infrastructures werkt. Deze Europese richtlijn wordt voor het eerste semester van 2008 verwacht en zal een aantal maatregelen op dit vlak opleggen aan de lidstaten.

Daarnaast is er op Europees niveau eveneens de aan de gang zijnde herziening van het Europese regelgevende kader voor de elektronische communicatienetwerken en -diensten. De door de Europese Commissie voorgestelde wijzigingen versterken in grote mate de verplichtingen op het vlak van de beveiliging en bedrijfszekerheid van netwerken en diensten. Het toezicht op en het afdwingen van deze maatregelen stelt het Instituut voor een grote uitdaging.

In 2007 heeft het Instituut actief deelgenomen aan de werkzaamheden van ENISA, het Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging. ENISA publiceert geregeld documenten rond veiligheidskwesties voor de burgers, de kmo's en de overheden. Deze documenten kunnen worden geraadpleegd op de volgende site: http://www.enisa.europa.eu/pages/05_02.htm#6.

In november 2007 rees de vraag of het mandaat van ENISA zou worden verlengd, of dat het agentschap zou worden geïntegreerd in de Europese regulator die de Europese Commissie wenst op te richten. In de loop van 2008 zal hierover een beslissing worden genomen.

Nooddiensten

Naast het onderzoek naar storingen van de radionetwerken van de nooddiensten en het opheffen ervan heeft het BIPT de taak de naleving van de wettelijke medewerkingsplicht van de operatoren met de nooddiensten na te gaan.

In 2005 besliste de politieke overheid de verstrekking van de identificatie van de oproepende lijn in geval van oproepen naar teleonthaalcentra, het antigifcentrum, de zelfmoordpreventie, het Europees Centrum voor Vermiste en Seksueel Uitgebuide Kinderen en kindertelefoondiensten door de operatoren, op te nemen in de wet van 13 juni 2005.

De identificatie van de oproepende lijn is voor de nooddiensten nodig, niet alleen om doeltreffend te kunnen optreden, maar ook om de kwaadwillige oproepen te kunnen bestrijden, waarvan de frequentie jaar na jaar toeneemt door de introductie van nieuwe technologieën en nieuwe diensten die communicatiemiddelen bieden die nagenoeg anoniem en moeilijk op te sporen zijn. De verstrekking van de identificatie van de oproepende lijn door de operatoren is overigens een essentieel element opdat de maatregel die erop gericht is de registratie op te leggen van de anonieme voorafbetaalde kaarten van mobiele netwerken (waarvan het aantal in België begin 2005 werd geschat op 1.500.000) enig nut zou hebben.

De in 2005 ingevoerde bepaling in de wet van 13 juni 2005 betreffende het aanleveren van de identificatie van de oproepende lijn heeft aanleiding gegeven tot een aantal gedachtewisselingen tussen de politieke overheid en de betrokken nooddiensten. Als gevolg hiervan werd in 2007 de in 2005 opgenomen bepaling aangepast door de wet van 25 april 2007 houdende diverse bepalingen. Na deze

aanpassing werd het ministerieel besluit van 4 juni 2007 tot vaststelling van de administratieve en technische maatregelen om nooddiensten in staat te stellen kwaadwillige oproepen te bestrijden, op 27 juli 2007 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Om de bepalingen van het ministerieel besluit van 4 juni 2007 te verduidelijken heeft het Instituut verschillende vergaderingen belegd met de betrokken nooddiensten. De definitieve uitvoering van de daar vastgelegde maatregelen zal in 2008 worden voortgezet.

2006 zag het verschijnen van “nomadische” diensten op basis van IP-technologie. Deze diensten hebben de eigenschap dat de eindgebruiker zijn eindapparaat op gelijk welk geschikt aansluitpunt kan aansluiten en daarmee gebruik kan maken van de dienst. Een aantal operatoren biedt nomadische spraakdiensten aan die bij de eindgebruikers de indruk wekken gelijk te zijn aan een openbare telefoondienst met bijkomende faciliteiten, zoals de nomadiciteit.

Uit een raadpleging van het BIPT in 2006 reeds bleek dat geen enkele operator de lokalisatie van een noodoproep kan garanderen wanneer de oproeper gebruikmaakt van een nomadische (spraak-)dienst door middel van IP-technologie, waardoor het voor de nooddiensten onmogelijk is bijstand ter plaatse te sturen als de oproeper hen zelf niet kan medelen waar hij zich bevindt op het ogenblik van de noodoproep.

De op Europees niveau aan de gang zijnde herziening van het Europese regelgevende kader voor de elektronische communicatienetwerken en -diensten bevat echter een door de Europese Commissie voorgestelde wijziging die bepaalt dat alle elektronische communicatienetwerken en -diensten in staat dienen te zijn locatiegegevens aan de nooddiensten te leveren voor oproepen naar het Europese noodnummer “112”; daar dit nummer in België automatisch wordt behandeld als een oproep naar “100” of “101” is dit voor de Belgische eindgebruikers hetzelfde als het aanleveren van de locatiegegevens voor noodoproepen naar de dringende medische hulpverlening, de brandweerdiensten en de politie.

In 2007 werd de 116XYZ-nummerreeks in gebruik genomen. Het nummer 116000 werd toegewezen aan het Europees Centrum voor Vermiste en Seksueel Uitgebuide Kinderen, dat ook al bereikbaar was via het nationale Belgische noodnummer 110.

Beschikking 2007/698/EG van 29 oktober 2007 van de Europese Commissie tot wijziging van Beschikking 2007/116/EG met het oog op de invoering van nieuwe gereserveerde nummers die met “116” beginnen, reserveert het nummer 116111 voor kinderpilijnen en het nummer 116123 voor hulplijnen voor emotionele steun. De Raad van het BIPT publiceerde op 12 december 2007 een mededeling op de webstek van het BIPT met betrekking tot het beschikbaar stellen van de nummers 116111 en 116123 voor respectievelijk een hulplijn voor kinderen en een hulplijn voor psychologische bijstand op de Belgische markt overeenkomstig de beschikking van de Europese Commissie van 29 oktober 2007. Mogelijk krijgt de toekenning van de nummers 116111 en 116123 in 2008 zijn beslag in België.

Wettelijk afluisteren van elektronische communicatie

De gerechtelijke en politiediensten kunnen de ambtenaren van het BIPT met het mandaat van officier van gerechtelijke politie oproepen om bijstand te verlenen bij onderzoeken op het vlak van elektronische communicatie.

Daarnaast stelt het BIPT ten behoeve van de dienst voor het Strafrechtelijk Beleid van de FOD Justitie een lijst op van de coördinatiecellen “Justitie” van de operatoren en houdt het deze bij.

Het Instituut neemt als technisch raadgever inzake elektronische communicatie deel aan de vergaderingen van het “nationaal overlegplatform telecommunicatie” (NOT) van de gerechtelijke en politiediensten.

BIJHOUDEN VAN TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN, AANWEZIGHEID IN NATIONALE EN INTERNATIONALE INSTELLINGEN

Kennis uitwisselen en standpunten over de technologische ontwikkelingen tegenover elkaar stellen is van essentieel belang om goede beslissingen te kunnen nemen. De ambtenaren van het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie onderhouden constant banden met hun tegenhangers die bij de buitenlandse regulatoren werken. Dankzij die actieve betrokkenheid kan het BIPT bepaalde beleidslijnen volgen en beïnvloeden.

IRG - ERG

De deelname van het BIPT aan de European Regulators Group en de Independent Regulators Group besloeg ook in 2007 het grootste gedeelte van de internationale activiteiten van het BIPT. De IRG en de ERG werden in 2007 voorgezeten door Roberto Viola (AGCOM).

Het werk van de ERG en IRG werd in 2007 overheerst door de voorstellen van de Europese Commissie voor de herziening van het Europese reglementaire kader en de aanbeveling van de relevante markten. Deze voorstellen werden op 13 november gepubliceerd.

Onder leiding van het BIPT werden in 2007 de statuten voorbereid voor de nieuwe IRG-organisatie die zal functioneren met een vzw-statuut naar Belgisch recht. De statuten werden ondertekend door nagenoeg alle leden tijdens de plenaire vergadering te Rome op 7 december.

De ERG leverde eveneens een belangrijke bijdrage in de uitvoering van de regulering van de Commissie van de tarieven voor internationale roaming. De ERG is immers gestart met het verzamelen van de IR-data²⁵ voor de zesmaandelijksse rapporten.

De CEPT en ITU

Daarnaast nam het BIPT deel aan de activiteiten van de Europese Conferentie van de administraties voor telecommunicatie en post (CEPT). Het BIPT nam onder andere deel aan de CEPT-vergadering op 20 en 21 juni te Amsterdam, waar een uitgebreide discussie werd georganiseerd met betrekking tot de toekomst van de organisatie.

Internationale betrekkingen bij diverse BIPT-diensten

De **dienst Frequentiebeheer** van het BIPT volgde de volgende dossiers:

- In de RSPG werden de werkzaamheden aangevat om een opinie te ontwikkelen voor het gebruik van collectief spectrum. Er werd tevens een vraag van de Europese Commissie goedgekeurd om een studierapport te ontwikkelen aangaande de beste praktijken voor het gebruik van spectrum door defensie, de veiligheidsdiensten en de publieke transportsector, evenals een vraag voor een opinie aangaande het stroomlijnen van de regelgevende omgeving binnen de EU voor het gebruik van het spectrum.
- Een voorstel tot EC-beschikking die de technische condities harmoniseert voor MCA (Mobile Communications onboard Aircraft) werd in het RSC ontwikkeld. Wat de WAPECS betreft stelde de CEPT een rapport voor aan het RSC aangaande het gebruik van de UHF-omroepband door mobiele diensten. Een voorstel tot herziening van de bijlage van de SRD-beschikking 2006/771/EG van de Europese Commissie werd voor de eerste keer voorgelegd. Het is de bedoeling dat dit

²⁵ Internationale roaming.

voortaan jaarlijks gebeurt. Verder werd er een eerste voorstel van beschikking ontwikkeld voor de introductie van BWA-systemen in de band 3,4-3,8 GHz.

■ Werkgroep Authorisatie van het COCOM betreffende MSS (MSS = Mobile Satellite Service) 2 GHz. Er werd ook verder deelgenomen aan de werkgroep voor de introductie van systemen voor mobiele satellietdiensten in de 2 GHz-band (MSS 2 GHz) teneinde een uitweg te vinden voor de nieuwe hybride satellietssystemen met complementaire grondcomponent die in deze banden geïntroduceerd zullen worden. Er werden besprekingen gevoerd over een gemeenschappelijk selectie- en toekenningproces, de selectiecriteria en toe te kennen scores, te vervullen milestones, nadere regels voor de verdeling van het spectrum, spectrumanvragen en duur van de gebruiksrechten.

■ Na de planningsconferentie RRC-06 en het bereikte akkoord G606 (slotakkoord getekend in 2006 te Genève betreffende de introductie van digitale omroep) werden de werkzaamheden voor de overgangsregeling voortgezet (geleidelijke overgang van de analoge zenders naar de digitale zenders). Dit moet uiteraard bekeken worden in een internationaal kader, rekening houdende met de verschillende overgangsdata die de verschillende buurlanden hanteren.

■ ITU-Wereldradioconferentie 2007

De dienst Frequentiebeheer leidde de Belgische delegatie op de WRC-2007, die plaatsvond in oktober-november 2007. Deze conferentie behandelde een variatie aan onderwerpen. Er werden onder meer voor de volgende belangrijke punten beslissingen genomen:

- IMT-2000, toekomstige ontwikkeling IMT-2000 en systemen na IMT-2000 (agendapunt 1.4, 1.9); hier werd beslist om de band 790-862 MHz op coprimaire basis ook toe te kennen aan IMT vanaf 17 juni 2015; er werd tevens een resolutie goedgekeurd om het digitale omroepplan G606 te beschermen;
- toekomstige spectrumbehoeften voor de luchtvaart (agendapunt 1.5 en 1.6); er werden banden aangeduid voor de mobiele luchtvaartdienst, op een gedeelde basis met de luchtvaartradionavigatie;
- reorganisatie van de HF-banden (agendapunt 1.13); op dit vlak werden geen bijkomende banden aangeduid voor HF-omroep;
- herziening van de procedures voor GMDSS (agendapunt 1.14);
- flexibiliteit in het radioreglement (WRC-03) (agendapunt 7.1); er werd een resolutie goedgekeurd met het oog op het nemen van beslissingen op de volgende conferentie.
- voorbereiding van de WRC-11-agenda (agendapunt 7.2): een voorstel werd door de conferentie aanvaard; dit voorstel moet uiteraard nog door de Raad van de ITU bevestigd worden.

■ Akkoorden van Mamaia

Begin juli 2007 vond er in Roemenië een CEPT/ECC-conferentie plaats waar drie bestaande omroepakkoorden werden herzien (Akkoord van Chester 1997, Akkoord van Wiesbaden 1995 en het Akkoord van Maastricht 2002). Het BIPT leidde daar de Belgische delegatie met vertegenwoordigers van de gemeenschappen.

De NCS (Nationale dienst voor de controle op het spectrum) neemt deel aan de werkzaamheden van de werkgroepen CEPT/ERC/FM-PT22 (*Monitoring*), CEPT/RA1 (*Enforcement*), CEPT/RA2 (*Maritime*) en Committee Rainwat (*Maritime*).

Op internationaal vlak heeft de **dienst Nummering** het voorzitterschap van de WG NNA (Working Group Numbering Naming and Addressing) binnen de ECC (Electronic Communications Committee) waargenomen. Deze werkgroep van Europese administraties en regelgevende instanties heeft als doelstelling het uitwisselen van informatie en kennis met betrekking tot nummerproblemen en de harmonisatie van nummerplannen op Europees niveau. Concrete resultaten werden bereikt in diverse domeinen zoals de voorbereiding van de invoering van het Europees geharmoniseerd kort nummer 116000, nummering voor convergentiediensten, ENUM²⁶, de integriteit van de CLI²⁷, de bescherming van de eindgebruiker bij het gebruik van korte sms-/mms-nummers. Ook werd een eerste analyse gemaakt van de nieuwe voorstellen van de Commissie op het vlak van regulering. Het BIPT werd tijdens de 16e plenaire vergadering van de ECC opnieuw verkozen om de werkgroep WG NNA voor te zitten gedurende een periode van 3 jaar.

Via de **dienst Apparatuur** is het Instituut tevens actief in de Europese fora (Europese Commissie, TCAM-Comité²⁸, ECC²⁹, Administratieve samenwerking³⁰(ADCO), ETSI³¹, EMC Working Party³², EMC SLIM³³, ...) waar gestreefd wordt naar verdere Europese harmonisatie.

²⁶ Elektronische nummering: protocol waarmee internetdomeinnamen aan telefoonnummers kunnen worden gelinkt.

²⁷ Calling Line Identity.

²⁸ Het TCAM-comité (Telecommunications Conformity Assessment and Market Surveillance Committee) is het vaste comité dat de Europese Commissie bijstaat in het beleid in verband met Richtlijn 99/5/EG.

²⁹ De ECC (Electronic Communications Committee) is een onderdeel van de CEPT (Conférence Européenne des Administrations des Postes et des Télécommunications).

³⁰ Groepen opgericht door de Europese Commissie, waarin de deskundigen die met het toezicht op de nationale markten belast zijn, elkaar kunnen ontmoeten en samenwerken rond praktische aspecten.

³¹ Het ETSI (European Telecommunications Standards Institute) is een niet-gouvernementele organisatie die tot doel heeft Europese telecommunicatienormen op te stellen.

³² Door de Europese Commissie opgerichte groep die belast is met de follow-up van de toepassing van de richtlijn betreffende elektromagnetische compatibiliteit (EMC).

³³ Groep opgericht door de Europese Commissie om de Richtlijn "elektromagnetische compatibiliteit" (EMC) te herzien in het kader van het "SLIM"-programma (Simpler Legislation for the Internal Market).

HET BIPT EN DE POSTSECTOR

HET BIPT EN DE POSTSECTOR

JURIDISCH KADER EN OPDRACHTEN VAN HET BIPT

De Europese Unie zet de geleidelijke liberalisering van de postsector voort. Het Gemeenschapsbeleid in de postsector streeft ernaar een interne markt voor de postdiensten te scheppen en via een gepast regelgevingskader ervoor te zorgen dat er efficiënte, betrouwbare postdiensten van goede kwaliteit beschikbaar zijn tegen betaalbare prijzen voor de burgers in de hele Europese Unie. De vrijmaking van de postsector werd voortgezet in 2007 met de voorstelling van een ontwerp van derde postale richtlijn door de Europese Commissie.

Op Europees niveau

Op 18 oktober 2006 heeft de Europese Commissie een voorstel voor een richtlijn bekendgemaakt tot wijziging van Richtlijn 97/67/EG betreffende de volledige vrijmaking van de interne markt van postdiensten in de Gemeenschap (voorstel voor een derde postale richtlijn)³⁴.

In 2007 heeft dit voorstel van derde postale richtlijn, na een eerste lezing in het Europees Parlement, een gemeenschappelijk standpunt van de Raad, en een tweede lezing in het Europees Parlement het einde van de medebeslissingsprocedure bereikt.

De derde postale richtlijn wordt op 31 januari 2008 in de plenaire zitting van het Europees Parlement aangenomen. De richtlijn zal in 2008 in werking treden op de dag van de publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie. De omzetting in Belgische wetgeving dient te gebeuren voor 31 december 2010.

Het belangrijkste punt van de derde postale richtlijn is de volledige vrijmaking van de markt op 31 december 2010. Bepaalde lidstaten kunnen de openstelling van de postmarkt uitstellen tot 31 december 2012. Het betreft die lidstaten die zijn toegetreden tot de Europese Unie na de inwerkingtreding van de tweede postale richtlijn, lidstaten met een kleine geografische omvang en een kleine bevolking en lidstaten met een bijzonder moeilijke topografie³⁵.

Tegelijk is het de bedoeling van de derde postale richtlijn om de universele dienst te handhaven. Aan de omvang van de universele dienst wordt niet geraakt. De uitdaging voor elke lidstaat is om beide doelstellingen met elkaar te kunnen verzoenen.

Het Instituut heeft sinds de publicatie van het voorstel actief bijgedragen tot de voorbereiding van de omzetting van de richtlijn. Het Instituut heeft in 2007 namelijk:

- deelgenomen aan het door de Commissie georganiseerde Postal Directive Committee;
- het Raadgevend Comité voor de postdiensten geïnformeerd;
- de vergaderingen bijgewoond op de DGE³⁶ ter voorbereiding van de Europese Raden;
- deelgenomen aan een hoorzitting in het Parlement;
- de minister geadviseerd tijdens de interkabinetaire vergaderingen, in het bijzonder over de mogelijke financieringsmethoden van de universele dienst.

³⁴ COM (2006) 594final http://ec.europa.eu/internal_market/post/doc/legislation/proposal_fr.pdf

³⁵ Tsjechië, Letland, Litouwen, Hongarije, Roemenië, Polen, Slowakije, Luxemburg, Malta, Cyprus en Griekenland.

³⁶ Binnen de federale overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking zorgt de Directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE) voor de voorbereiding, bepaling, vertegenwoordiging, behartiging en follow-up van het Belgische Europebeleid.

Op Belgisch niveau

Het Instituut heeft de laatste hand gelegd aan het Jefferson-project. Dit project moest ervoor zorgen dat De Post beter kan functioneren in een concurrentiële omgeving. De huidige postale wetgeving was een onsamenhangend geheel van oude wetgevende en reglementaire teksten.

Deze nieuwe wetteksten werden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 mei 2007. Het betreft in het bijzonder:

- de wet tot wijziging van de wet van 6 juli 1971 houdende oprichting van De Post en tot wijziging van de wet van 26 december 1956 op de Postdienst;

Hieronder de belangrijkste aanpassingen:

- actualisatie van de bevoegdheden van De Post aan de wettelijke, reglementaire en contractuele bepalingen in het licht van artikel 141 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, met inbegrip van de rol die De Post heeft inzake internationale brievenpost;
- opheffing van de verplichting voor De Post om in een reservefonds te voorzien (dit fonds is reeds verplicht gemaakt krachtens het Wetboek van Vennootschappen);
- mogelijkheid tot beperking van aansprakelijkheid van De Post in geval van extracontractuele aansprakelijkheidsvorderingen;
- de postoperatoren worden gemachtigd frankeermachines goed te keuren;
- regeling inzake de behandeling van onbestelbare postzendingen;
- mildering van de strafsancities opgenomen in de wet van 26 december 1956 ten aanzien van personeelsleden van postoperatoren;
- onderwerping van vorderingen van en ten laste van De Post aan de gemeenrechtelijke verjaringstermijnen.

- de wet tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven;

Hieronder de belangrijkste wijzigingen:

- de procedure voor de goedkeuring door de minister van tariefverhogingen die De Post plant, wordt gepreciseerd. Het overheidsbedrijf dient voortaan een dossier in te dienen dat minstens de argumentatie bij en de berekening van de maximumtarieven of formules voor hun berekening aangeeft zodanig dat eventuele implicaties voor de financiering door de Staat kunnen nagegaan worden. De minister dient binnen 40 dagen goedkeuring te geven;
- enkele definities worden verfijnd/toegevoegd zoals de toegangspunten, stukpost, vol tarief en adres;
- niet-onderwerping van De Post aan de wet van 22 maart 2006 betreffende de bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten en de distributie van financiële instrumenten;
- invoering van een wettelijke basis voor het nieuwe koninklijk besluit houdende reglementering van de postdienst;
- verplichte meldingsplicht aan de minister of staatssecretaris en aan het BIPT van onderbrekingen of stopzettingen van de universele dienst;
- opheffing van de catalogus van diensten en precisering van het Gebruikershandvest;
- mogelijkheid voor de Koning om postverrichtingen te vertragen of uit te stellen om redenen van openbare orde en veiligheid;
- machtiging aan de Koning om de niet tot het postverkeer toegelaten voorwerpen te bepalen.

Op 1 juni 2007 werden tevens de volgende reglementaire teksten in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd:

- een koninklijk besluit houdende reglementering van de postdienst;
De volgende wijzigingen werden doorgevoerd:
 - een actualisatie van de frankeerwijzen die De Post moet aanbieden;
 - een basisregeling voor de onvoldoende gefrankeerde zendingen;
 - een actualisatie van het gebruik en de goedkeuring van frankeermachines;
 - een actualisatie van de normalisatie van zendingen in vensteromslagen en in kaartvorm;
 - een actualisatie van de definiëring van de begrippen brief, drukwerk en briefkaart;
 - een actualisatie van de bepalingen inzake postabonnementen, nieuwsbladen, portvrijdom, administratieve briefwisseling, onbestelbare postzendingen, de diensten voor het verzamelen van adressen en voor de nazending van postzendingen;
 - een sectorale regeling voor de van het postvervoer uitgesloten zendingen.

- een koninklijk besluit houdende reglementering van de financiële postdiensten;
- een ministerieel besluit houdende reglementering van de financiële postdiensten;

De autonomie die in de hierboven vermelde wetswijzigingen aan De Post wordt gegeven wordt in deze besluiten doorgetrokken zonder afbreuk te doen aan de belangrijke rol die De Post heeft als leverancier van financiële postdiensten waarvan sommigen als openbare dienst blijven gekenmerkt via het beheerscontract tussen De Post en de Staat. Vandaar dat de essentiële taken van financiële aard van De Post in deze besluiten gereguleerd blijven terwijl de concrete toepassingsregels worden overgelaten aan De Post zelf in het kader van zijn statuut als naamloze vennootschap van publiek recht.

Vele bepalingen uit deze besluiten waren verouderd en veel van de vroeger gereguleerde diensten waren in onbruik geraakt. Beide besluiten beantwoorden thans aan de economische realiteit.

Tevens worden een aantal inconsistenties tussen de verschillende reglementaire teksten weggevoerd met het oog op het bieden van juridische zekerheid.

- een ministerieel besluit houdende reglementering van de particuliere brievenbussen.

Het besluit bevat een actualisatie van de reglementering inzake afmetingen voor particuliere brievenbussen in het licht van een vernieuwde Europese CEN-norm.

Het BIPT heeft ervoor gezorgd dat deze nieuwe reglementering inzake de particuliere brievenbussen zo ruim mogelijk bekend geraakt onder de betrokken actoren, namelijk onder andere de gemeenten, de architecten en de fabrikanten van brievenbussen.

Het beheerscontract tussen De Post en de Staat

Klantentevredenheidsonderzoek

Net zoals de voorgaande jaren heeft het BIPT de uitvoering door De Post van de klantentevredenheidsmeting gevolgd. Er werd een verdere toename van de algemene tevredenheid vastgesteld.

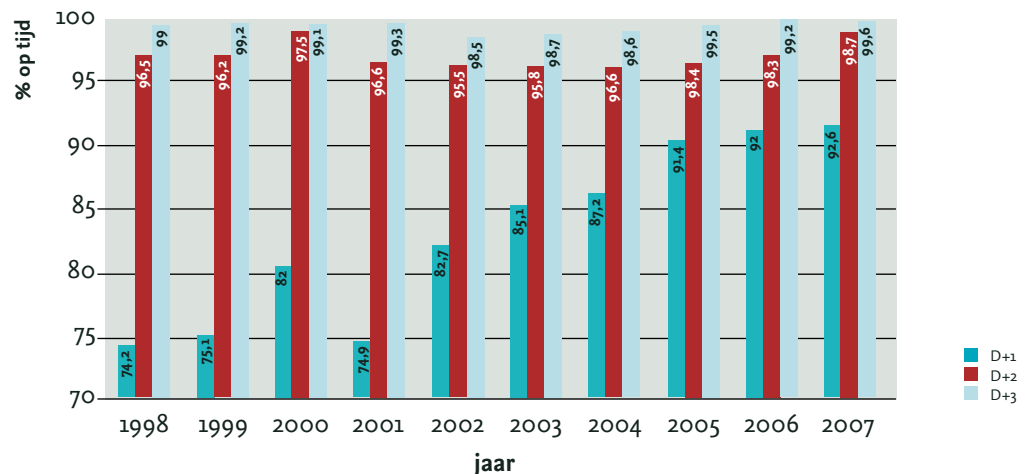
De vooruitgang was vooral merkbaar bij de bestelling van briefwisseling, de aangetekende zendingen, de informatieverstrekking en de dienstverlening in de postkantoren. De beste scores behaalt De Post voor het versturen en ontvangen van pakjes, de bestelling van kranten, tijdschriften en aangetekende zendingen. De zwakste scores behaalt De Post inzake de fysieke toestand van zijn postkantoren alsook de dienstverlening in deze postkantoren.

Kwaliteitscontrole

De resultaten betreffende de prioritaire zendingen tot en met december 2007 tonen aan dat 92,6% van de binnenlandse prioritaire post de bestemming bereikte op Dag + 1 en 98,7% op Dag + 2. Wat de niet-prioritaire zendingen betreft, bereikte in dezelfde periode 97,2% van de binnenlandse niet-prioritaire post de bestemming op Dag + 2 en 99,1% op Dag + 3. Gedurende deze twaalf maanden werden meer dan 44.267 prioritaire testbrieven en 30.190 niet-prioritaire testbrieven verzonden.

Beide metingen gebeuren conform Europees goedgekeurde normen, namelijk de norm EN 13850 voor de prioritaire stukpostzendingen en EN 14508 voor de niet-prioritaire stukpostzendingen.

Resultaten inzake de controle van de verzendingstermijnen voor prioritaire zendingen sinds de BIPT-controles vanaf het jaar 1998

Verder heeft het BIPT in 2007 ook voor het eerst alle andere postdiensten die deel uitmaken van het kleingebruikerspakket gemeten conform de vastgelegde methode. Zodoende werden in 2007 naast de controle van de verzendingstermijnen voor de prioritaire en niet-prioritaire zendingen ook andere postzendingen gecontroleerd door het BIPT op naleving van de verzendingstermijnen, met name de aangetekende zendingen, de postpakketten, alsook de grensoverschrijdende zendingen.

ECONOMISCHE SITUATIE VAN DE SECTOR

De postsector speelt een heel belangrijke economische rol aangezien deze het concurrentievermogen in andere sectoren beïnvloedt, een jaarlijkse omzet genereert van ongeveer 1% van het bruto binnenlands product van de EU en nagenoeg 1,7 miljoen werknemers tewerkstelt.

De toegenomen concurrentie door de geleidelijke vrijmaking van de markt door de Europese Commissie, zou een verbetering moeten inhouden voor de postdiensten in termen van kwaliteit, kostprijs en keuzemogelijkheden voor de gebruikers, zonder dat de universele dienst daarbij moet inboeten.

In België telt de postsector ongeveer 600 ondernemingen³⁷, goed voor 44.000³⁸ banen.

DE POST

De Post NV is de historische postoperator die krachtens het beheerscontract belast is met de universele dienst. De Post telt ongeveer 35.000 medewerkers en is een van de grootste werkgevers van het land. In 2007 heeft De Post een omzet geboekt van € 2.086 miljoen met een winst na belastingen van € 138 miljoen.

In 2006 en 2007 heeft De Post 300 kantoren gesloten. De Post rechtvaardigt deze sluitingen met de noodzaak om besparingen door te voeren in afwachting van de komst van concurrenten in 2011.

De overige spelers op de postmarkt

In de sector van de postpakketten vinden we bedrijven terug zoals ABX en Kiala.

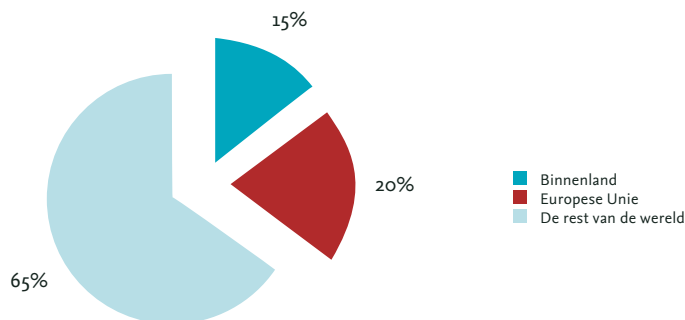
In de sector van de bedeling van geadresseerde kranten zijn de ondernemingen Belgische Distributiedienst en Deltamedia (dochteronderneming van De Post) actief.

De voornaamste operatoren op het vlak van snelpost zijn onder andere DHL, UPS, TNT en FedEx.

In België is de markt voor snelpost aan het groeien.

Doordat het totale aantal zendingen is gestegen van 106 miljoen in 2004 tot 118,8 miljoen in 2007 is er een belangrijke toename vast te stellen van grensoverschrijdende zendingen:

Snelpostindustrie in België - Totale markt per bestemming - volume

Bron: Datamonitor 2007

ECONOMISCHE REGULERING

Tarieven

Het BIPT heeft een analyse gemaakt van de vraag van de aangewezen leverancier van de universele dienst, De Post, om de convergentieperiode voor de routeurs te verlengen tot 2009, daar tengevolge van de operationele inwerkingtreding van de nieuwe sorteercentra De Post zijn preferentiële en conventionele tarieven en voorwaarden heeft gewijzigd. Indien men voldoet aan een reeks voor-

³⁷ Bron: Balanscentrale

³⁸ Bron: RSZ

waarden die door De Post worden vastgesteld kan men een goedkoper voorkeurstarief genieten terwijl de conventionele tarieven worden afgesloten met directe klanten zoals banken, warenhuizen en postorderbedrijven die frequent grote volumes afgeven voor distributie via het openbare netwerk. De tariefafspraken tussen De Post en zijn klanten werden geregeld aan de hand van twee soorten overeenkomsten, met name een conventie “directe klant” enerzijds en een conventie “routeurs” die wordt afgesloten met tussenpersonen die bij verschillende ondernemingen post inzamelen en deze voorgesorteerd aan De Post afgeven voor distributie via het postale netwerk anderzijds. De voorgestelde convergentie moet ertoe leiden dat beide klanten dezelfde tarieven genieten in 2009 indien de diensten gelijkwaardig zijn.

Verder heeft het BIPT een analyse gemaakt van het nieuwe tarifieringsvoorstel van de aangewezen leverancier van de universele dienst, De Post, voor de volle tarieven van het kleingebruikerspakket en de preferentiële en conventionele diensten die zijn voorbehouden aan De Post naar aanleiding van het voorstel tot prijszetting voor het jaar 2008. Het kleingebruikerspakket is een korf van postdiensten die in hoofdzaak gebruikt worden door particulieren, zelfstandigen en kleine ondernemingen en waarvan de prijsverhogingen jaarlijks beperkt worden via een specifieke formule.

Aangiftes en individuele vergunningen

Eind 2007 zijn 168 aangiftes ontvangen en 11 individuele vergunningen toegekend. Op de website van het BIPT (www.bipt.be > Postsector > Regulering) vindt u alle aangiftes en individuele vergunningen.

Postpakketten

In de loop van juli 2007 heeft het BIPT een mededeling aangenomen betreffende de postpakketten. Die mededeling is een aanvulling op de mededeling van de Raad van het BIPT van 27 februari 2006 met betrekking tot het systeem van aangiftes en vergunningen van postdiensten. Ze verduidelijkt de karakteristieken van een postpakket en kan een hulp zijn voor de bedrijven om te bepalen of men aangifte- of vergunningsplichtig is.

CONSUMENTENBESCHERMING

De universele dienst

Enquête over de universele dienst

In het licht van het debat over de universele dienst en om daarvoor eventueel nieuwe lijnen uit te stippelen, heeft het BIPT overeenkomstig de studieopdracht inzake kwesties die eigen zijn aan de postsector die eraan is toegewezen bij de wet van 17 januari 2003, een beeld geschetst van het gedrag en de wensen van particulieren in verband met de verrichtingen die de universele dienst kenmerken, om de bevoegde overheden de relevante inlichtingen te verstrekken als hulp bij de besluitvorming. Die studie is verricht in oktober 2006.

Om dat beeld te vervolledigen en wetende dat particulieren en kmo's 45% uitmaken van de huidige cliënteel van De Post, heeft het BIPT beslist om een enquête te houden onder de kmo's en de zelfstandigen. Die studie is verricht in juli 2007.

De postale verrichtingen waarop de enquête betrekking heeft, zijn bewust gekozen binnen de universele dienst zoals die nu in België is gedefinieerd. Hoewel sommige verplichtingen van de universele postdienst het resultaat zijn van een getrouwe omzetting van de Europese teksten, kunnen andere karakteristieken van die dienst het voorwerp uitmaken van een nationale arbitrage. Daarom lijkt het belangrijk om de prioriteiten van de kmo's en van de zelfstandigen op dat gebied af te bakenen.

De resultaten van de enquête tonen aan dat over het geheel genomen de kmo's en zelfstandigen zeggen tevreden te zijn over de verrichtingen die tot de universele postdienst horen. Een van de duidelijkste vaststellingen die de enquête oplevert, is het geringe aantal kmo's en zelfstandigen die een beroep doen op andere operatoren dan De Post, aangezien 89% van de respondenten klant zijn van De Post.

■ **Distributie**

Terwijl de ondernemingen globaal tevreden zijn over de frequentie van de bestelling van de postzendingen, is dat anders voor het tijdstip van de bestelling. Meer dan een derde van de respondenten spreekt zich immers uit voor een bestelling op een vroeger moment van de dag.

■ **Postkantoren**

Hoewel de algemene tevredenheid over de ligging van de postkantoren hoog ligt, is de nadruk gelegd op de noodzaak voor de ondernemingen dat de postkantoren op weekdays langer open blijven.

■ **Informatie**

De voornaamste bron van informatie blijft het postkantoor. Toch wordt vastgesteld dat hoe groter de onderneming, hoe meer die een beroep doet op het internet om postale informatie te vinden. De postbode blijft een belangrijke rol spelen op dat niveau.

■ **Producten/diensten**

De ondernemingen ontvangen meer brieven dan dat ze er versturen. Kmo's die in Brussel gevestigd zijn maken meer gebruik van de postdiensten dan de andere, met een overwicht van de "brieven"-sector. De prijs wordt voor het merendeel als "correct" bestempeld.

De verzendingstermijn van pakketten is belangrijk, maar vooral het feit dat het pakket volledig en onbeschadigd is, is voor de kmo's van overwegend belang.

Globaal bedraagt de tevredenheidsgraad ten opzichte van De Post 7,05 op 10.

Ten slotte pleiten de verkregen resultaten niet voor een volledige herschikking van de universele postdienst, zoals die momenteel wordt verstrekt, maar wijzen ze op de gebieden die meer aandacht verdienen. Daarbij vermelden we onder andere de prijzen, de uren waarop het netwerk toegankelijk is en het tijdstip van de bestelling.

De resultaten van deze enquête werden voorgesteld aan het Raadgevend Comité voor de postdiensten, aan het VBO en aan het CERP.

Berekening van de universele dienst

Via het beheerscontract vertrouwt de Staat de gehele universele dienst toe aan De Post, hoewel een deel daarvan ook door de concurrentie mag worden verricht. In de context van een gedeeltelijk geliberaliseerde markt blijft de onzekerheid bestaan over de financiering van de universele dienst. Uit de mogelijke opties (voorbehouden sector, compensatiefonds, pay or play, offerteaanvraag, toegangsrechten), heeft de Staat momenteel gekozen voor de combinatie van een sector voorbehouden aan De Post (zendingen van minder dan 50 g) tot in 2009 en een compensatiefonds.

Het BIPT heeft de kostprijs van de UD berekend voor 2006. De aangewezen universeledienstoperator heeft geen activering van het fonds voor de financiering van de universele dienst gevraagd.

Krantenbedeling

Begin 2007 werden de resultaten voor 2006 van de door het BIPT uitgevoerde audit bij De Post betreffende de nieuwe kwaliteitsmeting bekendgemaakt. Op basis van deze audit kon het BIPT de statistieken uit het CSA-systeem niet bevestigen.

Ook in 2007 gebeurde de kwaliteitsmeting van de krantenbedeling op basis van het klachtenniveau van de klanten (CSA-systeem). Het Instituut heeft gewerkt aan een audit van dit meetinstrument bij De Post en deze keer ook bij de uitgevers. De resultaten ervan worden begin 2008 bekendgemaakt. Ook deze keer kon het BIPT de statistieken uit het CSA-systeem niet bevestigen.

BIJHOUDEN VAN TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN, AANWEZIGHEID IN NATIONALE EN INTERNATIONALE INSTELLINGEN

Het Raadgevend Comité voor de postdiensten

Het Comité wacht nog steeds op de aanpassing van een koninklijk besluit dat zijn samenstelling en werking regelt.

Het Raadgevend Comité werd ingelicht over de nieuwe regelgeving inzake brievenbussen. Er werd een voorstelling gegeven betreffende een studie naar de gebruikers van de universele dienst, met name de particulieren en de kmo's.

De Ombudsdienst voor de postsector

De bevoegdheden van de Ombudsdienst bij De Post zijn door de wet van 21 december 2006 (Belgisch Staatsblad van 23 januari 2007) uitgebreid tot de hele postsector.

In 2007 is de Ombudsdienst bij De Post omgevormd tot de Ombudsdienst voor de postsector. De ombudsdienst werd bijgevolg ook losgekoppeld van De Post. Het BIPT heeft de nodige acties genomen met het oog op de financiering van de Ombudsdienst door ombudsdienstbijdragen te innen op basis van de werkingskosten en van de klachten tegen elke operator die worden behandeld.

Het Comité van de Postrichtlijn

Het BIPT heeft deelgenomen aan het Comité van de Postrichtlijn waar onder andere de volgende onderwerpen werden besproken: de standaardisatie, de EU-statistieken, het komende UPU-congres in 2008, de WTO/GATS-onderhandelingen, de btw-problematiek, de stand van zaken betreffende de derde postale richtlijn.

Europees Comité voor postregulering (CERP)

Via de heer Dutordoit, administrateur bij het BIPT die belast is met postale aangelegenheden, heeft België het voorzitterschap voortgezet van het Europees Comité voor postregulering (CERP), dat nu 48 lidstaten telt.

Het CERP heeft in 2007 twee plenaire vergaderingen gehouden, respectievelijk in mei 2007 in Tallinn en in december 2007 in Baku.

Tijdens die twee plenaire vergaderingen heeft het CERP forums georganiseerd waarvan de thema's waren:

- wensen van de klanten - voornamelijk kmo's - in verband met een geliberaliseerde postmarkt;
- bijkomende taken voor de regulatoren in de vrijgemaakte markten: controle van de adresdatabanken, nazending, niet-bestelbare zendingen, postcodes, ... praktische en juridische problemen in verband met de postinfrastructuur.

In de werkgroepen werd intensief gewerkt:

Werkgroep "Economische aangelegenheden"

Deze groep heeft zich geconcentreerd op twee belangrijke onderwerpen: de universele dienst en zijn financiering enerzijds en analytische boekhouding en prijsregulering anderzijds.

Eind 2007 heeft het CERP het tweede rapport van deze werkgroep goedgekeurd met als titel: "Calculation of the burden/benefit of the Universal Service Obligation".

Werkgroep "Supervision/Market Data"

Deze werkgroep heeft aan een projectgroep, onder leiding van het BIPT, gevraagd het implementatieverslag betreffende het gebruik van Europese kwaliteitsnormen bij de leveranciers van de universele dienst bij te werken alsook de resultaten van deze kwaliteitscontroles te verzamelen. Dit rapport met als titel: "Implementation of CEN Quality of Service Standards" werd eind 2007 door het CERP goedgekeurd.

Daarnaast volgt deze werkgroep de normalisatiewerkzaamheden van het Europees Comité voor Normalisatie (CEN/TC 331 "Postal Services").

CEN/TC 331 "Postal Services" harmoniseert de kwaliteitsnormen op Europees vlak. Deze normalisatie is onontbeerlijk om de interoperabiliteit tussen de diverse nationale netwerken en een efficiënte universeledienstverlening in de Europese Unie te waarborgen.

Verder heeft deze werkgroep via de nationale regulatoren en in samenwerking met het DG Interne markt en DG Eurostat meegewerkt aan het verzamelen van Europese poststatistieken. Deze kunnen geraadpleegd worden op de volgende website van de Europese Commissie of Eurostat: http://ec.europa.eu/internal_market/post/facts_en.htm.

Ten slotte heeft deze werkgroep een analyse gemaakt van de relaties tussen de postregulators en de klanten.

Werkgroep “NRA’s” (National Regulatory Authorities)

De werkgroep “NRA’s” bestudeert de slagkracht van regulators. In een rapport concludeert de werkgroep dat te veel verschillen in wetgeving tussen EU-lidstaten, na omzetting van de richtlijn, nefast zijn voor de slagkracht van regulators. Vergunningssystemen helpen regulators in de uitoefening van hun functies maar mogen geen toetredingsdrempels zijn voor postoperatoren. Regulators ondervinden moeilijkheden om aan informatie te geraken en hebben te weinig middelen om de informatieverstrekking af te dwingen. In een postale omgeving die in de toekomst meer postoperatoren zal tellen, dienen regulators procedures in te stellen die het gemeenschappelijk gebruik van infrastructuur mogelijk maken.

Wereldpostvereniging

In de loop van 2007 heeft het Federale Parlement de Akten van het Congres van Boekarest (van 2004) bekrachtigd.

De voorbereidingen zijn van start gegaan voor alle documenten en voorstellen die aan het Congres 2008 van de UPU zullen worden voorgelegd door de Administratieve Raad en de Raad voor Postexploitatie.

In de loop van dit jaar werd het volgende voltooid:

- het ontwerp van herziening van de Akten van de UPU door de termen “Administration postale” (postbestuur) door “Pays membre” (lidstaat) en/of “Opérateur désigné” (aangewezen operator) te vervangen;
- de voorstellen met betrekking tot de hervorming van de Unie;
- de werkzaamheden van het projectteam (meertalig vocabularium);
- de praktische gids voor formele wetgevingstechniek;
- de gedragslijnen bij de verdeling van de verantwoordelijkheden binnen de UPU.

Het BIPT is lid van de strategische planninggroep en heeft de leiding over de werkgroep die verantwoordelijk is voor de redactie van het toekomstige strategische plan voor het komende UPU-congres in 2008 en dat uitgevoerd zal worden tijdens de periode 2009-2012. Tijdens de vergaderingen van de Raad voor Postexploitatie en de Administratieve Raad heeft het BIPT herhaaldelijk nieuwe ontwerpen voorgesteld die beter tegemoetkomen aan de wensen van de leden van de UPU. Ten slotte heeft het BIPT het definitieve ontwerp voorgesteld tijdens de “World Postal Strategy Conference” in China. Dit strategisch plan is gericht op een duurzame ontwikkeling van de postsector.

Verder werden de activiteiten met betrekking tot de wereldwijde universeledienstverlening, de kwaliteit van de dienstverlening alsook de problematiek van de eindrechten (het systeem waarbij een postale administratie van het ene land een vergoeding uitbetaalt aan een ander land voor de bedeling van haar correspondentie bestemd voor dit land) gevolgd tijdens de sessies van de uitvoeringsorganen van de UPU.

WERKING VAN HET BIPT

WERKING VAN HET BIPT

HET PERSONEEL

Wat personeelsaangelegenheden betreft was 2007 een jaar van ingrijpende veranderingen. Zo werd, in chronologische volgorde, vanaf 1 januari 2007 de Ombudsdienst voor de postsector geïntegreerd in het Instituut. Vervolgens werd op 25 januari 2007 het koninklijk besluit gepubliceerd waarmee aan het Instituut een uitbreiding van het personeelskader werd toegestaan. Dit werd bijna onmiddellijk gevolgd door de publicatie op 31 januari 2007 van twee koninklijke besluiten waarmee drastische wijzigingen werden aangebracht in het administratief en het geldelijk statuut van het Instituut.

Human resources

In 2007 introduceerde het BIPT de functiebeschrijving voor elk personeelslid en werd een volledig nieuw beoordelingssysteem voor de eerste keer toegepast. Alle personeelsleden kregen hiervoor vooraf een vorming en de evaluatoren volgden daarenboven een training die hen moest helpen om op een professionele wijze een functiegesprek, een functionerings- en een planningsgesprek te voeren. Binnen dit stelsel werden ook evalueerbare individuele doelstellingen opgenomen.

Het geheel is verbonden aan een beheerstoelage zodat deze omschakeling niet enkel een goed instrument is om elke medewerker individueel bij te sturen en te motiveren, maar ook de mogelijkheid creëert om betere resultaten en groeiende bekwaamheden te belonen.

Deze hele omschakeling werd door HR begeleid en ondersteund, zowel ten opzichte van de evaluator als ten opzichte van de geëvalueerde. Daarbij werd ook stelselmatig een analyse gemaakt voor de Raad die bijsturingen mogelijk moest maken zodat de kinderziekten konden worden uitgeschakeld. Voorbeelden hiervan zijn: het formuleren van correcte en evalueerbare individuele doelstellingen, het verifiëren van de waarderingscijfers ten opzichte van de geformuleerde motivering ervan, enz.

Er werd ook gestart met de aanwerving van extra personeel naar aanleiding van de toegestane kaderuitbreiding via het koninklijk besluit van 9 januari 2007. Hiervoor werd met Selor een protocol afgesloten, op basis waarvan bepaald wordt hoe het BIPT via Selor kan putten uit algemene wervingsreserves en vooral, hoe het BIPT voor zijn gespecialiseerde functies, examens kan organiseren onder leiding van Selor en volgens de procedures die bij Selor gelden. Het leidde bijvoorbeeld tot het opstellen van meer gestructureerde functie- en competentieprofielen.

De statutwijzigingen

Behoudens het onmiddellijk in uitvoering brengen van de nieuwe statuten, werd er ook onmiddellijk van start gegaan met dossiers tot wijziging van de twee nieuwe koninklijke besluiten. Voor het geldelijk statuut betreft het vooral de rechtzetting van enkele anomalieën. Het dossier betreffende het administratief statuut beoogt van zijn kant de invoering van enkele nieuwigheden - zoals het van toepassing stellen op het Instituut van het koninklijk besluit van 22 november 2006 betreffende het telewerk in het federaal openbaar ambt.

Bovendien werden ook met de representatieve vakorganisaties besprekingen ingezet tot actualisering van de sociale voordelen.

Oprichting van de Ombudsdienst voor de postsector

Hoewel de Ombudsdienst bij De Post door een wet van 21 december 2006 omgevormd werd in de Ombudsdienst voor de postsector en de personeelsleden die tewerkgesteld zijn bij deze ombudsdienst al vanaf 1 januari 2007 op de payroll van het Instituut staan, kon het koninklijk besluit houdende de nadere regels van overdracht van deze personeelsleden aan het Instituut door de regeringswisseling nog niet worden afgerond. Het ontwerpbesluit betreffende de terbeschikkingstelling van menselijke en materiële middelen aan deze ombudsdienst, evenals de actualisering van het overeenstemmende besluit voor de Ombudsdienst voor de telecommunicatie, ondergingen hetzelfde lot.

Daarnaast geven de besprekingen, die met de beide ombudsdiensten werden gevoerd, uitzicht op een spoedige afsluiting van de overeenkomsten die in overeenstemming met de artikelen 43bis en 43ter van de wet van 21 maart 1991 moeten worden afgesloten tussen de Raad en deze beide diensten.

De vorming

Dit jaar zijn de activiteiten van de dienst Vorming flink toegenomen dankzij de invoering van een nieuw evaluatiesysteem voor het personeel. Sommige personeelsleden hebben ontwikkelingsdoelstellingen gekregen en dienden aan de hand van een geschikte opleiding nieuwe activiteitendoelstellingen te verkennen of hun kennis bij te spijkeren. Het leeuwendeel van de aanvragen tot vorming betrof opleidingen gegeven door het OFO (Opleidingsinstituut van de Federale Overheid). Ongeacht of de ambtenaar werk uitoefent van technische of administratieve aard, talenkennis blijft essentieel bij het Instituut. Het zal dus niet verbazen dat het aandeel van de taalopleidingen in het pakket van opleidingen aangeboden aan het personeel van het Instituut, dit jaar enorm belangrijk blijft.

DE UITRUSTING

De aankoopdienst

De aankoopdienst handelt ten behoeve van alle andere diensten. Deze dienst vervulde in 2007 niet alleen de huishoudelijke taken, maar was ook de spil in de voorbereiding van de verhuizing van de lokalen van het Instituut. In februari 2008 is het BIPT verhuisd naar een nieuwe locatie, nl. Ellipse Building, gebouw C, Koning Albert II-laan 35, 1030 Brussel.

ICT bij het BIPT

In 2007 heeft het Instituut zijn jaarlijkse investeringen voortgezet op het vlak van informatica, onderhoudscontracten voor beveiliging, de gedeeltelijke vernieuwing van zijn computerpark en zijn softwarelicenties. Daarenboven werden verschillende transversale projecten gelanceerd of voortgezet om het Instituut slagvaardiger en gebruikersvriendelijker te maken en dichter bij het publiek te brengen.

Beheer van inhoud en elektronisch documentenbeheer

In 2007 werd een enorm intern project voor inhoudsbeheer op touw gezet. Dit project omvat de volgende aspecten:

- beheer van niet-gestructureerde meertalige inhoud (Frans, Nederlands, Engels, Duits) in verschillende formaten;

- invoering van gepersonaliseerde interfaces voor de ambtenaren en de diensten;
- integratie met andere kantoorsoftware (zoals de nieuwe versies van Microsoft Office en Microsoft Outlook);
- invoering van scanning van documenten en OCR³⁹;
- samenspel met systemen van documentversies, levenscycli en workflows;
- opzoekingen via ordeningsplannen, indices en sleutelwoorden, volledige tekst, een of meer meertalige thesauri;
- integratie van de vertaaldienst van het Instituut;
- overname van bestaande documenten (kantoordocumenten, elektronische berichten, papieren documenten, gedigitaliseerde documenten).

DE FINANCIËN

De begroting en de bijbehorende effectieve inkomsten en uitgaven wijken in 2007 niet structureel af van de voorgaande jaren. De inkomsten van het BIPT bestaan uit rechten in verband met vergunningen voor het gebruik van frequenties, de nummeringsplannen, de vergunningen voor en de aangifte van telecommunicatienetwerken en -diensten, alsook de aangiften van de exploitatie van andere diensten, ook in de postsector.

Het BIPT is wettelijk verplicht het saldo tussen zijn inkomsten en uitgaven, met inachtneming van een jaarlijks binnen het begrotingsoverleg af te spreken liquiditeitsreserve, door te storten aan de schatkist. De voorbije jaren werd dit bedrag tijdelijk beperkt tot 3.000.000 euro, in afwachting dat de reële kosten van het nieuwe statuut en van de kaderuitbreiding bekend waren. In 2007 werd er een afrekening gemaakt van die voorgaande jaren, wat aanleiding gaf tot een eenmalige storting van 10.000.000 euro.

Sinds 2007 bevat de begroting van het BIPT ook een deel voor de Ombudsdienst voor de postsector. Het BIPT treedt hier op als prefinancierder. De afrekening vindt u in een afzonderlijke tabel.

Realisaties Ombudsdienst voor de postsector - 2007 -

Inkomsten	euro	Uitgaven	euro
Terugvorderingen	0	Personeel	932.482
Prestaties voor derden (bijdrage sector)	1.939.370	Werking	253.231
		Investeringsuitgaven	53.738
		Overkoepelende organisaties	0
Totaal	1.939.370	Totaal	1.239.451

³⁹ OCR (Optical Character Recognition) is een techniek die een computersysteem op basis van een optisch proces in staat stelt getypte, gedrukte of handgeschreven tekst automatisch te lezen en op te slaan zonder dat de tekst dient te worden overgetypt.

Realisaties Ombudsdienst voor de telecommunicatie - 2007 -

Inkomsten	euro	Uitgaven	euro
Terugvorderingen	147.079	Personeel	1.579.562
Prestaties voor derden (bijdrage sector)	2.021.671	Werking	413.772
		Investeringsuitgaven	47.803
		Overkoepelende organisaties	0
Totaal	2.168.750	Totaal	2.041.137

Realisaties BIPT - 2007 -

Inkomsten	euro	Uitgaven	euro
Terugvorderingen	283.460	Personeel	18.278.328
Vergunnings- en controle- rechten voor private radio- verbindingen	16.275.966	Werking	4.825.246
Publieke licentierechten	18.998.231	Investeringsuitgaven	1.664.579
Post	46.241	Overkoepelende organisaties	1.469.554
Geboekte Minwaarden	0	Thesaurie	10.000.000
Diversen	2.197	CF/RT	4.800.732
Totaal	35.606.095	Totaal	41.038.439

Boekhouding

In 2007 werd het programma van de dienst Boekhouding aangepast aan de nieuwe bankstandaard van gecodeerde berichtgeving. Met ingang van januari 2008 wordt de nieuwe Europese overschrijving (SEPA⁴⁰) op de markt gebracht waarbij er gebruik gemaakt zal worden van de IBAN⁴¹-rekeningnummers en de BIC-bankcode. Alle leveranciers ontvingen een mailing om hun leveranciersfiche in die zin te kunnen aanpassen.

Het totale aantal boekhoudkundige verrichtingen in 2007 bedroeg 78.339. Dit zijn alle verrichtingen die in de journaalposten van de BIPT-boekhouding zijn opgenomen. In totaal werden 37.613 facturen verstuurd naar de houders van een vergunning. Voor de aankoop van materiaal en voor geleverde diensten of uitgevoerde werken ontving het BIPT 3.567 facturen. Het aantal verwerkte financiële verrichtingen, zowel de uitgevoerde betalingen als de ontvangen inkomsten, bedroeg 37.159.

⁴⁰ Single Euro Payments Area: het gemeenschappelijk Eurobetalingsgebied.

⁴¹ De IBAN-code (International Bank Account Number) en de BIC-code (Bank Identifier Code) identificeren de Europese rekeningnummers op een gestandaardiseerde wijze.

De financiële dienst heeft de nodige inspanningen geleverd betreffende de follow-up van openstaande facturen. Bij niet-betaling binnen de vooropgestelde termijnen werden twee herinneringsbrieven verstuurd naar de klanten, gevolgd door een ingebrekestelling. Uiteindelijk werden er slechts een paar dossiers doorgestuurd naar de advocaat voor de inning via gerechtelijke weg.

PRAKTISCHE INLICHTINGEN

PRAKTISCHE INLICHTINGEN

GLOSSARIUM

Termen, afkortingen of acroniemen die voorkomen in de documenten die door het BIPT zijn gepubliceerd en/of specifiek zijn voor de sector van de telecommunicatie en de post.

Aansluitnetwerk: geheel van de bestaande draad- of radioverbindingen tussen het toestel van de abonnee en de abonneeschakelaar waarop het aangesloten is. Het aansluitnetwerk vormt zo het deel van het netwerk van een operator waarlangs hij rechtstreeks toegang heeft tot de abonnee. Het delen van het aansluitnetwerk vormt een belangrijke inzet (zie **Ontbundeling**).

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line): variant van de xDSL-technologie, die gebruikmaakt van de hoge en niet-hoorbare frequentiegebieden om de gelijktijdige transmissie van spraak en gegevens mogelijk te maken (zie **xDSL**).

A.S.T.R.I.D.: openbare vennootschap die een uniek en geharmoniseerd radiocommunicatiesysteem biedt aan alle hulp- en veiligheidsdiensten.

Bluetooth: Europese norm voor draadloze communicatie, die het mogelijk maakt om twee toestellen, bijvoorbeeld een gsm en een computer, met elkaar te verbinden binnen een straal tot 100 meter. De norm kan de plaats innemen van de infraroodpoorten die voor hetzelfde doel worden gebruikt.

Bottom-up: een bottom-up model is een kostenmodel dat opgebouwd wordt uitgaande van de verkeersvolumes die een operator moet transporteren, waarbij die volumes bepalend zijn voor de optimale dimensionering van de verschillende netwerkklagen.

Breedband: geheel van technologieën die gebruikmaken van de telefoonkabel of van de distributiekabel voor snelle datatransmissie. De penetratie van breedband bij de Belgische gezinnen bedraagt eind 2007 61 %, terwijl het DSL-bereik onder de bevolking 100% bedraagt en 80% van de bevolking wat de kabel betreft.

BRIO (Belgacom Reference Interconnect Offer): Belgacom moet een referentieaanbod publiceren dat de technische voorwaarden en de tarieven bevat van zijn interconnectiediensten waarvan de operatoren gebruikmaken.

BROBA (Belgacom Reference Offer Bitstream Access): Belgacom moet een referentieaanbod publiceren dat de technische voorwaarden en de tarieven bevat van zijn dienst voor breedbandtoegang waarvan de begunstigden gebruikmaken.

BROTSoLL (Belgacom Reference Offer for Terminating Segments of Leased Lines): Belgacom moet een referentieaanbod publiceren dat de technische voorwaarden en tarieven bevat van zijn dienst voor afgevendende segmenten van huurlijnen.

BRUO (Belgacom Reference Unbundling Offer): Belgacom moet een referentieaanbod publiceren dat de technische voorwaarden en de tarieven bevat van zijn dienst voor de ontbundeling van het aansluitnetwerk en subaansluitnetwerk, waarvan de begunstigden gebruikmaken.

BWA (Broadband Wireless Access): is een beschrijvende term voor radiocommunicatiesystemen die breedbandverkeer dat vaste, nomadische en mobiele toepassingen kan omvatten, draadloos overbrengen.

CEN (Comité Européen de Normalisation): Europees comité voor de normalisatie.

CEPT (Conférence Européenne des Postes et Télécommunications): organisatie die de staten van het Europees continent verenigt.

CERP (Comité européen de régulation postale): Europees Comité voor postregulering.

Comixtelec: gemengde commissie voor televerbindingen, opgericht bij het koninklijk besluit van 10 december 1957. Deze Commissie heeft voornamelijk tot doel het optimale gebruik van alle telecommunicatiemiddelen mogelijk te maken ten behoeve van de militaire en burgerlijke autoriteiten in geval van crisis.

Convergentie: dit begrip wordt gebruikt om uit te drukken dat telecommunicatie, informatica en audiovisuele diensten naar elkaar toegroeien en meer en meer over dezelfde netwerken kunnen worden verstrekt (kabelnetwerken, radionetwerken te land of via satelliet), waarbij ze van dezelfde eindapparatuur gebruikmaken (computerterminals, gsm's, televisie).

CSA (Customer Service Application): is een systeem van klachtenregistratie ontwikkeld door De Post om de kwaliteit van de krantendistributie te meten.

DSLAM (Digital Subscriber Line Access Multiplexer): multiplexer die het mogelijk maakt om een dienst van het DSL-type (ADSL, ADSL 2+, SDSL, ...) op de telefoonlijn te verstrekken. De DSLAM bevat de xDSL-modemkaarten en groepeert het verkeer van de verschillende lijnen die erop aangesloten zijn (nadat dat verkeer is gescheiden van het spraakverkeer dat afkomstig is van de klassieke telefonie door een filter-splitter) en stuurt dit door naar het netwerk van de operator of van de toegangsleverancier via een ATM-pakketgevensnetwerk.

ECC (Electronic Communications Committee): Europese instantie voor samenwerking op het gebied van radiocommunicatie.

Eindapparatuur: zie **R&TTE**.

ENISA: Europees agentschap voor de veiligheid van de netwerken en informatie.

ERG (European Regulators Group): groep waarin de Europese Commissie en de reguleratoren van de 25 lidstaten verenigd zijn met het doel de coördinatie van hun beleid en een coherente toepassing van het Europese regelgevingskader te bevorderen.

ETSI (European Telecommunications Standard Institute): Europees Normalisatie-instituut voor Telecommunicatie. Instituut dat opgericht is door de CEPT en belast is met de standaardisering van de telecommunicatie.

GATS: General Agreement on Trade in Services (Algemene Overeenkomst inzake de handel in diensten). De GATS is een geheel van multilateraal goedgekeurde regels die van toepassing zijn op de internationale handel in diensten (zie **WTO**).

GMDSS (Global Maritime Distress and Safety System): een wereldwijd maritiem hulp- en nood-systeem.

Gsm (Global System for Mobile communications): norm voor radiotransmissie die voor mobiele telefonie wordt toegepast.

GSM-gateway of "SIM-Box": een toestel dat oproepen van een vast toestel naar een gsm omzet in oproepen van gsm- naar gsm-toestel. Op die manier verloopt de oproep van mobiel naar mobiel en kunnen de gesprekskosten voor een oproep van het vaste naar het mobiele netwerk worden vermeden.

Huurlijn: een huurlijn is een dienst die bestaat uit het leveren van permanente transmissiecapaciteit tussen twee punten. Dat betekent dat deze capaciteit volledig wordt toegewezen aan een klant, die de operator een vaste maandelijkse vergoeding betaalt.

Interconnectie: interconnectie is het onderling verbinden van netwerken en heeft tot doel de gebruikers van een operator ertoe in staat te stellen alle gebruikers van de andere operatoren te bereiken en toegang te krijgen tot de diensten die door verschillende providers worden aangeboden.

Internet: geheel van netwerken die voor het publiek toegankelijk zijn en met elkaar verbonden zijn dankzij het IP-protocol (Internet Protocol). Duidt ook op de diensten die via die netwerken toegankelijk zijn.

IP (Internet Protocol): protocol voor datatransmissie via het internet. Het gaat gepaard met een controleprotocol dat TCP (Transmission Control Protocol) wordt genoemd. Vandaar het TCP/IP-protocol.

IP-adres: adres dat een op het internet aangesloten toestel identificeert.

IRG (Independent Regulators Group): forum dat in 1997 door Europese regulatoren is opgericht opdat zij hun ervaringen konden delen en van standpunt konden wisselen over kwesties van gemeenschappelijk belang, zoals interconnectie, prijzen, universele dienst ...

ISDN (Integrated Services Digital Network): digitaal netwerk voor geïntegreerde diensten dat in staat is om beelden, geluid en teksten over te brengen.

ITU (Internationale Telecommunicatie Unie): internationale organisatie met hoofdzetel in Genève die onder de Organisatie van de Verenigde Naties valt en die belast is met de uitwerking van normen in de telecommunicatiesector.

Keuze van de operator (carrierkeuze): mogelijkheid die aan de consument wordt geboden om tussen verschillende operatoren te kiezen, door bij elke oproep een selectiecode in te tikken.

LEGBAC: internationale akkoorden die de compatibiliteit regelen tussen FM-omroep en luchtvaart.

Migratie: mogelijkheid om van de ene dienst naar de andere over te stappen.

MVNO (Mobile Virtual Network Operator): een virtuele mobiele operator brengt gsm-diensten in de handel zonder dat die over een eigen infrastructuur beschikt, maar door capaciteit te huren bij een van de bestaande mobiele netwerken.

NCS: Nationale dienst voor de Controle op het Spectrum.

Netwerk: alle apparatuur voor transmissie, aansluiting en schakeling van signalen, via radiogolven, optische of elektromagnetische middelen (draden).

Nummeroverdraagbaarheid: mogelijkheid om bij verandering van operator zijn telefoonnummer te behouden (gsm of vast in eenzelfde geografisch gebied).

Omroep: uitzending en transmissie via elektromagnetische golven van gevarieerde programma's voor ontspanning en informatie. In België is dit een gemeenschapsbevoegdheid.

Ontbundeling: de infrastructuur van het aansluitnetwerk vergt te grote investeringen zodat nieuwkomers geen toegang krijgen tot de markt. Dit gaat ten koste van het concurrentiepeil. Ontbundeling heeft tot doel dat peil te verhogen door nieuwe concurrenten de mogelijkheid te bieden om diensten voor snelle datatransmissie aan te bieden. Die diensten maken permanente internettoegang mogelijk, alsook multimedietoepassingen gebaseerd op de ADSL-technologie, en daarnaast ook spraaktelefoondiensten.

Openbaar netwerk: algemeen toegankelijk netwerk.

Operator met een sterke machtspositie: aanvankelijk ging het om elke operator die meer dan 25% marktaandeel had, met daarbij nog een aantal fijnere criteria die door het BIPT waren opgesteld. Met de nieuwe Europese wetgeving sluit het begrip "sterke machtspositie" aan bij dat van "machtspositie" zoals dat begrip in het mededingingsrecht wordt gehanteerd. Het BIPT onderzoekt de mate van concurrentie op de markt en duidt op basis daarvan zelf de organisaties met een "sterke machtspositie" aan; het stelt ook de verplichtingen vast voor die operatoren met een sterke machtspositie.

R&TTE (R&TTE-richtlijn): de sector van de radiocommunicatie- en telecommunicatie-eindapparatuur omvat alle producten die gebruikmaken van het radiofrequentiespectrum (bijvoorbeeld inrichtingen om de portieren van een auto vanop een afstand te openen, mobiele-communicatieapparatuur, omroepzenders, enz.), alsook alle apparatuur die aangesloten is op de openbare telecommunicatienetwerken (zoals ADSL-modems, telefoons, telefonische doorschakelsystemen). De R&TTE-richtlijn 1999/5/EG definieert de regels voor het in de handel brengen en de inwerkingstelling van die apparatuur; zij heeft de vroegere richtlijn en de nationale reglementeringen inzake goedkeuring opgeheven.

Radiocommunicatie: elke overbrenging, door middel van radiogolven van inlichtingen van alle aard, inzonderheid van klanken, teksten, beelden, overeengekomen tekens, digitale of analoge uitdrukkingen, seinen voor afstandsbediening, seinen bestemd voor de opsporing of voor de bepaling van de plaats of de beweging van voorwerpen.

Regulering: toepassing van de juridische regels, van de economische processen en van de technische mechanismen aan de hand waarvan de activiteiten inzake elektronische communicatie (diensten en infrastructuren) kunnen worden uitgeoefend volgens de principes van de mededinging, waarbij de maatschappij en de consumenten worden beschermd.

Retail: detailverkoop, ongeacht of het gaat om verkoop aan particuliere klanten of aan ondernemingen.

RSC (Radio Spectrum Committee): het Radiospectrumcomité, dat opgericht is in het kader van de nieuwe regelgeving voor elektronische communicatie, staat de Commissie bij in de ontwikkeling en aanneming van technische uitvoeringsmaatregelen met het oog op de harmonisatie van de voorwaarden voor de beschikbaarstelling en het efficiënte gebruik van het radiospectrum, alsook voor de verstrekking van informatie in verband met het gebruik van radiospectrum.

RSPG (Radio Spectrum Policy Group): comité dat de Europese Commissie bijstaat inzake het radiospectrum.

SDSL (Symmetric DSL): met die technologie is de gelijktijdige overdracht van spraak en data niet mogelijk, maar wel de overdracht van een equivalente doorvoercapaciteit in opwaartse en neerwaartse zin, dat regelbaar is van 64 kbit/s tot 2 Mbit/s, afhankelijk van de behoeften en van de karakteristiek van de lijn. (zie xDSL).

SMP (“Significant Market Power” - met een sterke machtspositie): zie **operator met een sterke machtspositie**.

Sms (Short Message Service): berichtjes met een maximumlengte van 160 karakters die via het gsm-netwerk worden verstuurd.

Spraaktelefonie: de term “spraaktelefonie” duidt op de historische telefoondienst, toen de telefoon alleen de menselijke stem overbracht.

SRC: dit acroniem staat voor het “short range”-certificaat dat toegankelijk is voor maritieme radio-operateurs.

SRD (Short Range Device of kortbereikapparatuur): radioapparatuur die, gewoonlijk wegens het lage zendvermogen ervan, weinig risico geeft op interferentie met andere radiodiensten. De term dekt een reeks uiteenlopende soorten van draadloze apparatuur, waaronder alarminstallaties en bewegingsdetectoren, LAN's (local area networks), medische implantaten en afstandsbediening.

Telecommunicatie: elke overbrenging, uitzending of ontvangst van signalen (geluid, beeld, data) via golven, kabels of draden.

Termineringstarief/gespreksafgiftetarief: wanneer een oproep van het ene netwerk naar het andere overgaat, betaalt de operator van de oproeper een termineringstarief aan de operator van de opgeroepene, ter compensatie van de mogelijkheid om de oproep op dat netwerk te “termineren” (af te geven, af te wikkelen).

Top-down: kostenberekenningsmodel dat opgesteld wordt uitgaande van de jaarrekening of de begroting van een operator.

Topniveaudomeinnaam: naam die een entiteit aanduidt waartoe een website behoort (bijvoorbeeld “.be” of “.com”).

Transmissie: transmissie betekent op telecommunicatiegebied de overdracht van informatie op een fysiek netwerk (koperdraad, glasvezel, ...) of op een netwerk dat via hertzgolven werkt.

UMTS (Universal Mobile Telecommunications System): universeel systeem voor mobiele telecommunicatie. Internationale norm die aangenomen is voor de mobiele netwerken van de derde generatie die afgestemd zijn op de transmissie van spraak, data en beeld.

Universele dienst: een minimumpakket van diensten van een bepaalde kwaliteit die voor alle gebruikers, ongeacht hun geografische locatie, beschikbaar moeten zijn tegen een betaalbare prijs.

UPU (Universal Postal Union of Wereldpostvereniging): organisatie met hoofdzetel in Bern die onder de VN valt.

VDSL (Very High Rate DSL): transmissietechniek met zeer hoge doorvoercapaciteit, maar met een korter bereik dan ADSL (zie xDSL).

Voice over IP: spraaktelefonie via het internet.

VPN (Virtual Private Network): geheel van virtuele links die op verzoek gebruikmaken van de middelen van een openbaar netwerk en voor een dynamische indeling van datzelfde netwerk zorgen om rechtstreekse private verbindingen tussen de verbonden sites na te bootsen. Een dergelijke dienst biedt dus dezelfde functies en dezelfde veiligheid als een netwerk op specifieke infrastructuur.

WAPECS (Wireless Access Policy for Electronic Communications Services): een kader voor de levering van elektronischecomunicatiediensten binnen een reeks frequentiebanden die moeten worden geïdentificeerd en afgesproken onder de EU-lidstaten; binnen dat kader mogen dan elektronischecomunicatienetwerken en elektronischecomunicatiediensten worden aangeboden op een technologie- en dienstneutrale basis, op voorwaarde dat voldaan wordt aan een aantal technische eisen om interferentie te voorkomen, zodat het spectrum effectief en efficiënt wordt gebruikt, en dat de vergunningsvoorwaarden de concurrentie niet verstoren.

WRC: Wereldradioconferentie.

WTO (Wereldhandelsorganisatie): van 1948 tot 1994 vormde de General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) het reglementaire kader dat een groot deel van de wereldhandel regelde. De algemene

overeenkomst leidde al snel tot het ontstaan van een officieuze internationale organisatie, die de facto bestond en ook GATT werd genoemd, en die in de loop der jaren via verschillende onderhandelingsrondes (of “rounds”) geëvolueerd is. De laatste en belangrijkste GATT-ronde, de Uruguay-ronde, die geduurd heeft van 1986 tot 1994, leidde tot de oprichting van de WTO op 1 januari 1995. (zie **GATS**).

xDSL (Digital Subscriber Line): familie technologieën die snelle transmissie mogelijk maken op een of meer koperparen door gebruik te maken van signalen op zeer hoge frequenties. De term xDSL overkoepelt ADSL, SDSL en VDSL. Bij elk van die subgroepen horen een specifiek gebruik en bijzondere karakteristieken.

NUTTIGE ADRESSEN

Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie.

Ellipse Building - Gebouw C
Koning Albert II-laan 35
B-1030 Brussel
Tel. 02 226 88 88
Fax 02 226 88 77
info@bipt.be
www.bipt.be

Kabinet van de heer Vincent Van Quickenborne Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen

Brederodestraat 9
1000 Brussel
info@ministerq.be

Ombudsdienst voor telecommunicatie

Barricadenplein 1
1000 Brussel
Tel. 02 223 06 06
Fax 02 219 77 88
klachten@ombudsmantelecom.be
<http://www.ombudsmantelecom.be>

Ombudsdienst voor de postsector

Koningsstraat 97, bus 15
1000 Brussel
Tel. 02 221 02 20
Fax 02 221 02 44
<http://www.omps.be/>

Raadgevend Comité voor de telecommunicatie

Secretaris van het Comité

BIPT

Ellipse Building - Gebouw C

Koning Albert II-laan 35

B-1030 Brussel

Tel. 02 226 87 58

Fax 02 223 88 77

piet.steeland@bipt.be

Raadgevend Comité voor de postdiensten

Secretaris van het Comité

BIPT

Ellipse Building - Gebouw C

Koning Albert II-laan 35

B-1030 Brussel

Tel. 02 226 89 40

Fax 02 223 88 77

etienne.defrance@bipt.be

Raad voor de Mededinging

North Plaza A 8e verdieping

Koning Albert II-laan 9

1210 Brussel

Tel. 02 277 52 72

Fax 02 277 53 23

raco@economie.fgov.be

BIJLAGE

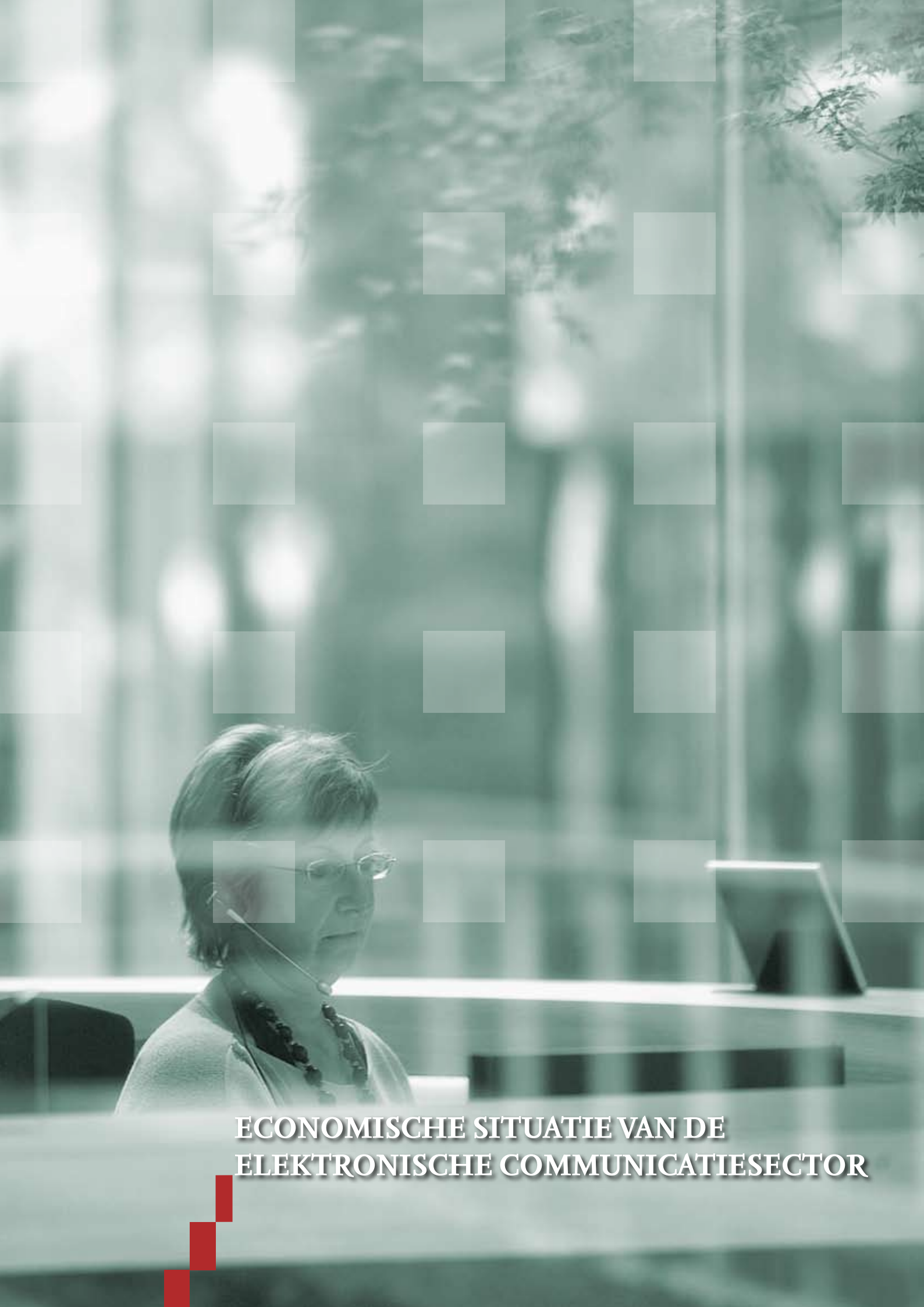

BIJLAGE: referenties van de reglementaire teksten die door het BIPT zijn voorbereid en in 2007 zijn gepubliceerd

Datum afkondiging	Datum publicatie in het Belgisch Staatsblad	Titel
02/02/2007	13/02/2007	Koninklijk besluit betreffende de nooddiensten
26/01/2007	16/02/2007	Koninklijk besluit betreffende de etherpolitie met betrekking tot de frequentiemodulatie in de band 87.5 Mhz-108 Mhz
28/02/2007	14/03/2007	Koninklijk besluit betreffende de elektromagnetische compatibiliteit
07/03/2007	23/03/2007	Koninklijk besluit betreffende de kennisgeving van elektronische-communicatiediensten en -netwerken
20/03/2007	20/04/2007	Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 september 2002 betreffende de overdraagbaarheid van de nummers van eindgebruikers van de aan het publiek aangeboden mobiele telecommunicatiediensten
01/04/2007	12/04/2007	Koninklijk besluit betreffende de procedure voor en de praktische regels in verband met de werking van de Ethische Commissie voor het aanbieden van betalende diensten via elektronische-communicatienetwerken
27/04/2007	10/05/2007	Ministerieel besluit tot vaststelling van het niveau van specificatie van de gespecificeerde basisfactuur
28/03/2007	11/05/2007	Koninklijk besluit van 28 maart 2007 tot wijziging van het koninklijk besluit van 18 januari 2001 tot vaststelling van het bestek en van de procedure tot toekenning van vergunningen voor de mobiele telecommunicatiesystemen van de derde generatie
27/04/2007	14/05/2007	Ministerieel besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de criteria voor de uitgave van de universele telefoongids en tot vaststelling van de algemene inlichtingen die de universele telefoongids moet bevatten
27/04/2007	28/06/2007	Koninklijk besluit betreffende het beheer van de nationale nummeringsruimte en de toekenning en intrekking van gebruiksrechten voor nummers
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende bepalingen voor het aanleveren van locatiegegevens voor noodoproepen uitgaande van mobiele netwerken aan de nooddiensten overeenkomstig artikel 107, § 3, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende de voorwaarden waaronder de telefoongidsen worden vervaardigd, verkocht of verspreid, de inhoud en de vorm van de aangifte die bij het Instituut moet worden gedaan

Datum afkondiging	Datum publicatie in het Belgisch Staatsblad	Titel
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels voor de storting van de bijdragen en vergoedingen met betrekking tot de universele dienst inzake elektronische communicatie
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels van het open mechanisme voor het aanwijzen van de aanbieder van de universele telefoongids
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de periode van verrichting van de universele telefooninlichtingendienst
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels van het open mechanisme voor het aanwijzen van de aanbieder van het vaste geografische element van de universele dienst inzake elektronische communicatie
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende de beschikbaarstelling van de gegevens die nodig zijn voor de vervaardiging van de universele telefoongids en voor de levering van de universele inlichtingendienst
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels van het open mechanisme voor het aanwijzen van de aanbieder van het vaste geografische element van de universele dienst inzake elektronische communicatie
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende de beschikbaarstelling van de gegevens die nodig zijn voor de vervaardiging van de universele telefoongids en voor de levering van de universele inlichtingendienst
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels van het open mechanisme voor het aanwijzen van de aanbieder van het element van de universele dienst inzake elektronische communicatie dat bestaat in de beschikbaarstelling van openbare telefoons
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de periode van verrichting van het element van de universele dienst inzake elektronische communicatie dat bestaat in de beschikbaarstelling van openbare telefoons
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de periode van verrichting van de universele telefooninlichtingendienst
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de periode van verrichting van het vaste geografische element van de universele dienst inzake elektronische communicatie

Datum afkondiging	Datum publicatie in het Belgisch Staatsblad	Titel
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de nadere regels inzake verdeling van het aantal openbare telefoons over de gemeenten
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende de telefooninlichtingendiensten
27/04/2007	12/07/2007	Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de basisvereisten waaraan de nieuw geplaatste openbare telefoons moeten voldoen teneinde het gebruik te vergemakkelijken voor mensen met een handicap
25/05/2007	27/07/2007	Ministerieel besluit van 25 mei 2007 tot wijziging van het ministerieel besluit van 12 december 2005 tot vaststelling van de categorieën uitgaande gesprekken en categorieën opgeroepen nummers waarvan de blokkering kosteloos aan de eindgebruikers aangeboden moet worden
04/06/2007	27/07/2007	Ministerieel besluit van 4 juni 2007 tot vaststelling van de administratieve en technische maatregelen om nooddiensten in staat te stellen kwaadwillige oproepen te bestrijden
05/12/2007	05/12/2007	Mededeling betreffende de interpretatie van het begrip “specifiek met het oog op nomadisch gebruik bij het Instituut gereserveerde geografische nationale E.164-nummers” bedoeld in artikel 43, vierde lid, van het koninklijk besluit van 27 april 2007 betreffende het beheer van de nationale nummeringsruimte en de toekenning en intrekking van gebruiksrechten voor nummers

**ECONOMISCHE SITUATIE VAN DE
ELEKTRONISCHE COMMUNICATIESECTOR**

MARKTSPELERS OP DE TELECOMMUNICATIEMARKT

Eind maart 2008 waren er in totaal 46 operatoren van een vast openbaar elektronische-communicatienetwerk. Het aantal operatoren van een vaste openbare telefoondienst bedraagt 63. De volledige lijst kan worden geraadpleegd op de BIPT-website¹.

Het jaar 2007 kenmerkt zich door verdere consolidatie.

Toledo Telecom neemt, na de overname van Phone Plus in 2006, Sun Telecom over. Vanaf 1 januari 2008 bundelt Toledo zijn verschillende entiteiten onder één noemer. De zowat 37.000 klanten krijgen nog enkel telecomdiensten aangeboden onder de naam Toledo Telecom.

Belgacom kondigt in februari 2008 de overname aan van Scarlet, dat in 2002 zijn eerste stappen zette op de Belgische markt. Scarlet zou binnen Belgacom een afzonderlijke businessunit vormen met een aanbod van goedkopere producten. De Raad voor de Mededinging moet nog wel zijn oordeel vellen over de toelaatbaarheid van deze concentratie.

De Waalse kabeldistributie komt eind 2007 volledig in handen van kabelmaatschappij Tecteo (ALE) - Brutélé, dat zijn kabelactiviteiten aanbiedt onder de merknaam VOO. Met de overname van acht Waalse intercommunales (Igeho, Inatel, Iterest, Intermosane, Seditel, Simogel, Telelux en Ideatel) wordt Tecteo een grote speler die triple play-diensten aanbiedt: telefonie, internet en televisie.

Marktspelers evolueren steeds meer naar geïntegreerde spelers die hun klanten totaaloplossingen aanbieden.

De overname van Versatel Belgium NV en TELE2 door KPN Mobile International BV in augustus 2007 illustreert dit. Door deze overname biedt KPN op de Belgische markt naast mobiele telefonie (via BASE) en zakelijke ICT-diensten (Getronics) nu ook vaste telefonie en breedband aan (TELE2/Versatel).

De groeiende integratie/convergentie gaat gepaard met een uitbreiding van gebundelde aanbiedingen die verschillende diensten combineren en die worden aangeboden tegen een aantrekkelijk tarief aan klanten die het gebundelde aanbod onderschrijven.

In december 2007 startte Belgacom met de bundeling van vast en mobiel internetgebruik nadat het bedrijf in juni en april al diverse productenpakketten op de markt had gebracht: twee pakketten voor internet met tv, twee voor internet met tv en mobilofonie en één pakket dat internet en mobiele telefonie combineert. Een combinatie met vaste telefonie wordt niet aangeboden. Eind 2007 had Belgacom ca. 153.000 “packs” verkocht².

Ook bij Telenet stijgt de penetratie van de bundels die sinds september 2006 worden aangeboden. Sedert februari 2008 maakt ook digitale tv deel uit van de packs maar hierop wordt geen korting aangeboden. Het aantal triple play-klanten op het Telenet-netwerk steeg op jaarbasis met 28% tot 303.000. 19% van de klanten is geabonneerd op drie producten.³

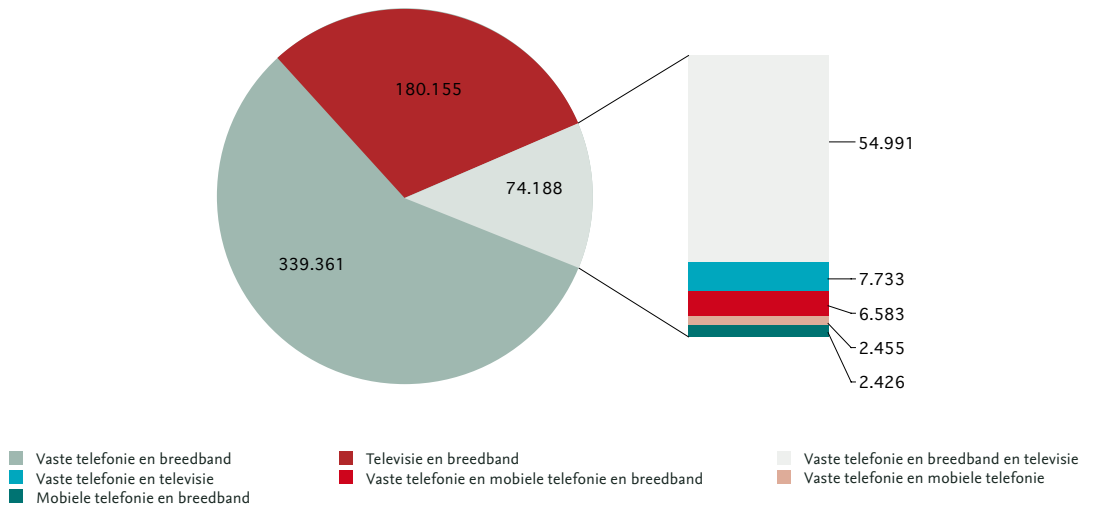
¹ www.bipt.be, rubrieken telecom, markttoegang, netwerken/diensten, operatoren

² Belgacom-jaarverslag 2007

³ Persbericht Telenet van 18/02/2008: Telenet kondigt jaarresultaten 2007 aan

Van de Belgische populatie maakt eind 2007 5,6% gebruik van een bundel van diensten die worden aangeboden tegen 1 prijs en die het voorwerp vormen van 1 factuur (zie figuur 0.1). In absolute cijfers komt dit neer op 593.704 abonnees.

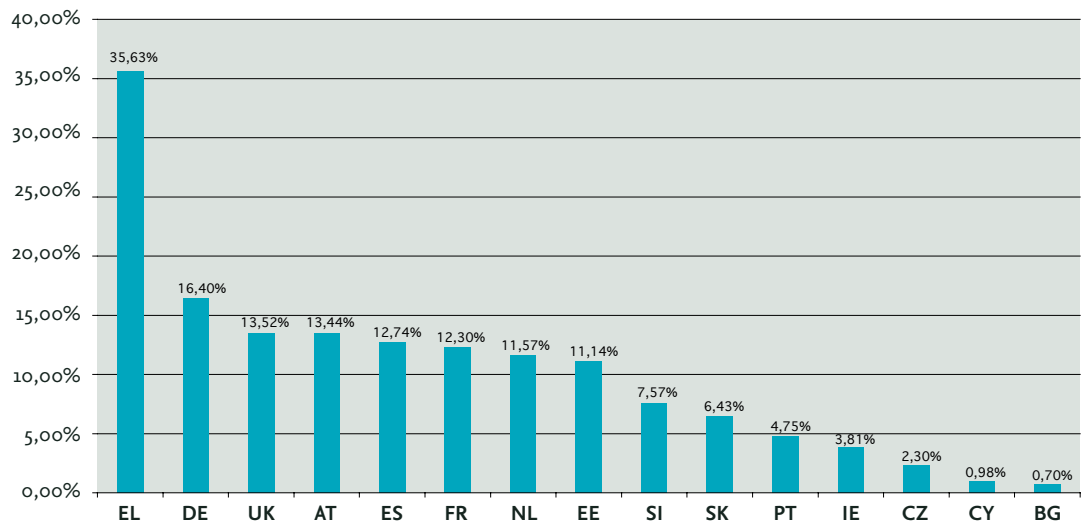
Figuur 0.1: aantal abonnees per type bundel aangeboden tegen 1 prijs en voorwerp van 1 factuur (2007)

Bron: BIPT

In andere Europese landen schommelt het aantal abonnees van een gebundelde aanbieding die tegen 1 prijs wordt aangeboden en die het voorwerp uitmaakt van 1 factuur tussen 0,7% (Bulgarije) en 35,63% (Griekenland) op het einde van 2006.

Figuur 0.2: abonnees van een gebundelde aanbieding aangeboden tegen 1 prijs en voorwerp van 1 factuur als % van de bevolking (2006)*

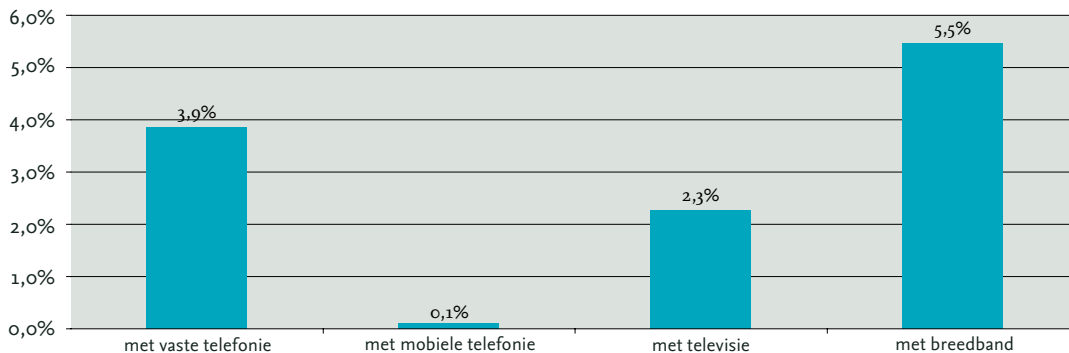

Bron: 13e implementatierapport van de Europese Commissie 2007

*Voor België zijn er geen data beschikbaar voor 2006

4% van de Belgische bevolking koopt een bundel met vaste telefonie en 0,1% voegt mobiele telefonie toe aan zijn bundel. Voor breedband en televisie bedragen deze percentages respectievelijk 5,5% en 2,3% ⁵.

Figuur 0.3: aantal abonnees van een gebundelde aanbieding als % van de Belgische bevolking (2007)

Bron: BIPT

Naast de uitbreiding van de gebundelde aanbiedingen verschenen er op de Belgische markt ook ICT-diensten die aan de klant gecombineerd worden aangeboden en die gemeenschappelijk zijn aan verschillende technologische dragers; zij kenmerken zich over het algemeen ook door een homogeen tarief.

Zo lanceerde Belgacom Business Voice Fusion waarmee zakelijke klanten hun collega's goedkoop kunnen bellen ongeacht of ze hun oproep met de vaste lijn of de gsm maken en ongeacht of ze de collega op de vaste of de mobiele lijn willen bereiken.

Ook Mobistar speelt in op de vraag van bedrijven om een vaste prijs te betalen voor hun belverkeer, of dat nu via een vast toestel of een mobiel toestel verloopt. De naam van het tariefplan dat mobiele en vaste telefonie combineert is One Office Voice Pack.

De maandelijkse factuur voor nationale oproepen wordt bepaald door:

- het minimale facturatiebedrag voor nationale gesprekken: € 10, 40, 80, 200, 400, 800 of 2000 afhankelijk van de gekozen formule. Daarnaast kan men kiezen voor de versie "fleet" of de versie "to all". Bij de versie "fleet" ontvangt men inbegrepen beltijd onder collega's die varieert met de gekozen formule: 10 uur, 40 uur, 80 uur, 200 uur, 400 uur, 800 uur of 2000 uur. De versie "to all" houdt 60 gratis minuten per simkaart in naar alle netwerken;
- het aantal simkaarten x € 10, 9, 8, 7, 6, 5 of 4 (abonnementskosten per maand afhankelijk van de gekozen formule);
- extra gespreks- en connectiekosten als het minimale facturatiebedrag voor nationale gesprekken wordt overschreden.

De One Office Voice Pack-telefoniebundels (vast en mobiel) werden in juni 2008 uitgebreid met breedbandinternet.

⁵ Bron: BIPT

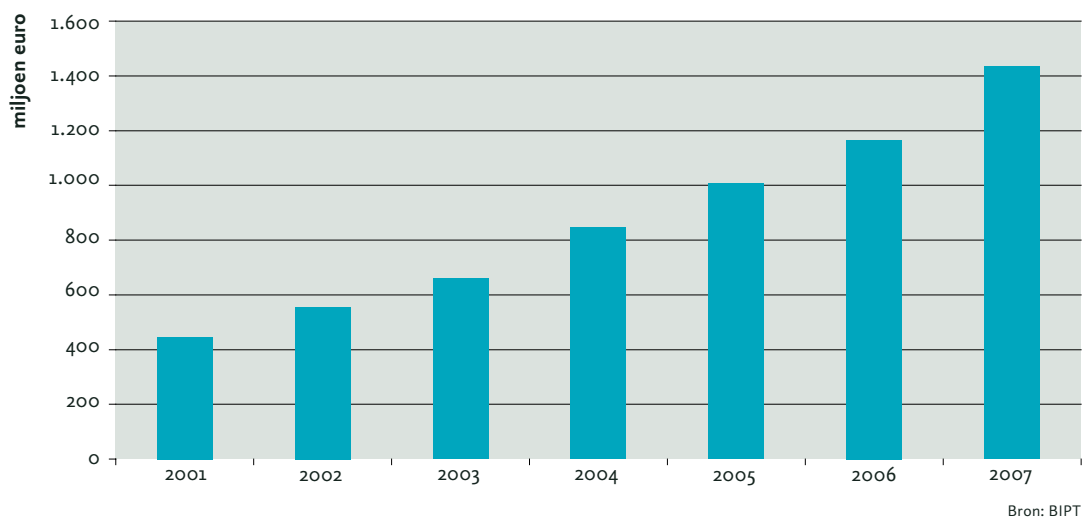
ECONOMISCHE GEGEVENS VAN DE VASTE-TELECOMSECTOR

Omzet

Het BIPT verzamelt data omtrent de telecomomzet van alle operatoren die een aangifte hebben verricht voor een openbaar vast netwerk (46) en/of een vaste openbare telefoondienst (63).

Op basis van deze data wordt de totale omzet in de Belgische vaste-telecomsector voor 2007 geschat op 5,6 miljard euro. De telecomomzet van de grootste operatoren (Belgacom, Telenet, BT Limited, Colt Telecom, KPN Belgium en Verizon Belgium Luxemburg) groeide met 23% tot 1,44 miljard euro.

Figuur 1.1: telecomomzet van de grootste vaste operatoren: 2001 – 2007

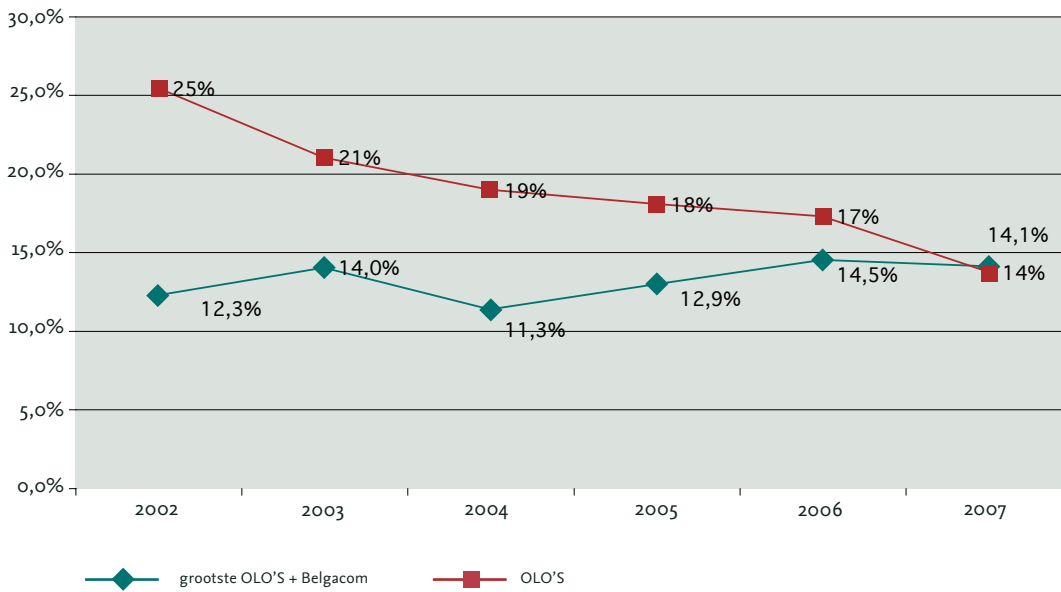
Investerings

De investeringen in telecom, uitgedrukt als percentage van de telecomomzet, geven in 2007 eenzelfde beeld voor de markt bestaande uit de grootste OLO's (Telenet, BT Limited, Colt Telecom, KPN Belgium en Verizon Belgium Luxemburg) als voor de totale markt (grootste OLO's + Belgacom). In beide gevallen is de ratio investering/telecomomzet ongeveer gelijk aan 14%. In de jaren voor 2007 was deze ratio voor de OLO's beduidend hoger: van 17% in 2006 tot 25% in 2002.

Kabeloperator Telenet is de grootste investeerder: 25% van de telecomomzet in 2006, 19% in 2007.

Het Broadway-project van Belgacom, dat slaat op het doortrekken van de glasvezelkabels tot aan de straatverdeelkasten waardoor de afstand van elk huis tot het glasvezelnet wordt verkort, heeft het normale investeringsritme van Belgacom niet veranderd. Tussen 2004 en 2007 werd jaarlijks tussen 10 en 14% van de omzet geïnvesteerd.

Figuur 1.2: investeringen als % van de telecomomzet (2007)

Bron: BIPT

TOEGANG TOT DE VASTE-TELEFOONDIENTST

Evolutie van het aantal aansluitingen tot de vaste-telefoondienst

De volgende tabel beschrijft de evolutie van het aantal aansluitingen tot de vaste-telefoondienst in België. Het totale aantal wordt verkregen door de som van het aantal analoge PSTN-lijnen, het aantal toegangen via de kabel, het aantal digitale ISDN-basistoegangen⁶, het aantal digitale primaire ISDN-toegangen⁷ en het aantal voice over broadband-lijnen⁸.

	PSTN	Kabel	ISDN-2	ISDN-30	Managed voice over broadband ⁹	Unmanaged voice over broadband	Totaal (x 1000)
2000	3.931.177	111.134	802.566	164.880			50.098
2001	3.702.301	181.310	855.976	211.800			49.514
2002	3.666.240	187.399	838.128	239.790			49.316
2003	3.570.056	234.864	832.714	237.780			48.754
2004	3.446.765	285.923	814.618	253.740			48.010
2005	3.320.091	417.282	796.990	260.220			47.946
2006	3.168.694	509.500	780.146	269.460	92.776	1.331	48.219
2007	3.026.834	597.556	763.122	280.080	173.338	5.153	48.461

Bron: BIPT

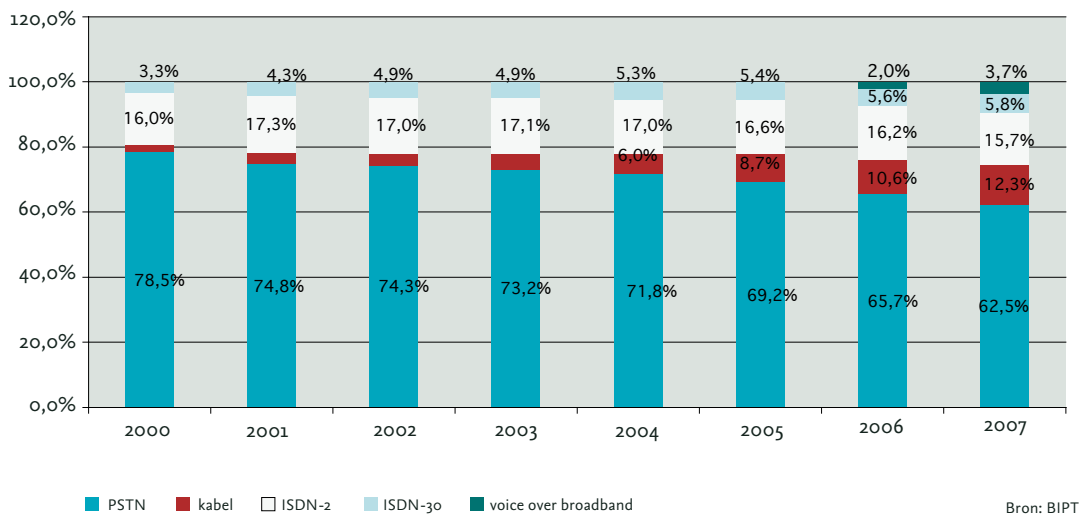
⁶ Elke ISDN-basistoegang wordt aangerekend voor 2 aansluitingen.

⁷ Elke primaire ISDN-toegang wordt aangerekend voor 30 aansluitingen.

⁸ Managed voice over broadband slaat op de vaste-telefoon diensten die de technologie voice over IP gebruiken op een toegangsnetwerk tot het internet (DSL of kabel) en waarvan de kwaliteit wordt beheerd door de operator die de telefoondienst verstrekt. TELE2, Scarlet en Belgacom bieden managed voice over broadband aan. Bij unmanaged voice over broadband wordt de kwaliteit niet beheerd door de operator die de telefoondienst verstrekt.

⁹ Exclusief voice over broadband op een kabelnetwerk. VoB aangeboden op een kabelnetwerk is inbegrepen in de categorie kabel.

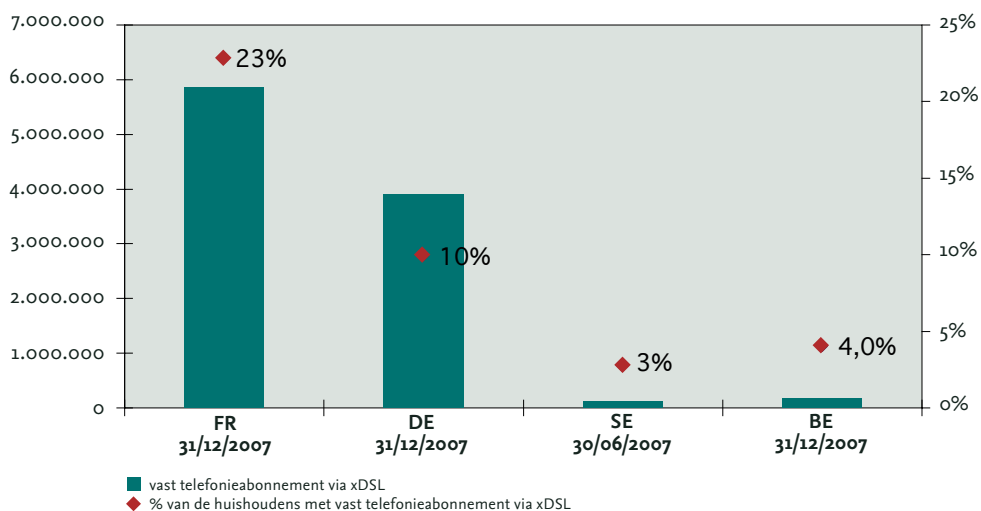
Figuur 2.1: % aansluitingen per technologie (2007)

Zowel de aanbieders van de kabel als van voice over broadband zagen hun aandeel op de markt van de aansluitingen tot het vaste-telefoonnetwerk in 2007 verder groeien. De kabel realiseert een marktaandeel van 12,3% tegenover 10,6% eind 2006. Het aandeel van VoB bedraagt 3,7%.

De penetratie van voice over broadband (exclusief kabel) bij de huishoudens bedraagt in België 4%¹⁰. Dit is vergelijkbaar met het penetratiecijfer in Zweden¹¹. In Frankrijk¹² en Duitsland¹³ is de penetratie van VoB via xDSL sterker: ze bedraagt respectievelijk 23 en 10%.

Figuur 2.2: VoB-aansluitingen via xDSL en penetratie bij de huishoudens

¹⁰ Bron: BIPT

¹¹ www.pt.se, Market information : the Swedish telecommunications market first half year 2007

¹² www.arcep.fr, Observatoires : le marché des services de télécommunications en France au 4ème trimestre 2007

¹³ www.bundesnetzagentur.de, Jahresbericht 2007, p 70

Daling aantal PSTN-toegangen

De achteruitgang van het aantal toegangen tot het geschakelde openbare telefoonnetwerk (PSTN) heeft zich ingezet vanaf het tweede semester van 2000. De introductie van Belgacom Discovery Line in mei 2004, waarbij een lager abonnementsgeld (6,85 euro per maand i.p.v. 17,5 euro/maand) wordt gekoppeld aan hogere tarieven voor uitgaande oproepen (standaardtarief + opleg van 0,15 euro per minuut), heeft deze daling niet kunnen stabiliseren¹⁴. De versnelling van de daling sedert 2006 (-4,6%) zet zich door in 2007: -4,5%.

De onderstaande tabel illustreert de evolutie van de penetratiegraad van de vaste PSTN-telefoonlijnen over de periode 2000 - 2007.

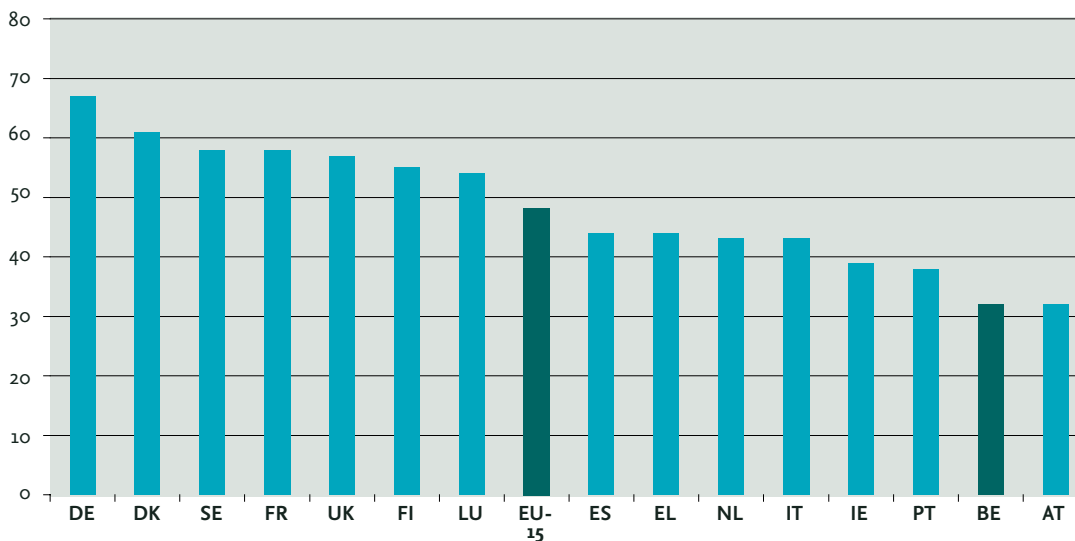
Penetratiegraad vaste PSTN-telefoonlijnen

	Vaste PSTN-lijnen per 100 inwoners ¹⁵	Wijziging in %
2000	38,3	
2001	35,9	-6,2%
2002	35,4	-1,4%
2003	34,3	-3%
2004	33,0	-3,9%
2005	31,6	-4,3%
2006	29,9	-5,2%
2007	28,4	-5,2%

Bron: BIPT

Volgens gegevens van Eurostat die in 2007 werden gepubliceerd¹⁶ ligt de penetratiegraad van de vaste PSTN-telefoonlijnen in België in 2005 onder het Europese gemiddelde (48,3 per 100 inwoners).

Figuur 2.3: vaste PSTN-telefoonlijnen per 100 inwoners in 2005

Bron: Eurostat

¹⁴ Sedert 1/08/2008 is het maandelijks abonnementsgeld van Belgacom Discovery Line gestegen van 6,85 euro naar 9,95 euro/maand.

¹⁵ Bron inwonersaantal: Eurostat

¹⁶ Eurostat news release 161/2007 – 27 november 2007 – Services to citizens in the EU in facts and figures

De dalende penetratie van PSTN-toegangen is verbonden aan de volgende factoren:

- de introductie van naked ADSL-aanbiedingen.

Met deze aanbiedingen wordt het mogelijk breedbandinternet aan te kopen als een aparte dienst zonder de verplichte aankoop van een vaste-telefoonabonnement.

Belgacom lanceerde zijn naked ADSL-aanbieding op 15 maart 2007. TELE2 bracht zijn ADSL-aanbod zonder vaste lijn op de markt in november 2007.

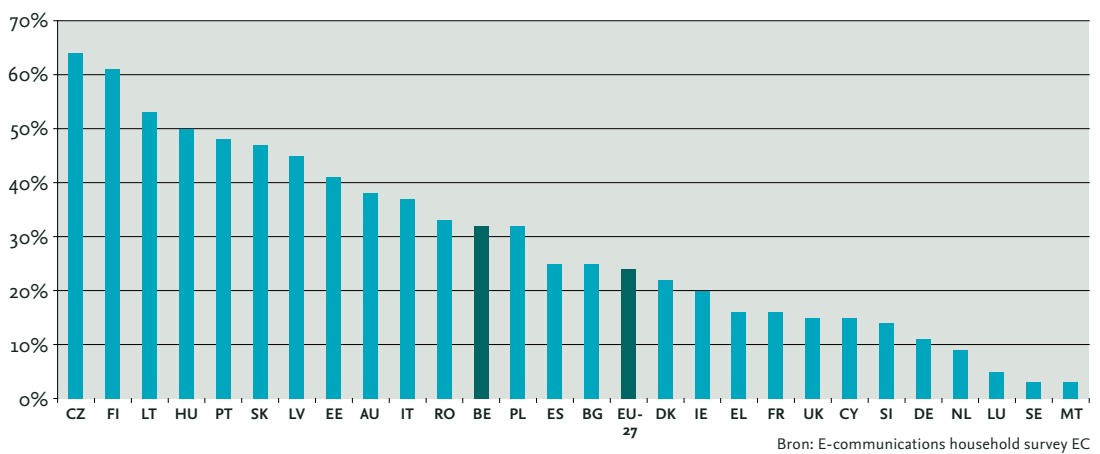
- de groei van “managed” voice over broadband-aansluitingen. Deze groei wordt gedreven door de double play-abonnementen waarbij naast breedbandinternettoegang ook telefoondiensten via de breedbandverbinding worden verstrekt. Combi-abonnementen voor internet en telefonie werden eind 2004 op de markt gebracht door Scarlet tegen 49,95 euro/maand. In november 2005 lanceerde TELE2, in navolging van Scarlet One, de formule TELE2 All In, een combinatie van een telefoonlijn (internettelefonie) en ADSL voor 39,90 euro per maand (onbeperkt nationaal telefoneren niet inbegrepen). In september 2007 bracht Mobistar zijn double play-abonnement op de markt: Mobistar ADSL voice tegen 48 euro per maand biedt naast breedbandinternettoegang (4 Mbit/s) ook vaste telefonie via de VoIP-technologie. Per maand zijn 40 uur aan oproepen naar vaste nummers in België inbegrepen.

Eind 2007 waren er ongeveer 173.338 “managed” VoB-aansluitingen of 1,9 keer meer aansluitingen dan eind 2006.

De substitueerbaarheid van de vraag tussen de vaste- en de mobiele-telefoondienst blijft onvoldoende gelet op het verschil in prijs voor gesprekken en de verschillende functies.

De resultaten van de E-communications household survey van de Europese Commissie die werd uitgevoerd in de periode november – december 2007 suggereren dat het aantal huishoudens met een gsm maar zonder vaste-telefoonaansluiting in 2007 stabiel is gebleven in vergelijking met eind 2006: 32% van de Belgische huishoudens beschikt nog enkel over een gsm²⁷. België zit hiermee wel boven het Europese gewogen gemiddelde van 24%.

Figuur 2.4: % van de huishoudens die enkel over een gsm beschikken (eind 2007).

²⁷ Eurobarometer E-communications household survey november - december 2007 http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_en.htm#ref293

Alternatieven die sedert 2007 worden aangeboden door mobiele operatoren aan mensen die overwegen om de vaste-telefoonlijn op te zeggen lijken vooralsnog geen ingrijpende impact te hebben. Een voorbeeld hiervan, met name de in maart 2007 gelanceerde formule Mobistar AtHome, die particuliere postpaidklanten de mogelijkheid biedt om voor 10 euro per maand in de thuiszone tot 40 uren gratis te bellen met de gsm, zou eind februari 2008 65.000 gezinnen aanspreken.¹⁸

Een nieuw offensief werd gestart in februari 2008 met de verlaging van het Mobistar AtHome-tarief van 10 euro naar 7 euro. Daarnaast heeft Mobistar ook twee varianten ingevoerd; hetzelfde aanbod in de daluren (4 euro) en in heel België (10 euro).

Ook andere mobiele operatoren promoten in 2007 het verkeer naar vaste lijnen vanaf de gsm. Met Base3+ bijvoorbeeld kan men sedert maart 2007 voor 35 euro per maand dagelijks 3 uur bellen van BASE naar BASE en naar de vaste-telefoonlijnen. Ook 1000 sms'en per maand zijn inbegrepen in de prijs. Dit tariefplan is, in tegenstelling tot Mobistar AtHome, niet gelinkt aan de zone waarin de oproep wordt geïnitieerd.

De trend zet zich voort in 2008: vanaf 3 juli 2008 is BASE Classic beschikbaar, waarbij de klant die een contract tekent voor 24 maanden voor 8 euro per maand 4 euro beltegoed krijgt en kan telefoneren naar vaste lijnen tegen tarieven die lager zijn dan de klassieke Belgacom-tarieven.

Tariefvergelijking BASE Classic met Belgacom Classic

	BASE Classic	BASE Classic	Belgacom Classic	Belgacom Classic
	Connectie-kosten	Tarief/minuut	Connectie-kosten	Tarief/minuut
Maandelijke abonnementsprijs	€ 8		€ 18	
Naar vaste lijnen peak	€ 0,0500	€ 0,0250	€ 0,0546	€ 0,0546
Naar vaste lijnen peak - Versatel en Telenet	€ 0,0500	€ 0,0250	€ 0,0802	€ 0,0737
Naar vaste lijnen off peak	€ 0,0500	€ 0,0250	€ 0,0546	€ 0,0273
Naar vaste lijnen off peak - Versatel en Telenet	€ 0,0500	€ 0,0250	€ 0,0802	€ 0,0335

Bron: website van BASE en Belgacom

¹⁸ De Standaard 12/02/2008

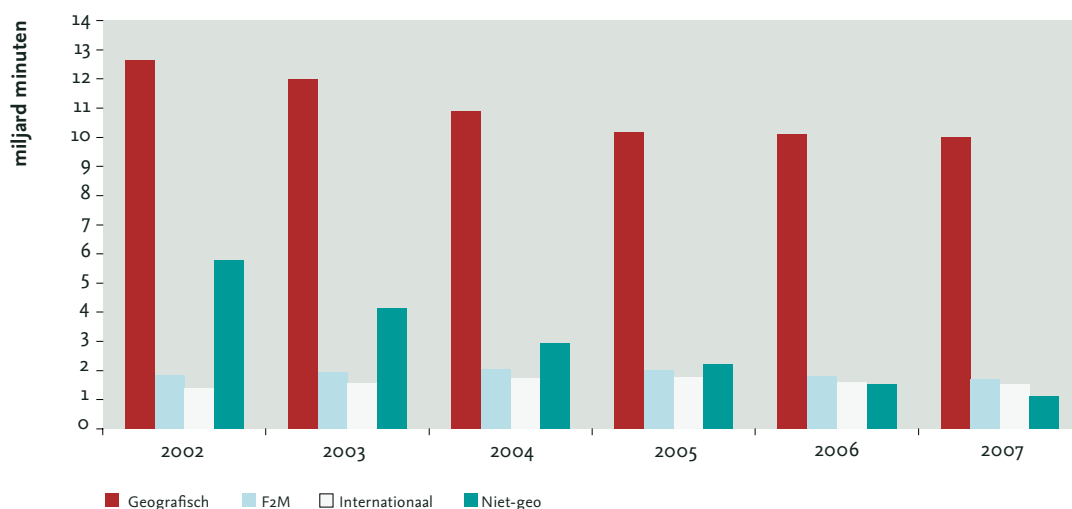
VASTE SPRAAKTELEFONIE

Daling van het verkeersvolume

In 2007 werden 14,3 miljard minuten gebeld waarvan 9,98 miljard minuten naar geografische nummers, 1,7 miljard minuten naar mobiele nummers (nationaal), 12,7 miljoen minuten vanuit een betaaltelefoon, 1,53 miljard minuten naar internationale nummers en 1,1 miljard minuten naar niet-geografische nummers.

Het totale vaste verkeersvolume, inclusief "managed" VoB is in 2007 gedaald met 4,8% vergeleken met de daling van 7,1% in 2006.

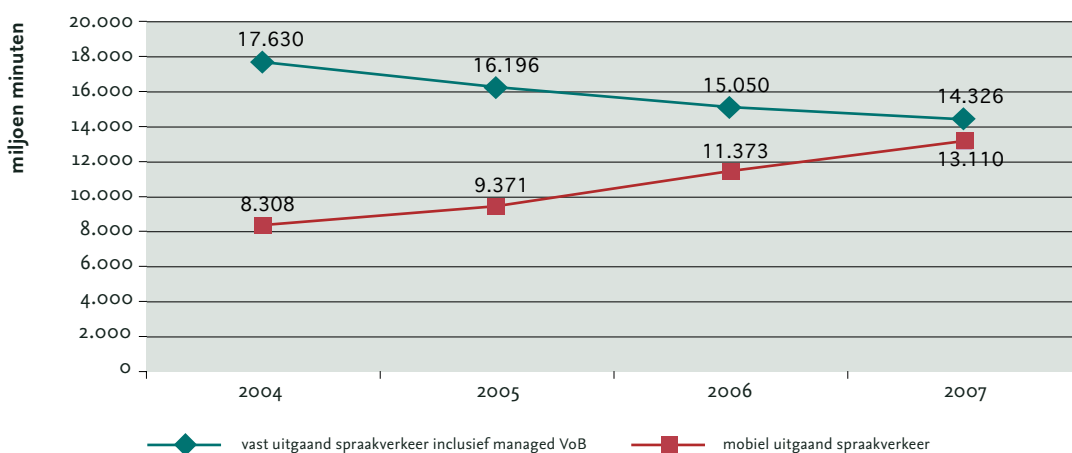
Figuur 3.1: verkeer op het vaste-telefoonnetwerk 2002 - 2007

Bron: BIPT (inclusief managed VoB, exclusief minuten verkocht aan resellers met uitzondering van het internationale spraakverkeer)

Oorzaak voor de daling van het vaste-verkeersvolume is het verlies aan PSTN-lijnen (-4,5 %) en de groei van het mobiele-telefoonverkeer. Het percentage van het totale uitgaande verkeer dat via een mobiel toestel verloopt nam toe van 43% in 2006 tot 48% in 2007.

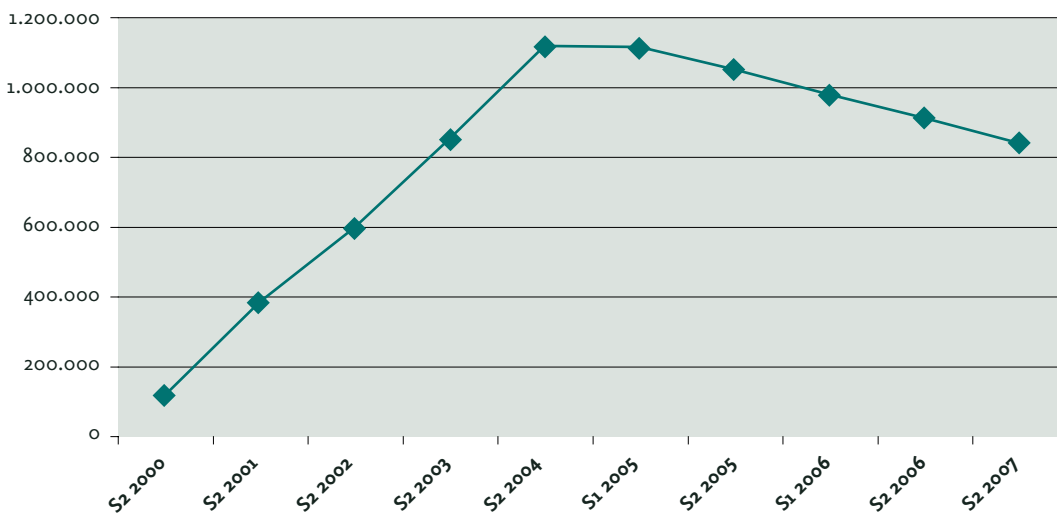
Figuur 3.2: evolutie van het volume vast en mobiel uitgaand verkeer 2004 - 2007

Bron: BIPT

Managed VoB-oplossingen vervangen in toenemende mate de klassieke configuraties waarbij een ADSL-lijn wordt gekoppeld aan de carrier preselectie¹⁹ van de vaste-telefoonlijn van Belgacom. Over de periode 2006-2007 verloor CS/CPS mede hierdoor 70.902 lijnen (-7,8%). Hoewel de managed VoB-oplossingen bijdragen tot de vermindering van de erosie van de vaste telefonie geven zij nog geen nieuw elan.

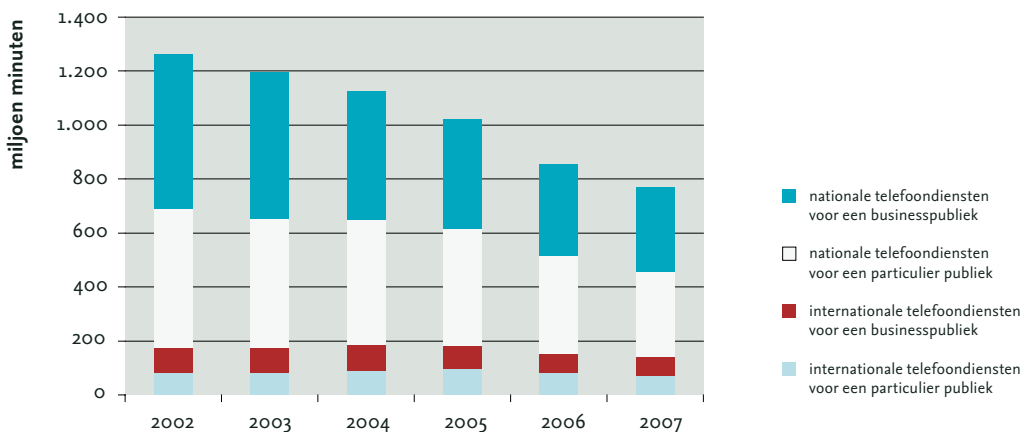
Figuur 3.3: evolutie van het aantal CS/CPS-lijnen

Bron: BIPT

De inkomsten uit vaste telefonie bedragen in 2007 776 miljoen euro en vertonen een daling van 10% ten opzichte van 2006.

Figuur 3.4: evolutie inkomsten uit vaste telefonie 2002 - 2007

Bron: BIPT

Het inkomstenverlies is het gevolg van het succes van de forfaitaire aanbiedingen, de bundels waarbij de bundelprijs lager ligt dan de som van de onderdelen en de daling van de F2M²⁰-tarieven van Belgacom die op 1 mei 2007 van kracht werd. Deze daling verrekent gedeeltelijk de daling van de kosten voor interconnectie met mobiele netwerken die door het BIPT wordt opgelegd sinds 2006.

¹⁹ Carrier selection biedt de mogelijkheid om een andere telecomaandier te kiezen zonder rechtstreeks op het netwerk van deze laatste te zijn aangesloten.

²⁰ F2M = fixed to mobile

De connectiekosten bleven onveranderd, het klassieke Belgacom-tarief daalde als volgt:

Tarieven oproepen vast naar mobiel: voor en na 1 mei 2007

Tijdens de daluren	
Naar een Proximus-nummer	11,60 eurocent/minuut (i.p.v. 14,38 eurocent/minuut)
Naar een Mobistar-nummer	13,50 eurocent/minuut (i.p.v. 16,82 eurocent/minuut)
Naar een BASE-nummer	16,00 eurocent/minuut (i.p.v. 20,29 eurocent/minuut)
Tijdens de piekuren	
Naar een Proximus-nummer	17,50 eurocent/minuut (i.p.v. 20,25 eurocent/minuut)
Naar een Mobistar-nummer	21,70 eurocent/minuut (i.p.v. 25,30 eurocent/minuut)
Naar een BASE-nummer	24,50 eurocent/minuut (i.p.v. 29,82 eurocent/minuut)

Bron: persbericht Belgacom van 30/04/2007

Bijkomende dalingen van de tarieven voor oproepen naar mobiele nummers werden door Belgacom doorgevoerd op 1 januari, 1 april en 1 juli 2008. Deze dalingen werden slechts gerealiseerd na interventies van het BIPT.

Sedert 1 juli 2008 bedragen de connectiekosten 8,02 eurocent per oproep. De prijzen per minuut veranderden als volgt:

Tarieven oproepen vast naar mobiel: na 1 juli 2008

Tijdens de daluren	
Naar een Proximus-nummer	10,50 eurocent/minuut
Naar een Mobistar-nummer	12,71 eurocent/minuut
Naar een BASE-nummer	15,60 eurocent/minuut
Tijdens de piekuren	
Naar een Proximus-nummer	15,80 eurocent/minuut
Naar een Mobistar-nummer	18,00 eurocent/minuut
Naar een BASE-nummer	20,92 eurocent/minuut

Bron: persbericht Belgacom van 26/06/2008

De andere vaste operatoren verrekenen de daling van de kosten voor interconnectie met mobiele netwerken niet of nauwelijks. Dit kan worden afgeleid uit de barometer voor de tarieven van vast naar mobiel die door BELTUG wordt gepubliceerd²¹.

²¹ www.beltug.be, rubriek lobby, documenten van 21/01/2008 en 22/05/2008.

Prijzen voor vaste telefonie

A. Evolutie standaardtarieven voor een telefoongesprek

Indien we de evolutie van de standaardtarieven voor een telefoongesprek (10 minuten, piekperiode) in ons land beschouwen tussen augustus 1997 (voor de liberalisering) en 1 juli 2008 (datum van de laatste tariefverhoging) stellen we een daling vast van 73,3% voor de nationale gesprekken en van 72,5% voor de internationale gesprekken naar de VS.

In 2007 paste Belgacom op 1 januari een prijsindexatie toe op de normale Belgacom classic-tarieven voor nationaal en internationaal verkeer. Op 1 juli 2008 volgde een nieuwe indexatie.

Evolutie van de prijs voor een zonaal, nationaal en internationaal (naar de VS) telefoongesprek vanuit België (10 minuten, weekdag 11 a.m., in euro, btw inclusief)

	Zonaal	Wijziging in %	Nationaal	Wijziging in %	Internationaal	Wijziging in %
1997	0,45		2,25		7,5	
1998	0,50	11,1%	1,74	-22,7%	6,0	-20%
1999	0,50	0%	1,74	0%	5,95	-0,8%
2000	0,50	0%	1,74	0%	5,95	0%
2001	0,54	8%	0,54	-69%	1,84	-69,1%
2002	0,54	0%	0,54	0%	1,83	-0,5%
2003	0,56	3,7%	0,56	3,7%	1,94	6%
2004	0,57	1,8%	0,57	1,8%	1,98	2,1%
2005	0,57	0%	0,57	0%	1,98	0%
2006	0,57	0%	0,57	0%	1,98	0%
2007	0,583	1,9%	0,583	1,9%	2,02	2,2%
1/07/08	0,601	3%	0,601	3%	2,06	1,8%

Bron: BIPT

B. Zonaal telefoonverkeer

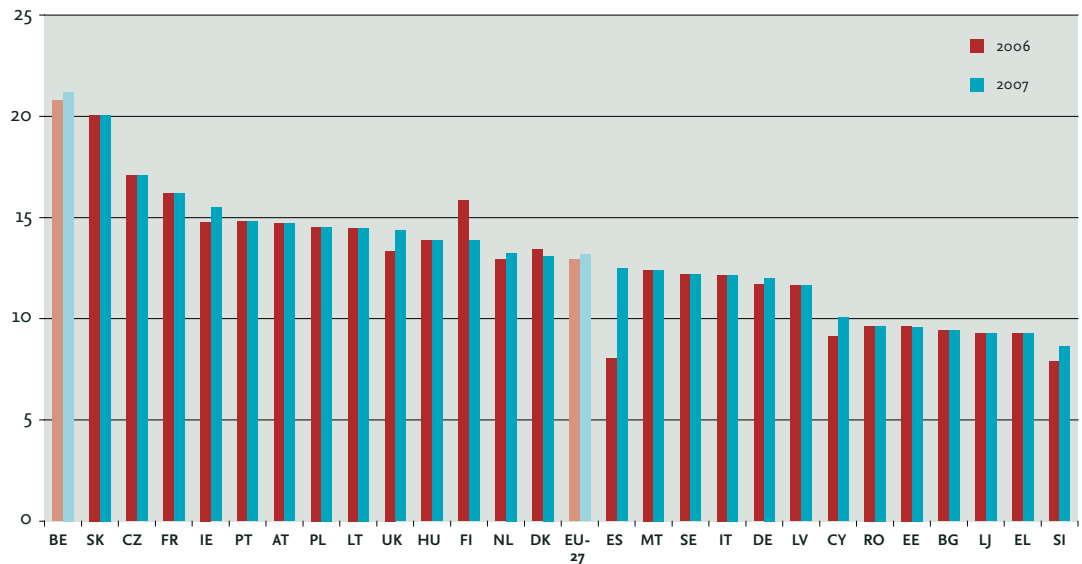
De onderstaande grafiek toont de prijzen die de historische operatoren in de EU in september 2007 factureren voor individuele vaste telefoonoproepen van 3 minuten tijdens de piekuren (weekdag 11 uur) over een afstand van 3 km (voor de particuliere en voor de businessklant gelden dezelfde prijzen).

Eventuele call set-upkosten, minimumkosten en/of specifieke vergoedingen op basis van de duurtijd worden in rekening genomen.

Indien we volgens deze indicator een vergelijking maken binnen de Europese Unie, stellen we onmiddellijk vast dat België wat betreft de prijzen voor een zonaal telefoongesprek tot de duurste landen van de Europese Unie behoort. Terwijl in 2007 het EU-gemiddelde 13,18 eurocent bedroeg, was dit in België 21,2 eurocent voor een zonaal telefoongesprek, of 61% duurder. In Slovenië kende men de laagste prijzen in de EU voor een zonaal telefoongesprek met 8,64 eurocent.

Specifiek voor België dient er wel te worden opgemerkt dat de klanten tegen het zonale tarief niet enkel kortereafstandsgesprekken kunnen voeren, zoals dit het geval is in de statistieken van het implementatierapport van de Europese Commissie, maar ook gesprekken naar de aanliggende zones die in afstand verder verwijderd zijn.

Figuur 3.5: evolutie van de prijs voor een zonaal telefoongesprek in de landen van de EU (3 min/3 km/weekdag 11 a.m., in eurocent btw inbegrepen)

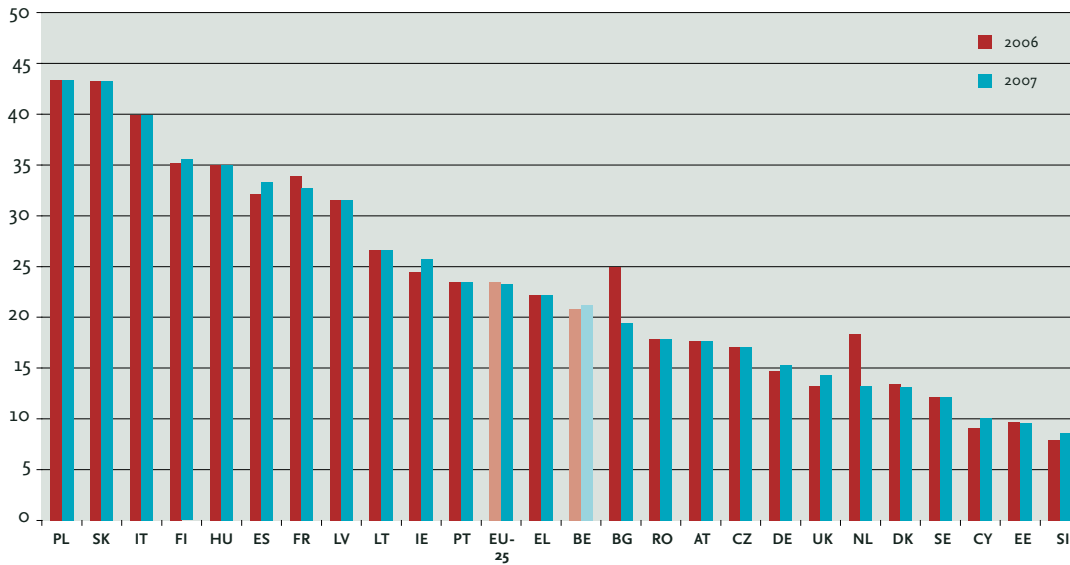
Bron: 13e implementatierapport EC

C. Nationaal telefoonverkeer.

Indien we de prijzen voor een nationaal telefoongesprek tussen de Europese lidstaten vergelijken, via de indicator van het 13e implementatierapport van de Europese Commissie, merken we dat België de dertiende plaats bekleedt in de Europese rangschikking.

De goedkoopste tarieven vinden we in Slovenië en Estland, die ongeveer 41% tot 45% goedkopere tarieven hanteren dan in België. In de landen met de duurste tarieven, Polen en Slowakije, zijn de prijzen ongeveer tweemaal duurder dan in België en vijfmaal duurder dan in Slovenië.

Figuur 3.6: evolutie van de prijs voor een nationaal telefoongesprek in de landen van de EU (3min/200 km/weekdag 11 a.m., in eurocent btw inbegrepen)

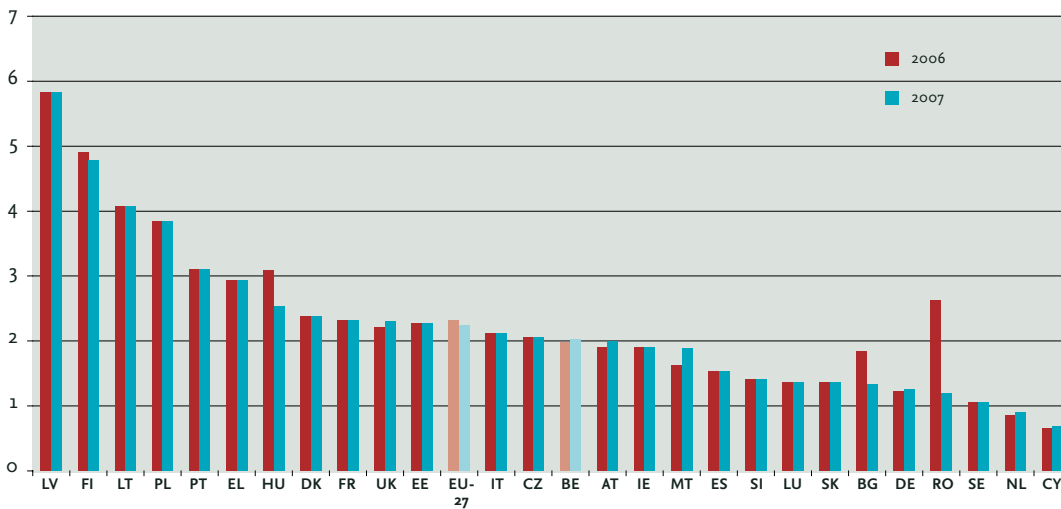

Bron: 13e implementatierapport EC

D. Internationaal telefoonverkeer

Indien we de prijzen vergelijken voor een internationaal telefoongesprek naar de Verenigde Staten in België en de EU stellen we vast dat tussen 2006 en 2007 de prijs in België is gestegen van 1,98 naar 2,02 eurocent. Het EU-gemiddelde is evenwel gedaald met ongeveer 3,2%.

Figuur 3.7: evolutie van de prijs voor een internationaal telefoongesprek naar de Verenigde Staten in de landen van de EU (10 min/weekdag 11 a.m., in eurocent btw inbegrepen)

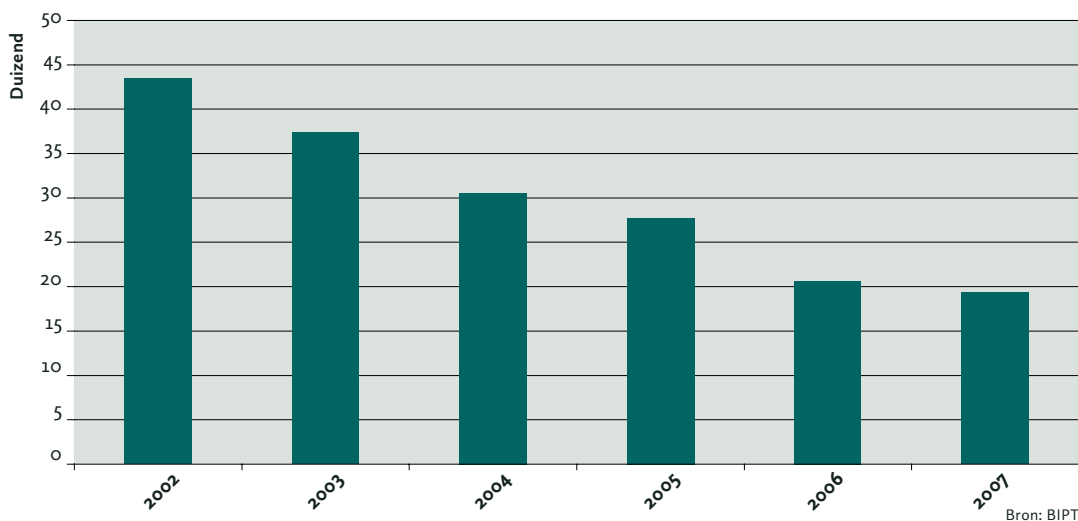

Bron: 13e implementatierapport

HUURLIJNEN

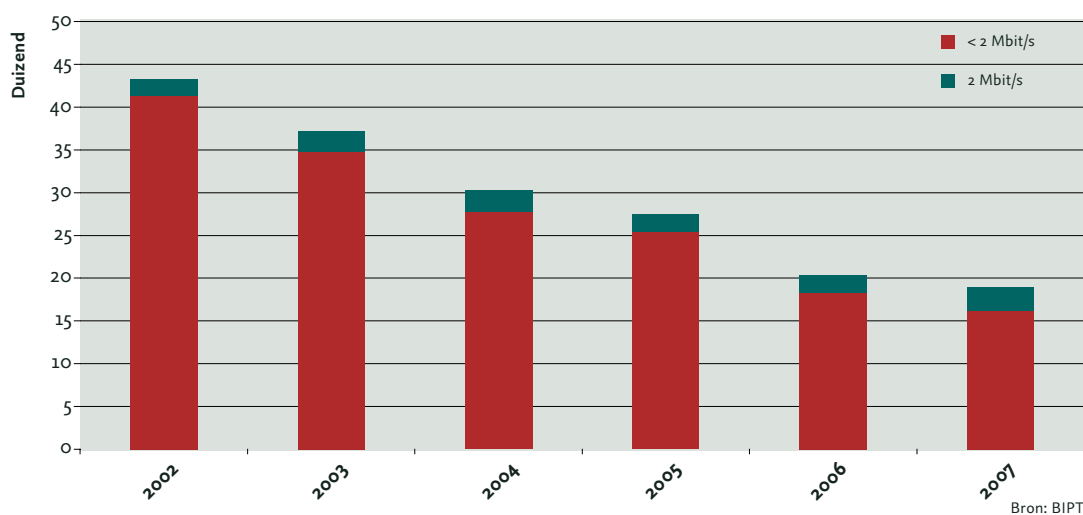
Het gebruik van traditionele huurlijnen blijft dalen: eind 2007 waren er 6,2% minder huurlijnen dan op het einde van 2006 (19.344).

Figuur 4.1: ontwikkeling aantal huurlijnen 2002-2007

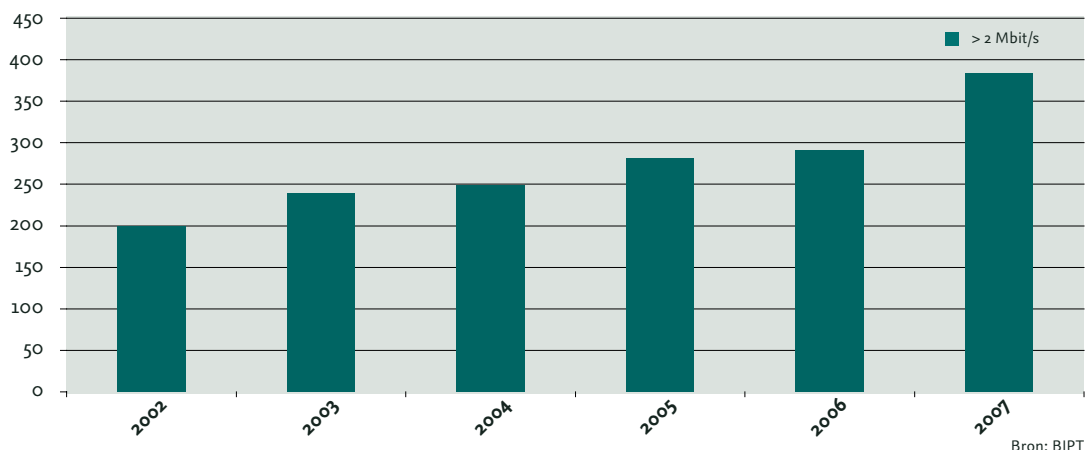

Opgesplitst naar snelheid doet zich een verschillende tendens voor: de huurlijnen met een snelheid lager dan 2 Mbit/s nemen in 2007 af met 11,2% tot 16.169 eenheden, terwijl zowel de huurlijnen met een snelheid gelijk aan 2 Mbit/s als de huurlijnen met een snelheid boven de 2 Mbit/s (tot en met STM-16) toenemen met 32%.

Figuur 4.2: ontwikkeling aantal huurlijnen met lage snelheid 2002-2007

Figuur 4.3: ontwikkeling aantal huurlijnen met hoge snelheid 2002-2007 (> 2 Mbit/s en ≤ STM-16)

INTERNETTOEGANG

Groei internetaansluitingen

De groei in internetaansluitingen zet zich voort in 2007. ISPA²²-cijfers tonen aan dat het totale aantal verbindingen in 2007 toeneemt met 8,4%.

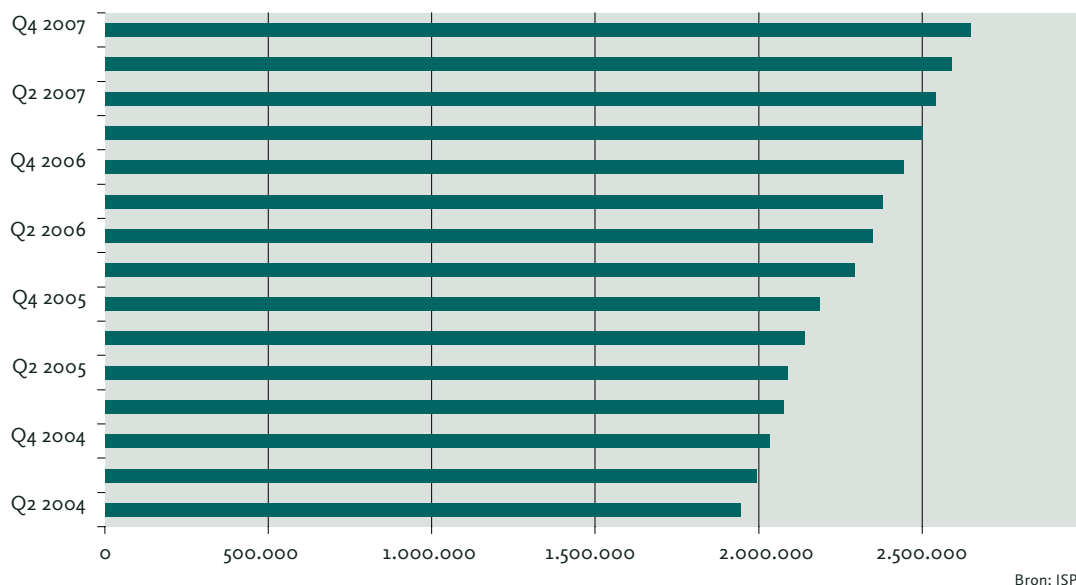
Aantal internetaansluitingen per type: evolutie in 2007

	31/12/06	31/03/07	30/06/07	30/09/07	31/12/07	wijziging op jaarbasis
Privéverbindingen						
Actief gratis (*)	117.344	103.360	89.432	80.105	73.508	-37,4%
Betalende PSTN en ISDN	71.369	67.794	64.393	62.972	61.661	-13,6%
Breedband privé	1.816.003	1.880.939	1.936.828	1.989.601	2.040.409	+12,4%
Totaal privé	2.004.716	2.052.093	2.090.653	2.132.678	2.175.578	+8,5%
Bedrijfsverbindingen						
Pc-verbindingen						
Individuele dial-up	12.886	11.517	11.077	10.610	10.399	-19,3%
Breedband	386.908	400.160	406.340	413.453	426.723	+10,3%
Lan-verbindingen						
PSTN- en ISDN-verbindingen	909	923	879	866	851	-6,4%
Breedband	33.713	33.435	27.793	28.434	29.561	-12,3%
Gehuurd lijnen	3.502	3.285	3.596	3.683	3.927	+12,1%
Totaal bedrijfsverbindingen	437.918	449.320	449.685	457.046	471.461	+7,7%
Algemeen totaal	2.442.634	2.501.413	2.540.338	2.589.724	2.647.039	+8,4%

Bron: ISPA

²² ISPA = internet services providers association www.ispa.be. Cijfers worden gepubliceerd op de website van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (www.statbel.fgov.be onder de rubrieken statistieken, diensten handel & vervoer, communicatiemedia en audiovisuele media)

Figuur 5.1: evolutie van het aantal actieve internetaansluitingen: van Q2 2004 tot en met Q4 2007

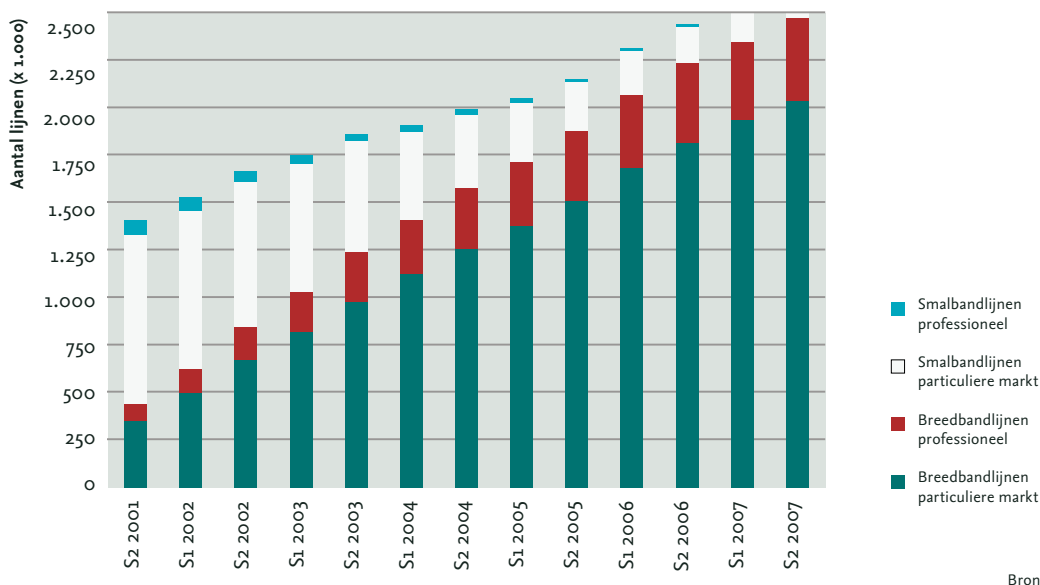

Het aantal smalbandlijnen in België bedraagt eind 2007 146.419. Dat stemt overeen met 5,5% van het totale aantal internetlijnen. Begin 2001, bij de start van breedband, waren dat er nog ruim 944.821 of 83% van het totaal.

De afkalving van inbelinternet deed Belgacom besluiten om op 31 januari 2008 met inbelinternet te stoppen.

Een opsplitsing naar de verschillende doelgroepen van klanten (particulier – business) toont aan dat 83% van de internetmarkt (zonder broadband LAN) particulier is en 17% business. De business-internetlijnen zijn praktisch allemaal breedbandlijnen. Op de particuliere markt heeft breedband ± 94% van de verbindingen ingepalmd. Smalband vertegenwoordigt de overige 6%.

Figuur 5.2: opsplitsing internetmarkt in particulier/business en smalband/breedband

Breedbandinternet

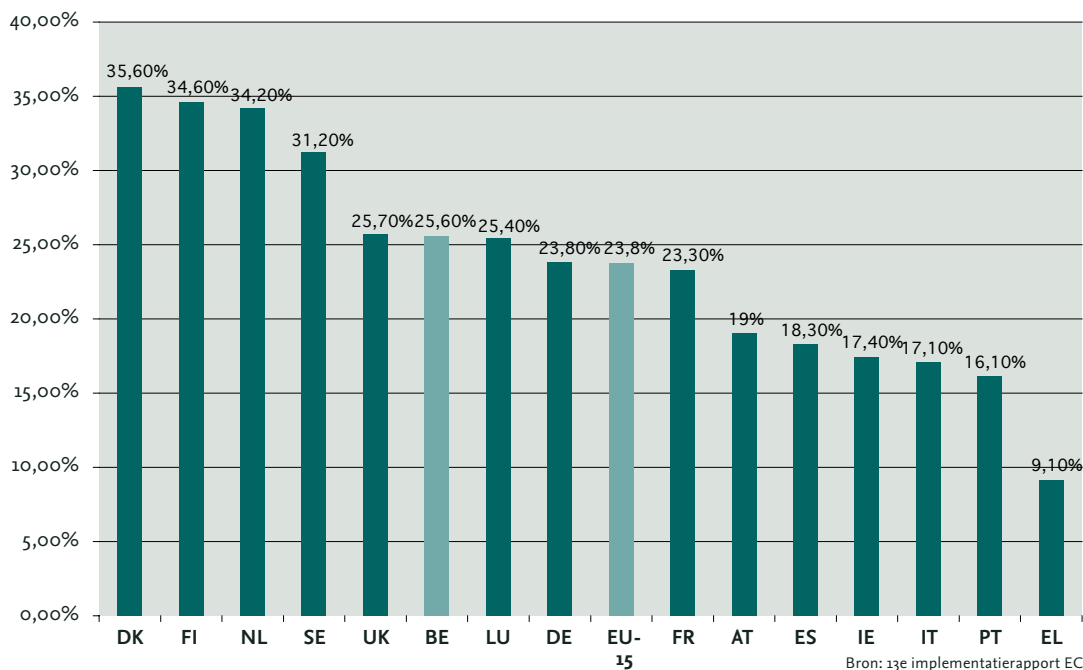
Het BIPT telde op 1 januari 2008 in België 2,7 miljoen breedbandinternetlijnen (exclusief huurlijnen), een stijging met 8% ten opzichte van juli 2007 en met 15% ten opzichte van begin 2007. Het groeitempo vertraagt: in 2006 noteerde men 17% groei, in 2005 22% en in 2004 32%.

De groei in breedbandinternetlijnen leidt in 2007 tot een verhoging van de breedbandpenetratie van 23,7% naar 25,5% van de Belgische bevolking.

Internationale breedbandpositie

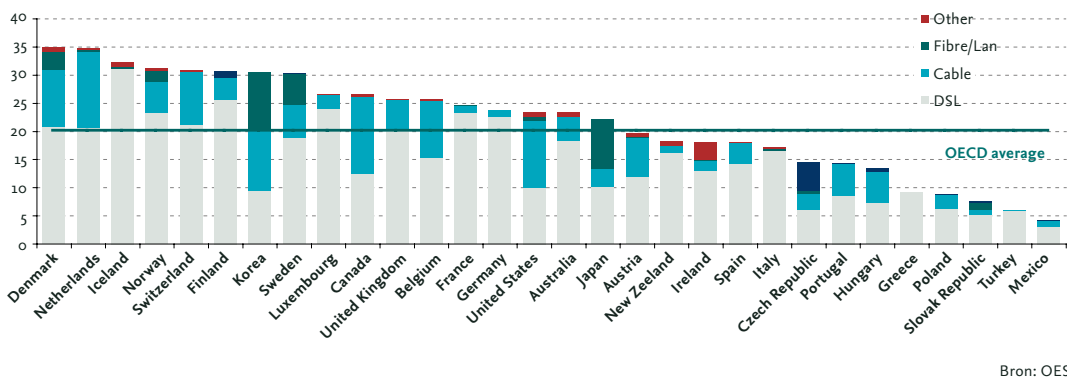
In de Europese rangschikking voor de penetratie van breedband valt België begin 2008 één plaats terug ten opzichte van 1 oktober 2006. De top drie van Europa bestaat uit: Denemarken, Finland en Nederland. Het EU-15-gemiddelde bedraagt 23,8%.

Figuur 5.3: breedbandpenetratie in Europa op 1 januari 2008 (aantal breedbandlijnen gedeeld door bevolkingsaantal)

In de OESO-rangschikking neemt België eind december 2007 de twaalfde plaats in met 25,7%. In vergelijking met 2006 gaat België twee plaatsen achteruit.

Figuur 5.4: breedbandabonnees per 100 inwoners in de OESO-lidstaten, december 2007

Breedbandconcurrentie: marktspelers

Op het niveau van de infrastructuur bestaat de Belgische breedbandmarkt uit de volgende spelers die breedband volledig aanbieden op hun eigen openbaar telefonienetwerk (vast of mobiel) of op hun kabelnetwerk: de historische operator Belgacom, kabeloperatoren Telenet, Coditel Brabant, Brutélé, Tecteo, Newlco, de FWA²³-operatoren Clearwire en Mac Telecom en de mobiele operatoren Proximus en Mobistar.

De kabeldekking (in percentage van de bevolking) wordt geschat op 80%²⁴. Breedbandinternet via de kabel wordt in Vlaanderen en 7 Brusselse gemeenten aangeboden door Telenet (na de overname van kabeloperator UPC in 2007). Coditel Brabant is eveneens actief in 5 Brusselse gemeenten en in de Vlaamse gemeenten Drogenbos en Wemmel. In Wallonië wordt breedbandinternet via de kabel hoofdzakelijk op de markt gebracht via de commerciële merken VOO en TVCableNet. VOO is de handelsnaam van de firma's Brutélé en Tecteo, die zich richten tot 6 Brusselse gemeenten en tot de regio van Charleroi, Waver, Luik en Andenne.

TVCableNet combineert de retailbreedbandactiviteiten van de kabeloperatoren Igeho, Interest, Intel, Interмосane, Seditel, Simogel, Telulux en Ideatel, die in 2007 werden gegroepeerd in de intercommunale Newlco. In 2008 zal Tecteo Newlco kopen en nadien met Brutélé fuseren. Tecteo zal zijn telecom- en televisieactiviteiten onder de naam VOO aanbieden.

De dekking van ADSL, de breedbandtechnologie die op het vaste telefoonnetwerk wordt geïmplementeerd, bedraagt bij Belgacom 98,5% van de Belgische bevolking (oktober 2007)²⁵. Om de dekking in afgelegen gebieden te verhogen tot 99,3% van de bevolking werd in de loop van 2007 beslist om ADSL2 reach extended te introduceren. ADSL2 reach extended maakt het mogelijk om de afstand tussen de ADSL-centrales en de klanten te verlengen zonder buitensporige verzwakking van het signaal.

Omdat breedband ook beschikbaar is via wholesaletoeegang is de concurrentie op het retailniveau groter. Aanvankelijk creëerde de door Belgacom geleverde wholesaletoeegang voor alternatieve providers de mogelijkheid om retaildiensten door te verkopen over de toegangslijnen van Belgacom. Sedert 2001 investeerden de alternatieve providers in ontbundeling en bitstreamtoegang wat hen in staat stelde om toegangslijnen van Belgacom over te nemen en hun eigen breedbandproducten aan te bieden aan de klanten.

Een telefoonlijn is ontbundeld wanneer ze aangesloten is op een andere provider dan Belgacom. De volledige ontbundeling stelt de alternatieve operator in staat om op een koperpaar van Belgacom eigen diensten aan te bieden omdat de gebruikers worden verbonden met eigen apparatuur via het aansluitnetwerk. De ontbundelde lijn die wordt gehuurd van Belgacom is bestemd voor exclusief gebruik. In geval van gedeeltelijke ontbundeling blijft de historische operator de telefoondienst aanbieden terwijl de alternatieve provider de breedbanddienst aanbiedt over dezelfde loop. Bitstreamtoegang verwijst naar de situatie waarbij de historische operator een hogesnelheidstoegangsverbinding naar het gebouw van de klant installeert en die verbinding vervolgens aan derden beschikbaar stelt, om hun de mogelijkheid te bieden aan klanten hogesnelheidsdiensten te verlenen.

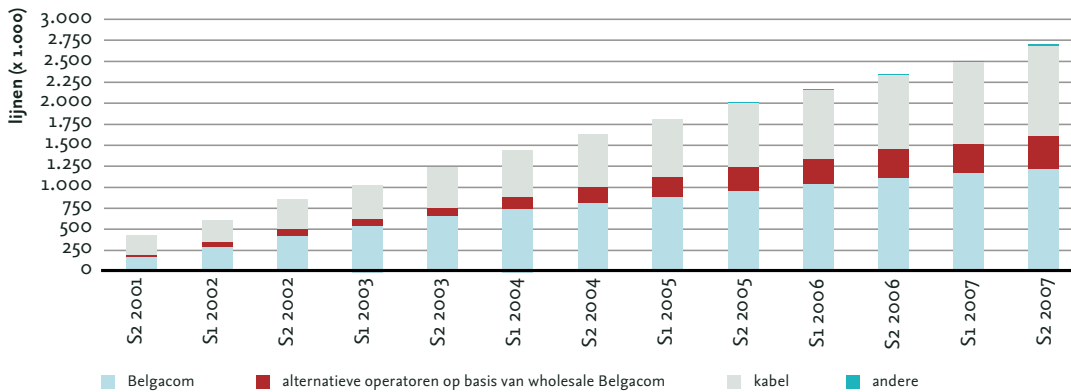
Eind 2007 vertegenwoordigen de alternatieve providers die breedbandinternet aanbieden op basis van wholesaleproducten van Belgacom   14% van het totale aantal breedbandverbindingen. Opgesplitst naar de verschillende typen van wholesaleproducten komt dit overeen met 2% ontbundeling (volledig en gedeelde toegang), 10% bitstreamtoegang en 2% doorverkoop.

²³ FWA: Fixed Wireless Access is een systeem waarmee vanuit een centraal punt verscheidene gebruikers met behulp van een radioverbinding kunnen worden verbonden.

²⁴ Broadband coverage in Europe. 2007 report http://ec.europa.eu/information_society/europe/2010/benchmarking/index_en.htm

²⁵ Raadpleging van de Raad van het BIPT van 3/10/2007 met betrekking tot het ontwerpbesluit BROBA reach extended ADSL2

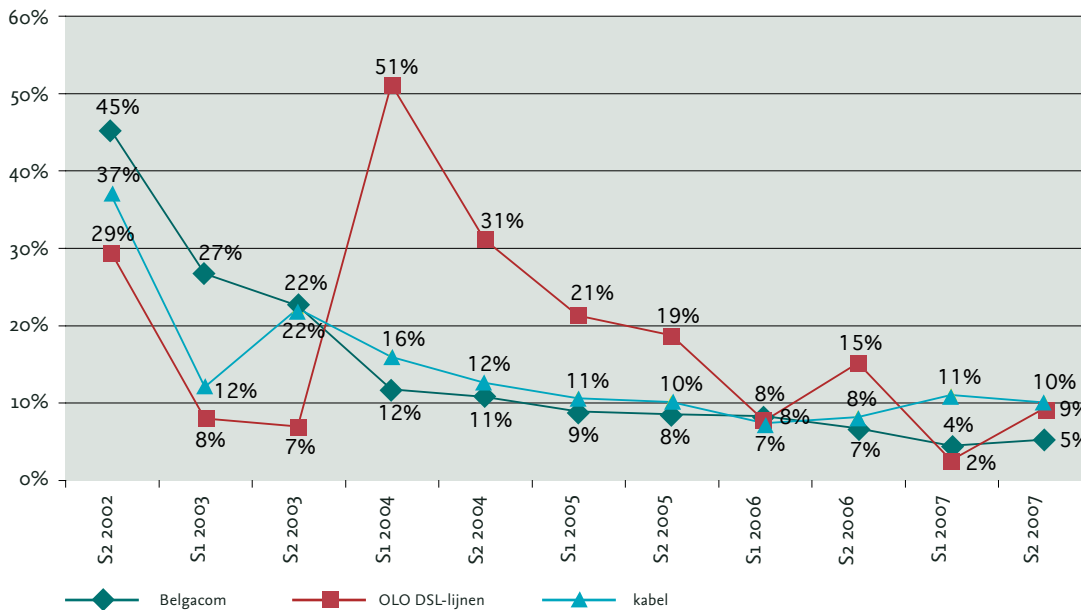
Figuur 5.5: aantal breedbandinternetlijnen per type operator

Bron: BIPT

De semestriële groei in breedbandinternetlijnen per type van operator wordt weergegeven in figuur 5.6.

Figuur 5.6: % groei breedbandinternetlijnen 2002 - 2007

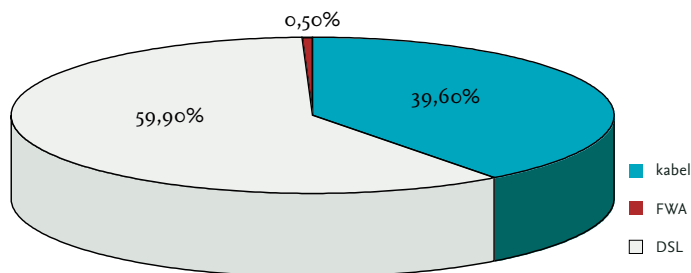

Bron: BIPT

De groei in wholesale in combinatie met de hoge kabeldekking leidt in 2007 tot een daling van het aandeel van Belgacom op de retailbreedbandinternetmarkt: van 47,8 naar 45,7 %.

De concurrentie tussen de kabel en DSL is sterk. DSL is met 59,9% de meest voorkomende technologie maar de kabel volgt met 39,4%. FWA vertegenwoordigt de overige 0,5%. In vergelijking met 2006 is de groei van DSL wel vertraagd: van 17% naar 10%. De kabel daarentegen groeit met 22% terwijl in 2006 de groei 16% bedroeg.

Figuur 5.7: concurrentie tussen de breedbandtechnologieën (eind 2007)

Bron: BIPT

Wholesalebreedbandmarkt

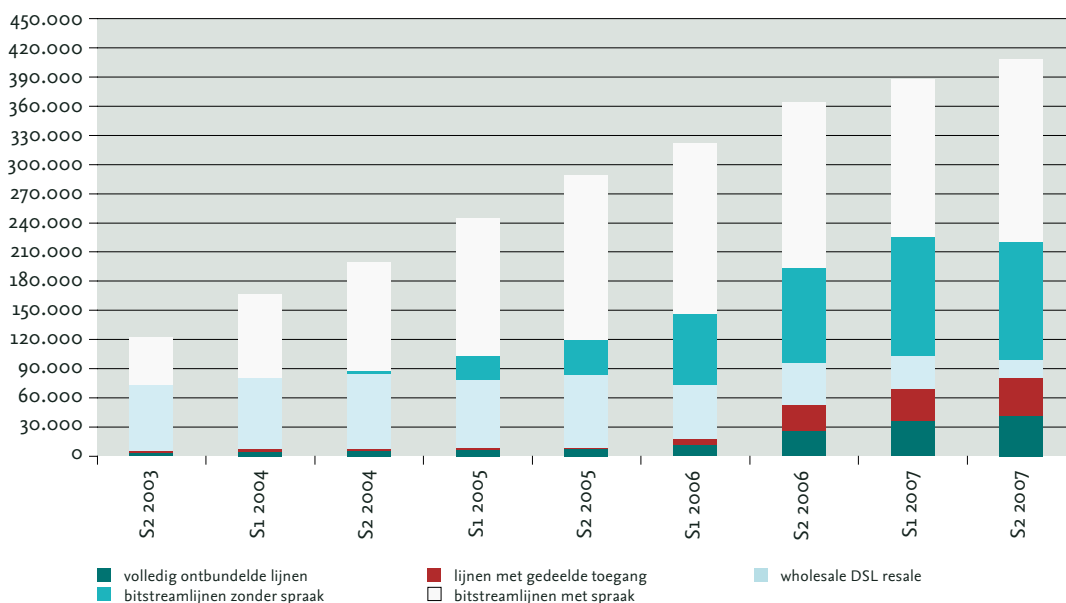
Tot eind 2005 was de groei van ontbundelde toegang (volledig ontbundelde lijnen + lijnen met gedeelde toegang) in België relatief traag (9.230 ontbundelde lijnen op het einde van 2005). In de loop van 2006 versnelde het tempo: ontbundelde toegang groeide met 482% tot 53.720 lijnen. In 2007 is de groei afgezwakt tot 50% op jaarbasis (80.818).

Semestriële evolutie van de wholesalebreedbandmarkt

	S2 2003	S1 2004	S2 2004	S1 2005	S2 2005	S1 2006	S2 2006	S1 2007	S2 2007
Volledig ontbundelde lijnen	3.915	4.750	5.383	6.439	7.376	12.393	26.575	36.948	41.445
Lijnen met gedeelde toegang	2.682	2.635	2.460	1.977	1.854	5.374	27.145	32.986	39.373
Bitstreamlijnen met spraak	48.321	85.525	112.604	141.468	168.878	175.998	169.605	161.958	187.167
Bitstreamlijnen zonder spraak	367	1.014	1.983	23.817	36.215	72.922	97.723	122.401	121.828
Wholesale DSL resale	66.485	72.331	77.725	70.526	74.470	55.841	42.183	33.199	18.384
Totaal	121.770	166.255	200.155	244.227	288.793	322.528	363.231	387.492	408.197

Bron: BIPT

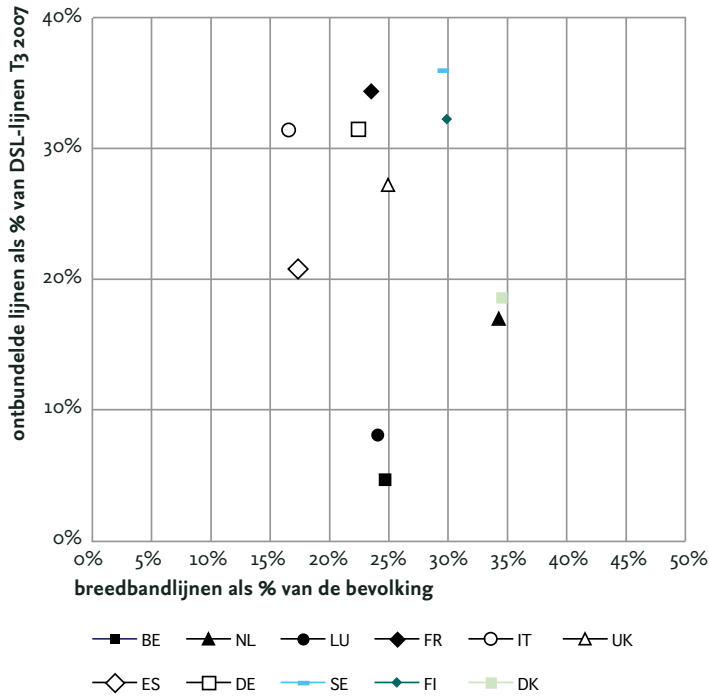
Figuur 5.8: evolutie van het aantal wholesalebreedbandlijnen

Bron: BIPT

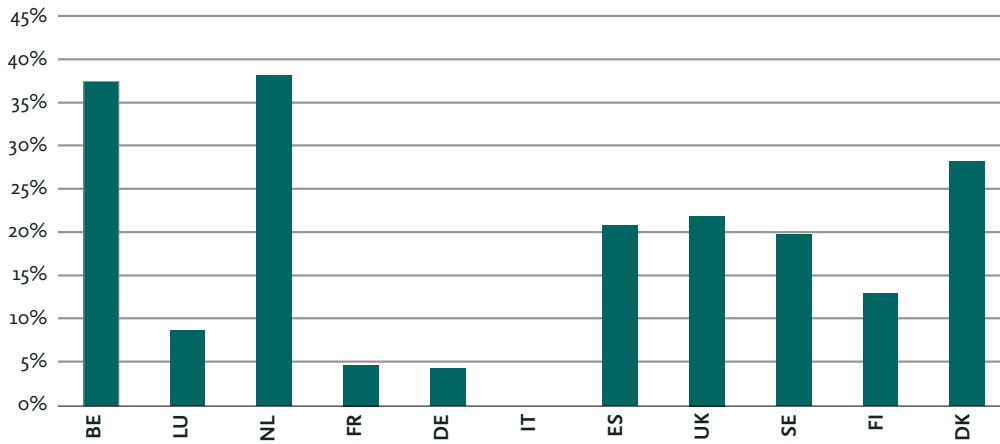
Landen met een hoge breedbandpenetratie kenmerken zich door een effectieve concurrentie van ontbundelde toegang. In landen als Zweden en Finland met een hoge breedbandpenetratie ($\pm 30\%$) is het aantal ontbundelde lijnen als percentage van het aantal DSL-lijnen hoog (respectievelijk 36 en 32,2%). In landen met een hoge breedbandpenetratie maar met een sterkere concurrentie van de kabel (Nederland, Denemarken en België) is de ontwikkeling van ontbundelde toegang minder sterk.

Figuur 5.9: aandeel van ontbundeling in de ontwikkeling van breedband T3 2007

Bron: ECTA

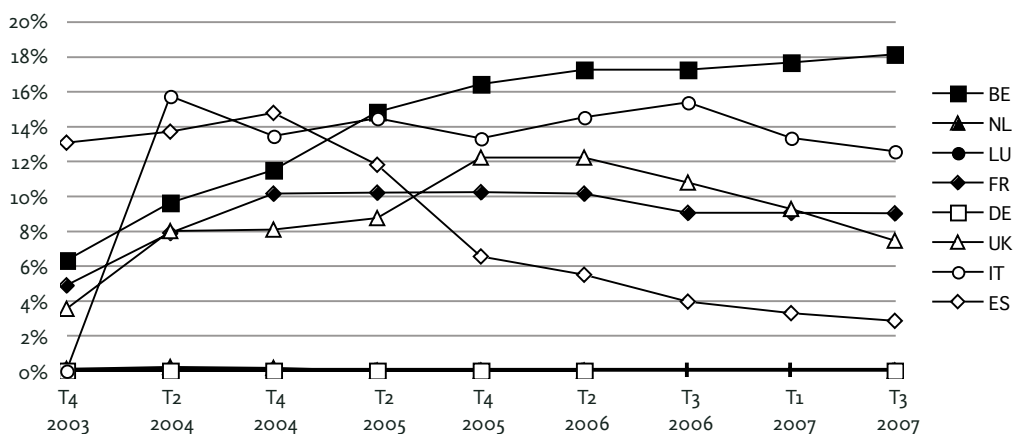
Figuur 5.10: aandeel van de kabel in het aantal breedbandlijnen T3 2007

Bron: ECTA

Bitstreamtoegang vormt in België een steeds groter aandeel van het aantal retail-DSL-lijnen: 18,2% op het einde van het derde kwartaal van 2007 tegenover 17,3% een jaar voordien. De groei is tussen 2004 en 2007 wel afgezwakt: van 135% in 2004 naar 16% in 2007.

Figuur 5.11: bitstream access als % van het aantal retail-DSL-lijnen

Bron: ECTA

Breedbandaanbiedingen

Het jaar 2007 kenmerkt zich door de verschijning van nieuwe lightversies van breedbandabonnementen, de verhoging van de breedbandsnelheden, de aansluiting van klanten van alternatieve operatoren op ADSL2+, dat hogere snelheden aankan dan ADSL, en de uitbreiding van naked ADSL-diensten.

Lightbreedband werd in de loop van 2007 geïntroduceerd door o.a. EDPnet, Telenet en Dommel.

EDPnet startte op 2 juli 2007 de budgetformule ADSL Max Starter tegen 19,95 euro met een downloadsnelheid van 6144 Kbit/s en een uploadsnelheid van 640 Kbit/s.

Telenet lanceerde zijn lightbreedbandformule voor 20 euro per maand (BasicNet) op 9 juli 2007 met een maandelijks volume van 400 MB en een datasnelheid van 512 Kbit/s. De goedkoopste formule van Telenet, ComfortNet, kostte voordien zo'n 30 euro per maand.

Vanaf november 2007 biedt Dommel in Leuven "Cityconnect lite" aan tegen 13,99 euro/maand (3 Mbit/s up, 24 Mbit/s down).

TELE2 heeft in de zomer van 2007 zijn aanbod ADSL light 512 Kbit/s, dat in september 2005 was gelanceerd, geüpgraded naar 1 MB. De kostprijs bedraagt 15,90 of 20,90 euro afhankelijk van of men al dan niet kan worden aangesloten op het ontbundelde netwerk. Belgacom breidde in december 2007 zijn aanbod uit met ADSL budget, een lightabonnement voor 20 euro per maand.

De snelheid van alle internetproducten werd door Telenet aangepast op 14 december 2007. Voor BasicNet werd de downloadsnelheid verdubbeld. Voor ComfortNet werd de downloadsnelheid

verviervoudigd en de uploadsnelheid met ongeveer 33% verhoogd. Voor zowel ExpressNet als TurboNet verdubbelden de uploadsnelheden.

In april 2008 werd de volumelimiet opnieuw verhoogd voor BasicNet en ComfortNet (respectievelijk van 400 MB naar 1 GB en van 1 GB naar 2 GB). Vanaf 1 augustus 2008 volgen Expressnet en TurboNet (verhoging volumelimiet van 12 GB naar 20 GB en van 35 GB naar 60 GB).

Prijs	Formule	Vanaf 1/08/08
€ 20	BasicNet	1 MB/ 128 k – 1 GB
€ 30,64	ComfortNet	6 MB/ 256 k – 4 GB
€ 42,91	ExpressNet	15 MB/ 512 k – 20 GB
€ 61,32	TurboNet	20 MB/ 1 MB – 60 GB

Bron: Telenet persbericht van 21 mei 2008

De ADSL-klienten van Belgacom ontvangen een grotere download- en/of uploadsnelheid sedert 10 januari 2008. Voor ADSL Time en ADSL Budget wordt de downloadsnelheid opgetrokken van 512 Kbit/s tot 1 Mbit/s. Voor ADSL Light wordt de uploadsnelheid verhoogd van 192 naar 256 Kbit/s en de downloadsnelheid stijgt van 1 naar 2 Mbit/s. Voor ADSL Go en Plus blijft de downloadsnelheid op 4 Mbit/s. De uploadsnelheid wordt wel opgetrokken van 256 tot 400 Kbit/s. Voor ADSL Plus wordt het downloadvolume bovendien met ingang van 1 februari 2008 opgetrokken van 30 tot 35 GB per maand.

Op 1 juli 2008 werden de snelheden en de maandelijkse formules voor breedbandinternet bij Belgacom opnieuw verhoogd.

Prijs	Formule	Voor 10/01/08	Vanaf 10/01/08	Vanaf 1/07/08
€ 5,95	ADSL Time	512 k/128 k – 2 uur	1 MB /128 k – 2 uur	1 MB/128 k – 2 uur
€ 20	ADSL Budget	512 k/128 k – 400 MB/maand	1 MB/128 k – 400 MB/maand	1 MB/128 k – 1 GB/maand
€ 31,55	ADSL Light	1 MB/192 k – 1 GB/maand	2 MB/256 k – 1 GB/maand	4 MB/256 k – 4 GB/maand
€ 41,75	ADSL Go	4 MB/256 k – 12 GB/maand	4 MB/400 k – 12 GB/maand	12 MB/400 k – 25 GB/maand
€ 57,05	ADSL Plus	4 MB/256 k – 30 GB/maand	4 MB/400 k – 35 GB/maand	12 MB/400 k – 60 GB/maand

Bron: Belgacom persberichten van 9/01/2008 en 25/06/2008

Een andere tendens van 2007 is de uitbreiding van het ADSL2+-aanbod. Sedert april 2007 biedt E-leven ADSL2+ aan in Brussel voor 29,9 euro per maand²⁶. Op 20 april 2007 lanceerde Scarlet ADSL2+ met Scarlet ADSL 20 voor 34,95 euro/maand. EDPnet stelt sedert 4 juni 2007 twee ADSL2+-abonnementen voor: Max 24 Din en Max 24 Fix. Bij TELE2 is men in december 2007 gestart met het aansluiten van klanten op ADSL2+.

De aansluitbaarheid op ADSL2+ is wel nog beperkt. Dommel biedt het aan in Leuven. EDPnet, Scarlet, TELE2 en E-leven hebben plannen voor ADSL2+ in een aantal (grote) steden.

²⁶ E-leven werd op 18 juli 2008 failliet verklaard. De heer Van Daele, één van de oprichters, nam via de Belgische vennootschap Free Belgian Network de ADSL-klienten over die via E-leven aangesloten waren op het Scarlet-netwerk. De eigen ADSL2+-infrastructuur wordt overgenomen door Destiny.

Naked DSL, wat staat voor surfen zonder een abonnement op een vaste lijn bij Belgacom is enkel mogelijk bij Belgacom, TELE2, Mobistar en Scarlet. Bij Scarlet was dat al mogelijk voor ScarletOne-kanten die een combi-abonnement hebben voor telefonie en breedband, maar pas sinds half maart 2007 voor de ADSL-aanbiedingen²⁷. TELE2 bracht zijn ADSL-aanbod zonder vaste lijn op de markt in november 2007.

De mobiele operatoren hebben in 2007 een offensief ingezet rond draadloze internettoegang via het mobiele netwerk. Belgacom lanceerde eind november 2007 een nieuw pakket voor zijn ADSL-kanten waarbij men voor 35 euro ongelimiteerd via 3G het internet kan afschuimen. Er geldt wel een downloadlimiet van 2 gigabyte. Die prijs van 34,95 euro komt bovenop de kostprijs van het ADSL-abonnement (ADSL Go, Plus of VDSL Boost – ADSL Pro Compact, Office, SDSL) en is ongeveer 15 euro goedkoper dan wanneer men ongelimiteerde 3G-toegang los koopt²⁸.

Nieuwe tariefverlagingen voor mobiel internet via het 3G-netwerk, tot meer dan 40%, werden aangekondigd in mei 2008²⁹.

De tarieven wijzigden als volgt:

- mobiel internet 15 uur: € 14,99/maand voor 15 uur (i.p.v. € 24,99 voor 10 uur)
- mobiel internet evening & weekend: € 24,99/maand (i.p.v. € 29,99)
- mobiel internet anytime (2 GB): € 34,99/maand (i.p.v. € 49,99)
- mobiel internet anytime plus (5 GB): € 49,99

Belgacom ADSL-kanten die ADSL en mobiel internet combineren betalen bij een intekening op een abonnement van 12 maanden :

- mobiel internet 15 uur: € 12,49/maand
- mobiel internet evening & weekend: € 20,99/maand
- mobiel internet anytime (2 GB): € 29,99/maand
- mobiel internet anytime plus (5 GB): € 41,75/maand

Ook Mobistar lanceerde in november 2007 een nieuw product om via 3G of GPRS te internetten, Internet Everywhere. Het kost 5 euro per maand voor het abonnement plus één euro voor elke dag online. Bovendien heeft men hierbij geen vaste lijn meer nodig.

In juni 2008 werden de mobiele-internetaanbiedingen aangevuld met 2 complementaire producten: Mobile & Mail Surf Max en Internet Everywhere Max.

Mobile & Mail Surf Max is een nieuwe oplossing voor mobiel internet voor de cliënten die surfen vanaf een gsm van het type smartphone of pda. Voor 30 euro per maand ontvangt men een volume van 2 GB om onbeperkt te surfen op het internet, om e-mails met bijlagen te lezen en te beantwoorden en om gebruik te maken van de diensten van Orange World, het mobiele portaal van Mobistar.

Dankzij Internet Everywhere Max kan men voor 30 euro surfen via een laptop en een USB-modem.

De snelheid van de internettoegang hangt af van het netwerk. Proximus maakt gebruik van het 3G-breedbandnetwerk met HSDPA (High Speed Downlink Packet Access). Dit biedt een downloadsnelheid van 3,6 Mbit/s en een uploadsnelheid van 384 Kbit/s. De 3G-snelheid is voor 85% van de Belgische

²⁷ Bron: Clickx 17.04.2007: Betaal jij te veel voor internet ?

²⁸ Belgacom persbericht van 30 november 2007

²⁹ Belgacom persbericht van 9 mei 2008

bevolking beschikbaar³⁰. In augustus 2008 kondigde Proximus een opvoering aan van de download-snelheid tot 7,2 Mbit/s en van de uploadsnelheid tot 2 Mbit/s³¹.

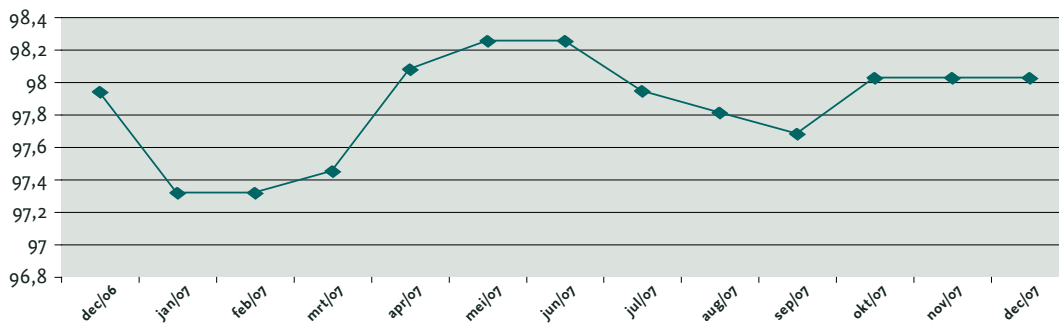
Het 3G-netwerk van Mobistar beschikt over HSDPA met een downloadsnelheid van 7,2 Mbit/s en over HSUPA (High Speed Uplink Packet Access) met een maximale uploadsnelheid van 1,4 Mbit/s. Het 3G+-netwerk (HSPA) is beschikbaar voor meer dan 70% van de Belgische bevolking³².

Internetprijzen

De prijsindex van internetabonnementen is tussen december 2006 en december 2007 gestegen met 0,09%. Dat blijkt uit de informatie die wordt vrijgegeven door de FOD Economie³³.

De prijsverhogingen zijn enerzijds een gevolg van indexering en anderzijds van het feit dat sedert 1 januari 2007 geen meerkosten meer mogen worden aangerekend voor een niet-domiciliëring van een breedbandabonnement. Veel providers die voordien meerkosten aanrekenden, verhoogden gewoon de prijs van het basisabonnement met hetzelfde bedrag dat niet-gedomiciliëerden betaalden.

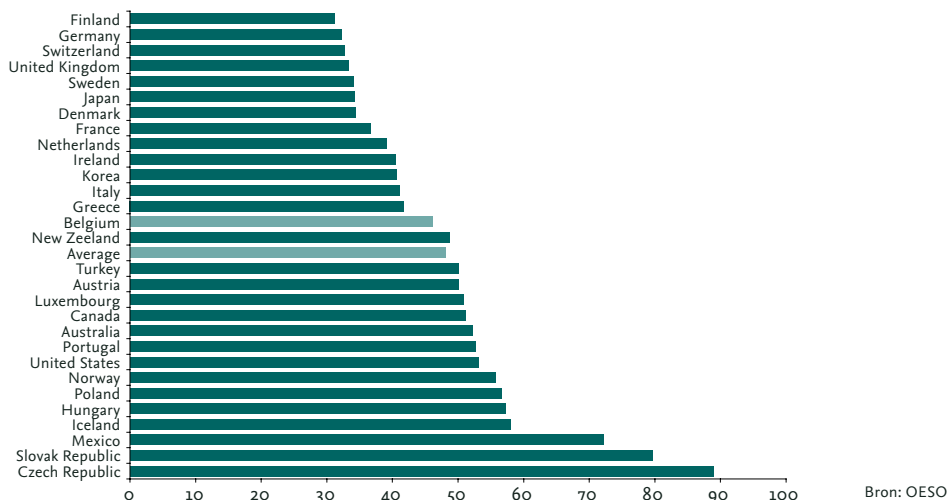
Figuur 5.12: prijsindex internetabonnementen

Bron: FOD Economie, K.M.O, Middenstand & Energie

Een internationale vergelijking van de OESO³⁴ toont aan dat in oktober 2007 de prijs voor breedband-internet in België rond het gemiddelde ligt voor de OESO.

Figuur 5.13: gemiddelde maandelijkse breedbandprijs, oktober 2007, USD PPP

Bron: OESO

³⁰ Bron: website Belgacom http://www.belgacom.be/private/nl/jsp/dynamic/product.jsp?dcrName=mobile_internet&detailPage=mobile_internet_speed

³¹ Bron: datanews 14/08/2008

³² Bron: website Mobistar, nieuwe evoluties

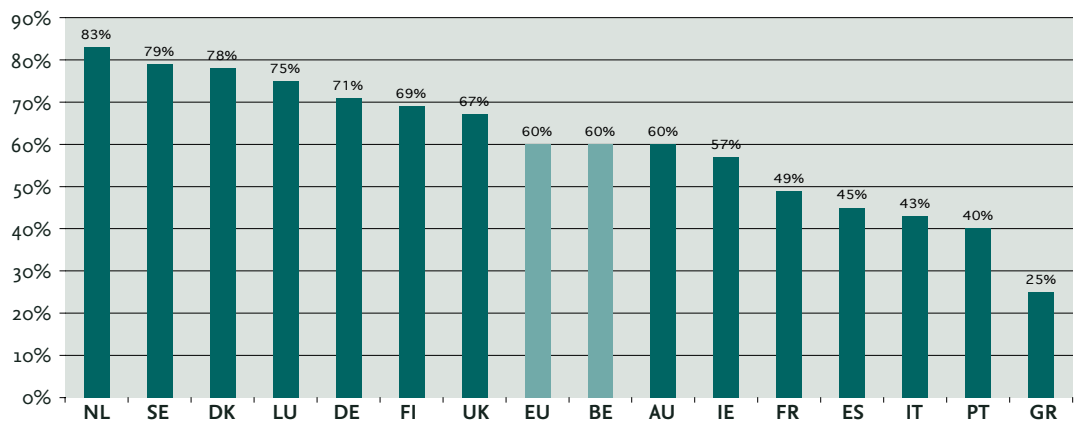
³³ http://ecodata.mineco.fgov.be/mdn/ts_structur.jsp; zie rubriek prijzen, consumptieprijzen, gemiddelde prijzen, communicatie.

³⁴ <http://www.oecd.org/sti/ict/broadband>. De breedbandprijzen worden omgerekend in dollar op basis van de koopkrachtpariteiten. De koopkrachtpariteit geeft de verhouding weer tussen de hoeveelheid van de eigen munt en de hoeveelheid van de dollar die nodig is om eenzelfde korf van goederen en diensten te kopen. De berekening van de gemiddelde maandelijkse abonnementsprijs in België is gebaseerd op de volgende aanbiedingen: Belgacom (ADSL Light, Go, Plus, Boost), TELE2 (ADSL 1 MB en ADSL 4 MB), Telenet (BasicNet, ComfortNet, ExpressNet en TurboNet)

Vernauwing digitale kloof

De digitale kloof, die verwijst naar het verschil tussen diegene die kunnen profiteren van de digitale technologie en zij die dit niet kunnen, is in 2007 vernauwd. 60% van de Belgische gezinnen heeft een internetverbinding tegenover 54% vorig jaar en 50% in 2005. Het EU-15-gemiddelde is eveneens gelijk aan 60%.

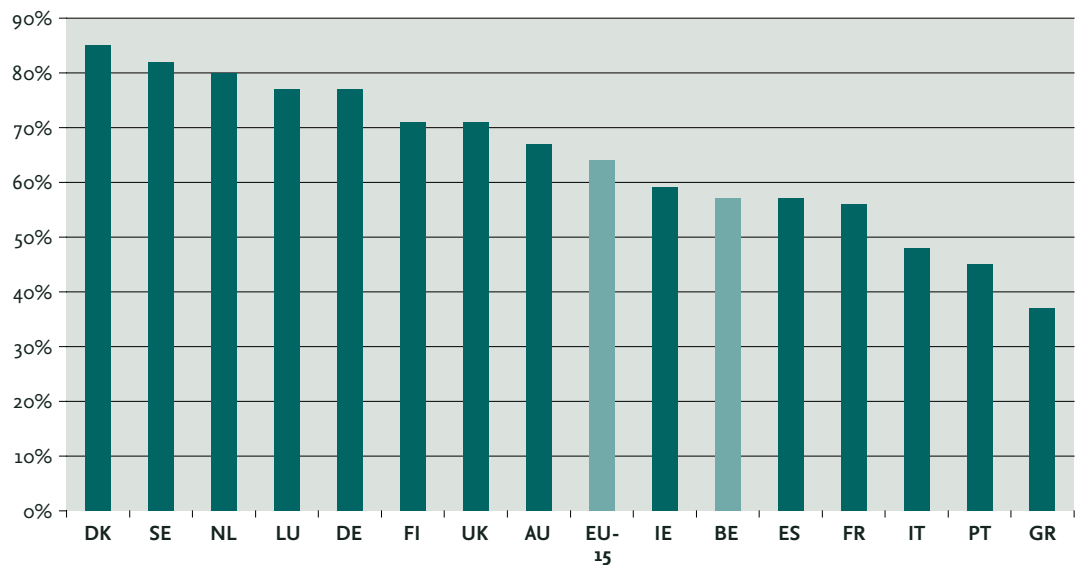
Figuur 5.14: aantal huishoudens met een internetverbinding

Bron: Eurostat

In 2007 beslisten steeds meer gezinnen om een pc aan te kopen. 67% van de Belgische huishoudens bezat één of meer pc's. In 2006 was dit slechts 57%.

Figuur 5.15: beschikbaarheid van computers in de huishoudens

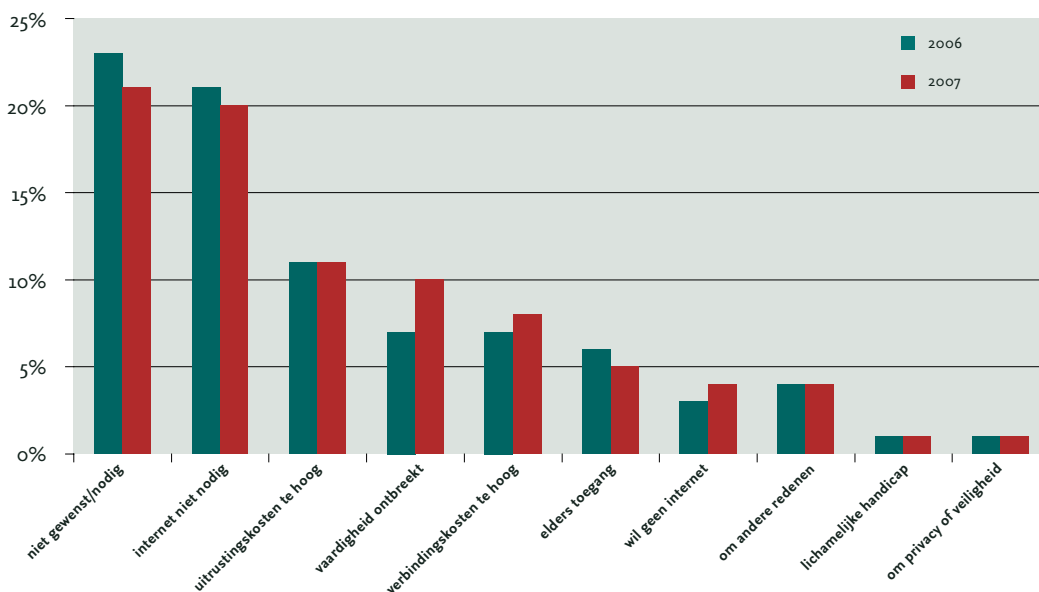

Bron : Eurostat

De redenen voor het bestaan van de digitale kloof zijn, in afnemende volgorde: niet gewenst/nodig, internet niet nodig, te hoge uitrustingskosten, vaardigheid ontbreekt, verbindingskosten te hoog, elders toegang, wil geen internet, om andere redenen, lichamelijke handicap, om privacy of veiligheid³⁵.

In vergelijking met 2006 zijn drie factoren in belang toegenomen: ontbreken van de vaardigheden (+3%), verbindingskosten te hoog (1%) en wil geen internet (+1%). Drie redenen spelen minder mee: niet gewenst/nodig (-2%), internet niet nodig (-1%) en elders toegang (-1%).

Figuur 5.16: redenen waarom het huishouden geen internetverbinding heeft: evolutie 2006-2007

Bron : FOD Economie, K.M.O., Middenstand & Energie

Stijgende breedbandbehoeften

Nieuwe multimediadiensten noodzaken netwerkoperatoren te anticiperen op een stijging van de vraag naar bandbreedte per huishouden.

Het Broadway-glasvezelproject van Belgacom, dat van start ging in 2004, ontwikkelt zich geleidelijk aan als de technologie die snellere toegang zal verlenen aan de huishoudens. Voor de technologie VDSL, die applicaties ondersteunt tegen theoretische snelheden van 30 tot 50 Mbit/s, wordt de glasvezelbackbone uitgebreid tot de straatverdeelkast waardoor enkel nog de last mile – de afstand tussen de straatcabine en de huiskamer – uit koperdraad bestaat. In de praktijk biedt het Belgacom-aanbod “VDSL boost” een asymmetrische verbinding van 17 Mbit/s stroomafwaarts en 400 Kbit/s stroomopwaarts.

Eind juni 2007 installeerde Belgacom 9.351 km glasvezel en 11.487 “remote optical platforms” waardoor de VDSL-dekking sedert het einde van 2006 toenam van 45 naar 52%³⁶. Eind 2007 was het VDSL-bereik van de bevolking verder gestegen naar 59%³⁷.

³⁵ Bron: FOD Economie, K.M.O., Middenstand & Energie, <http://statbel.fgov.be/ict/>

³⁶ Halfjaarverslag S1 2007 Belgacom

³⁷ Jaarverslag 2007 Belgacom

Een upgrade van het netwerk via de uitrol van VDSL2 biedt Belgacom sedert de lente van 2008 de mogelijkheid om volledige triple play-diensten aan te bieden waaronder een aanbod van verscheidene IPTV-kanalen op verschillende toestellen tegelijk en high-definitie televisie.

De volgende stap, een glasvezelverbinding die tot in de huiskamers loopt, wordt omschreven als Fiber to the home (FTTH). Met dit concept wordt geëxperimenteerd in Frankrijk maar de vereiste investeringen en graafwerken zijn enorm groot.

Ook in de kabelsector zal een reeks van nieuwe technologieën en nieuwegeneratienetwerken moeten tegemoet komen aan de steeds stijgende breedbandbehoeften. De huidige versie van de door Telenet aangewende Euro-Docsis-kabeltechnologie levert snelheden op van 20-50 Mbit/s voor het binnenhalen van informatie. De volgende generatie DOCSIS (versie 3), die beschikbaar wordt in 2009, biedt theoretische snelheden tot 200 Mbit/s voor het binnenhalen van informatie en tot 100 Mbit/s voor het uitsturen van informatie.

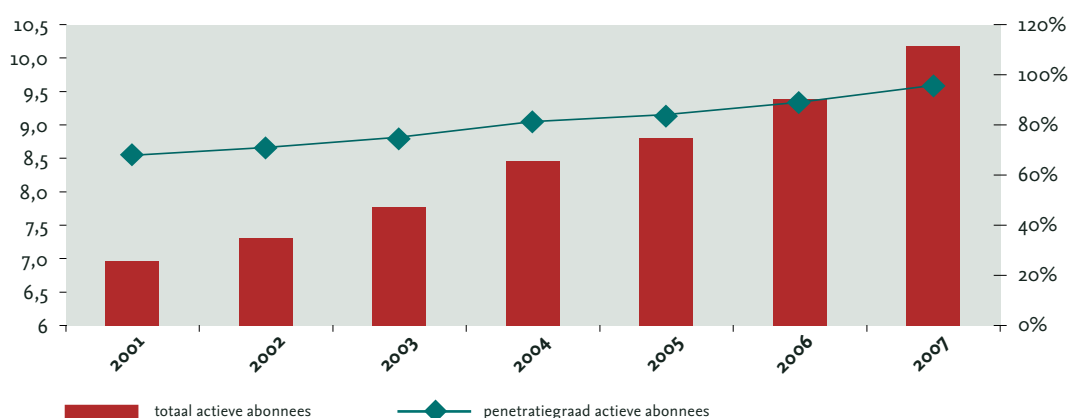
In november 2007 werd er via de pers aangekondigd dat Coditel een test uitvoert met internet met een downloadsnelheid van 100 Mbit/s. Het experiment past in het Europees project rond supersnel internet via de tv-kabel en draagt de naam Codmuca³⁸.

MOBIELE TELEFONIE

Aantal mobiele abonnees

In 2007 bleven de drie mobiele operatoren Proximus, Mobistar en BASE nieuwe abonnees toevoegen aan hun klantenbestand. Op het einde van het jaar was de klantenbasis gegroeid tot 10.738.121 simkaarten (inclusief het aantal MVNO-klanten) en 10.178.605 actieve mobiele abonnees³⁹.

Figuur 6.1: aantal actieve abonnees en penetratiegraad: 2001-2007

Bron: BIPT

³⁸ De Tijd 22/11/2007

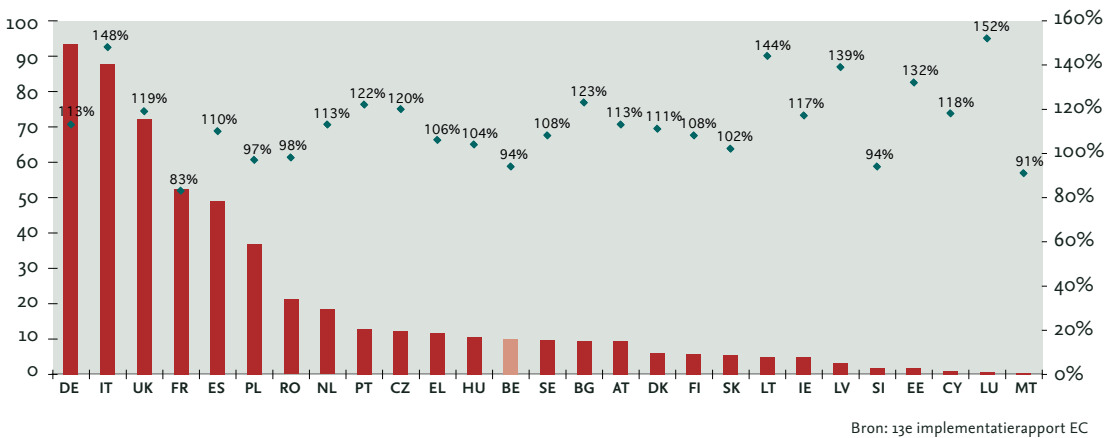
³⁹ Actief betekent dat men oproepen of sms'en heeft gemaakt/verstuurd of ontvangen gedurende de laatste drie maanden.

De mobilifoniedichtheid in termen van actieve abonnees neemt in 2007 toe van 88,7% naar 95,5%⁴⁰.

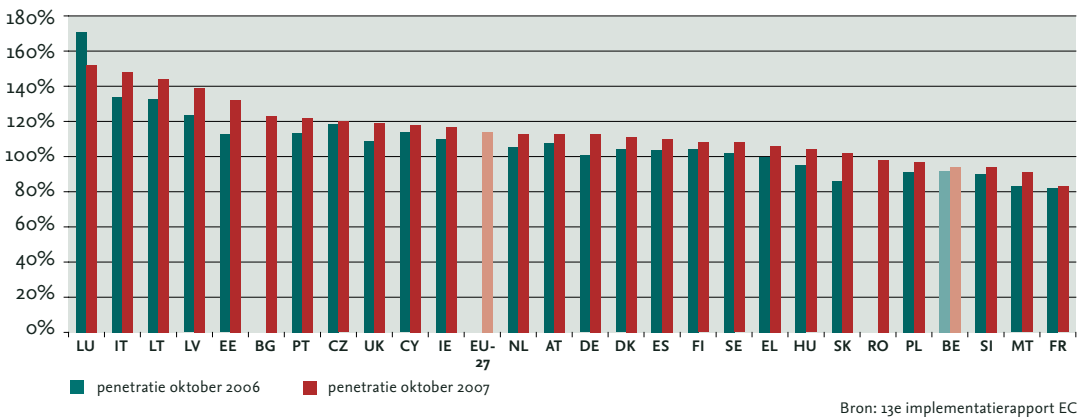
In de EU27-rangschikking van de mobiele penetratie bezet België in oktober 2007 een 24e plaats⁴¹. De penetratiegroei tussen oktober 2006 en oktober 2007 bedraagt 2,1%.

In 22 EU-landen ligt de penetratiegraad boven de 100% door het bezit van verschillende simkaarten om promoties en goedkopere oproepen binnen hetzelfde netwerk te kunnen genieten.

Figuur 6.2: mobilifonie: aantal mobiele abonnees (miljoen) en dichtheid per 100 inwoners van de landen van de EU (oktober 2007)

Figuur 6.3: mobilifonie: aantal mobiele abonnees (miljoen) en dichtheid per 100 inwoners van de landen van de EU (oktober 2006 - 2007)

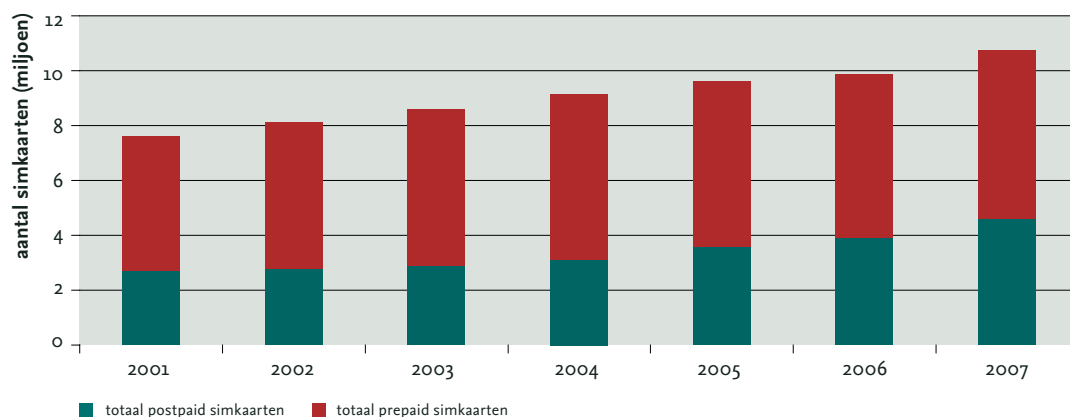

Het aandeel van de klanten met een contract (postpaidklanten) is verder gestegen van 40% naar 43% van het totale aantal simkaarten op het eind van 2007 (10.738.121).

⁴⁰ Berekening BIPT: 10.178.605 actieve abonnees / 10.660.770 inwoners = 95,5%
Bron inwonersaantal: eurostat total population at 1st of January

⁴¹ 13e implementatierapport

Figuur 6.4: aandeel postpaid/prepaid in het totale aantal simkaarten

Bron: BIPT

MVNO's

Op 31 december 2007 telden MVNO's⁴² 880.533 simkaarten op de netwerken van de gsm-operatoren, 3,5 keer meer dan de 249.906 simkaarten op het einde van 2006.

Op de Belgische markt vertegenwoordigen zij 8,2% van de simkaarten (10.738.121) tegenover 2,5% een jaar voordien.

27 MVNO's hadden begin 2007 een directe overeenkomst met een Belgische mobiele operator. Drie van hen stopten hun activiteiten in de loop van 2007: Dixitel, Telis en Lebara.

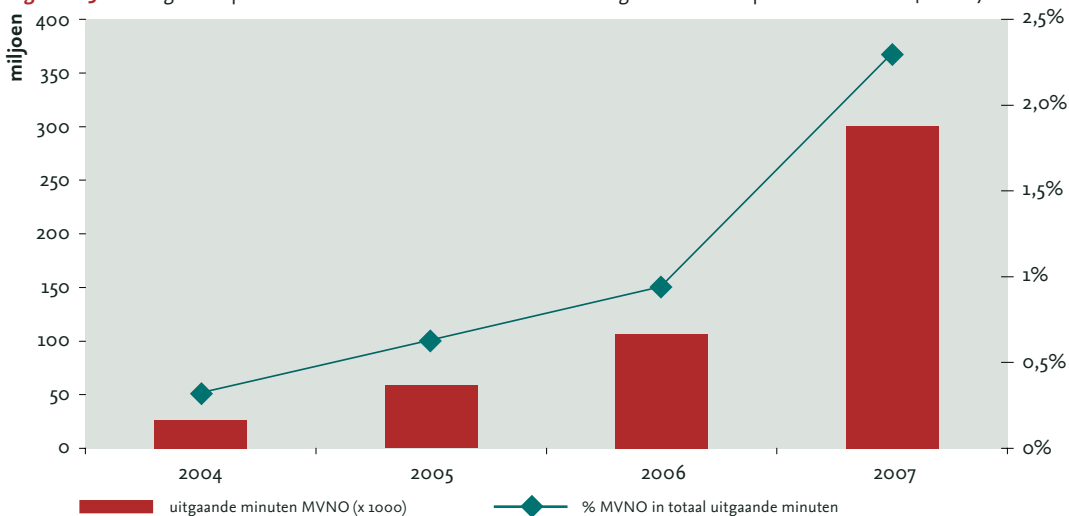
In vergelijking met 2006 zijn er vier nieuwkomers:

- Medion Mobile: sloot in februari 2007 een MVNO-overeenkomst met BASE en commercialiseert AldiTalk, het mobiele-telefonieaanbod van supermarkt Aldi.
- LycaMobile: tekende in april 2007 een MVNO-overeenkomst met Mobistar. Lycamobile is een aanbieder van prepaid-simkaarten die zich richt naar een internationale gemeenschap die vaak communiceert met vrienden en familie in hun land van herkomst.
- Mobisud: vanaf 2 mei 2007 biedt Mobisud, een 100% dochter van Maroc Telecom zijn diensten aan op de Belgische markt. Mobisud is de eerste MVNO van Proximus en richt zich tot allochtonen uit de Maghreblanden (Marokko, Algerije en Tunesië).
- TELE2: TELE2 lanceerde in december 2007 mobiele diensten over het BASE-netwerk. TELE2Champion is een postpaid-aanbieder en TELE2smart, een prepaid-aanbieder.

Samen genereerden de MVNO's in 2007 een volume van 301 miljoen uitgaande minuten. Dit vertegenwoordigt 2,3% van het totale volume uitgaand spraakverkeer (13.110 miljoen minuten).

⁴² Een MVNO (mobile virtual network operator) is een bedrijf dat niet over een licentie beschikt maar onder eigen merknaam mobiele telefonie verkoopt over het netwerk van een andere gsm-operator

Figuur 6.5: uitgaand spraakverkeer van MVNO's en % in totaal uitgaand mobiel spraakverkeer: 2004 – 2007

Bron: BIPT

Marktaanbiedingen

De mobiele producten evolueerden volgens de volgende krachtlijnen: de convergentie van mobiele en vaste gesprekken en de lancering van nieuwe mobiele tariefformules die zich kenmerken door de degressiviteit van de tarieven en die de concurrentie met de vaste lijn verscherpen.

In mei 2007 lanceerde Mobistar zijn geïntegreerd aanbod van vaste en mobiele telefonie voor de professionele markt. One Office Voice Pack is een flexibele tariefformule voor kmo's en zelfstandigen waarin mobiele en vaste telefonie gebundeld wordt. Door vast en mobiel te combineren kan een interessanter tarief worden aangeboden dat voordeliger wordt bij een hoger volume. Bellen naar een mobiel nummer is bovendien even voordelig met een vast toestel als met een gsm.

De invoering van het degressiviteitsprincipe leidt tot lagere tarieven naarmate het verbruik toeneemt. Het door Mobistar in september 2007 ingevoerde prepaid-aanbod Tempo Comfort is hiervan een voorbeeld: hoe hoger het herlaadbedrag, hoe goedkoper men belt (0,29 euro/minuut bij een herlaadbeurt van 5 euro, 0,19 euro/minuut bij een herlaadbeurt van 50 euro). Ook bij het in maart 2008 heringevoerde BestDeal is de tarifiering degressief: zodra de 20 minuten die inbegrepen zijn in het forfait zijn opgebeld betaalt men 0,20 euro/minuut tot 300 minuten en 0,15 euro voor de volgende.

De verscherpte concurrentie met de vaste telefonie uit zich in de introductie van twee soorten tariefformules: een formule waarbij de klant eenzelfde tarief betaalt of hij nu belt naar vaste of mobiele lijnen en een formule waarbij de klant gratis belminuten ontvangt naar vaste lijnen. Voorbeelden van dergelijke tariefformules zijn:

- Pay & Go International, dat in augustus 2007 door Proximus op de markt werd gebracht. Met Pay & Go International betaalt de klant 0,29 euro/minuut voor een oproep naar een vaste of een mobiele lijn. Deze nationale tarieven gelden bovendien ook voor een Europees land naar keuze. Voor elke gebelde minuut naar het favoriete land binnen Europa ontvangt de klant automatisch 1 gratis belminuut naar Proximus.

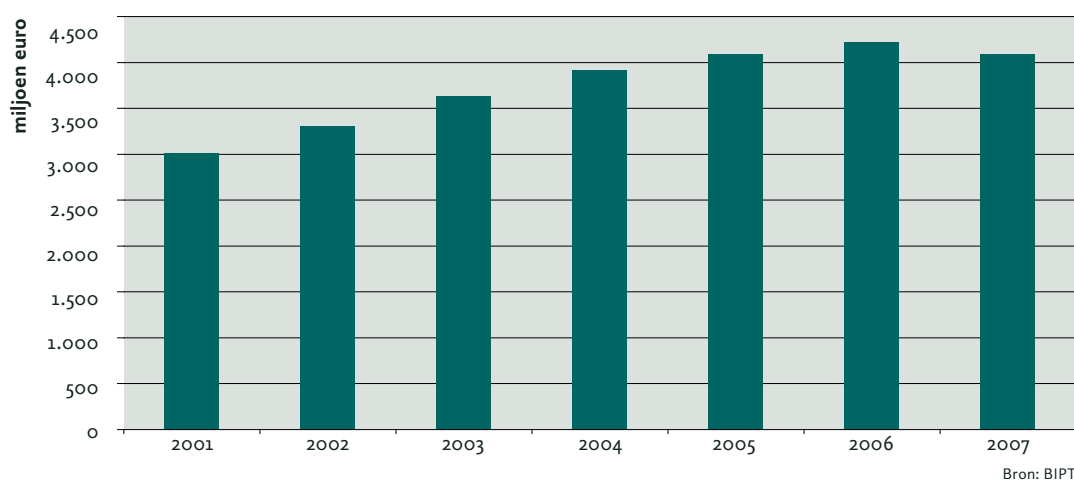
■ Smile Together van Proximus, ingevoerd in maart 2008, laat Proximus-klanten (€ 10, 20, 35, 55, 75) elke maand 600 gratis belminuten genieten tijdens het weekend naar Proximus-nummers en alle vaste lijnen.

Omzet

De mobiele operatoren realiseerden in 2007 een mobiel omzetcijfer van 4,084 miljard euro, een daling met 3,4% ten opzichte van 2006.

Spraaktelefonie is de belangrijkste inkomstenbron van mobiele operatoren. Ondanks het succes van sms'en en andere niet-spraakdiensten vormt mobiele spraak het eerste gebruik met retailinkomsten die ongeveer 61% van de totale mobiele omzet bedragen. Sms'en vertegenwoordigen 13% en data 4%.

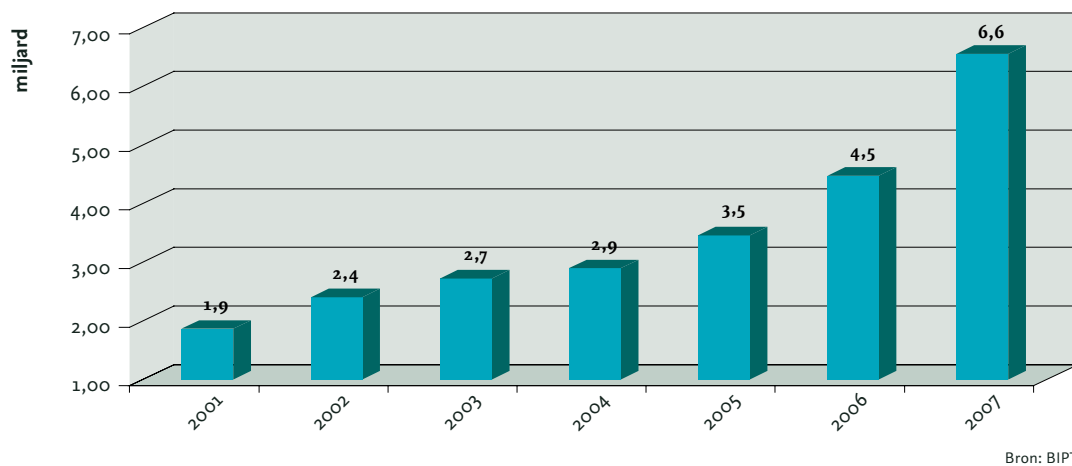
Figuur 6.6: evolutie mobiel omzetcijfer: 2001 – 2007

Sms

In 2007 verstuurdde de mobiele abonnees bijna 6,6 miljard sms-berichten. Gemiddeld komt dit neer op 644 sms-berichten per actieve mobiele abonnee, 167 meer dan in 2006.

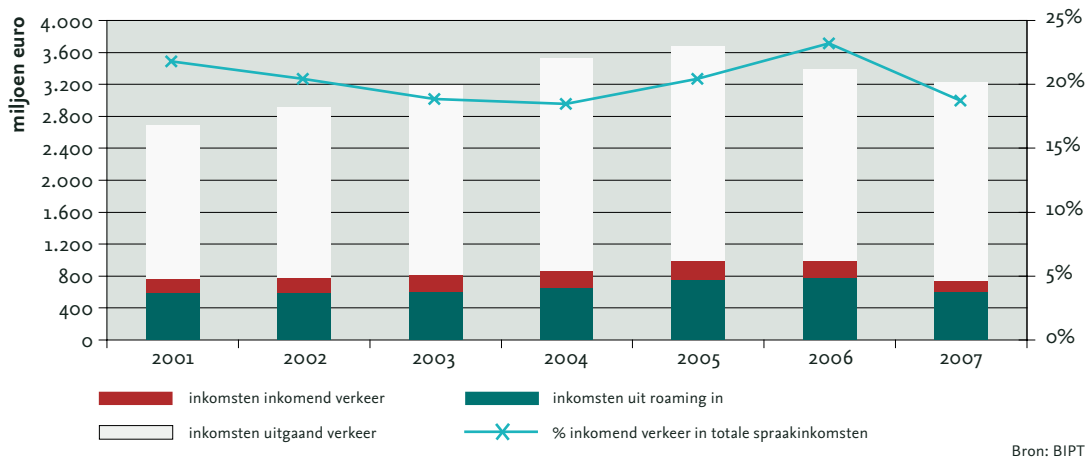
Figuur 6.7: aantal verstuurde sms-berichten

Mobiel spraakverkeer

In 2007 bereikte de omzet uit mobiel spraakverkeer een totaal van 3,22 miljard euro tegenover 3,37 miljard euro in 2006 of een daling van 4,4%. De daling is te wijten aan de verhoogde regelgevende druk als gevolg van de verlaging van de mobiele-termineringstarieven (MTR) en een daling van de roamingtarieven.

Figuur 6.8: evolutie mobiele-spraakinkomsten

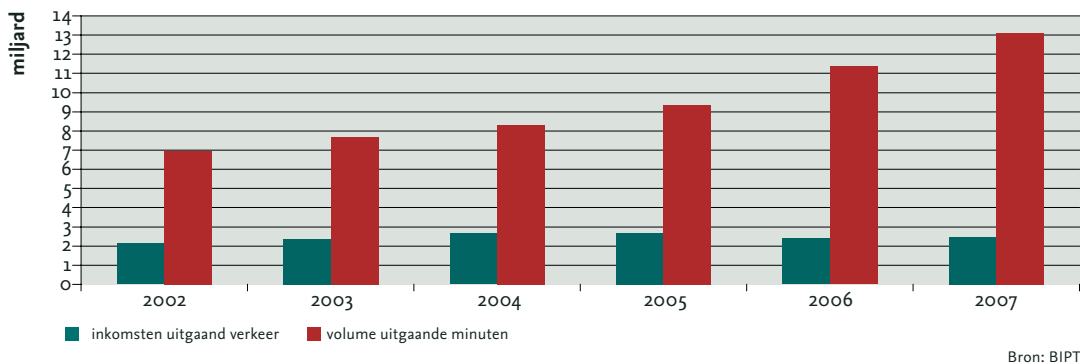
De inkomsten uit inkomend verkeer⁴³ dalen met 23% tot ongeveer 601 miljoen euro in 2007. Hierdoor neemt hun aandeel in de totale mobiele-spraakinkomsten af van 22,6 naar 18,5%.

De roaminginkomsten uit oproepen die een abonnee van een buitenlands mobiel netwerk maakt terwijl hij zich in België bevindt daalden met 34,8% tot 138,5 miljoen euro.

Het uitgaande mobiele-spraakverkeer van abonnees van de Belgische mobiele operatoren (inclusief roaming out) kende in 2007 een stijging met 15% tot 13,11 miljard minuten. Deze groei wordt gedreven door de toename van het aantal actieve abonnees en de groei in hun verbruik. In 2007 belde een Belgische actieve abonnee gemiddeld 6,3% meer dan het jaar voordien.

De gebruikstoename van de mobiele telefonie weerspiegelt zich evenwel niet in de overeenkomstige inkomsten: de omzet uit uitgaand spraakverkeer steeg met 3,7% tot 2,48 miljard euro.

Figuur 6.9: evolutie uitgaand mobiele-spraakverkeer (inclusief roaming out): volume en inkomsten

⁴³ Inclusief roaming in: oproepen ontvangen door een abonnee van een buitenlands mobiel netwerk die zich in België bevindt.

Daling van de mobiele-termineringstarieven

In zijn besluit van 11 augustus 2006 betreffende de markt van de gespreksafgifte op afzonderlijke mobiele netwerken verplicht het BIPT de mobiele operatoren om hun termineringstarieven⁴⁴ te laten dalen teneinde de kosten van een efficiënte operator te reflecteren. Het uitgewerkte mechanisme voorziet in een verlaging van de gemiddelde prijs voor gespreksafgifte in verschillende fasen. De eerste fase werd uitgevoerd op 1/11/2006. De tweede tariefdaling ging in op 1 mei 2007. Vanaf deze datum worden de plafondlasten voor gespreksafgifte vastgesteld op 10,16 eurocent/minuut voor Belgacom Mobile, op 12,76 eurocent/minuut voor Mobistar en op 12,76 eurocent/minuut voor BASE.

De impact van de regulering van de mobiele-termineringstarieven op de inkomsten uit inkomend verkeer van 2007 bedraagt ± 23 %. Proximus, Mobistar en BASE boekten gezamenlijk 160 miljoen euro minder inkomsten uit nationaal inkomend verkeer dan in 2006.

Figuur 6.10: nationale mobiele gespreksafgifte: volume en inkomsten

Europese Verordening internationale roaming

Op 27 juni 2007 nam het Europees Parlement en de Raad de verordening aan betreffende roaming⁴⁵ op openbare mobiele telefoonnetwerken binnen de Gemeenschap. Deze verordening legt maximumprijzen op voor wholesale- en retailroamingtarieven en vereist tevens een proactieve verstrekking van de gereguleerde retailtarieven aan klanten via sms.

Het maximumretailtarief voor internationale gesprekken, Eurotarief genoemd, wordt vastgelegd op 49 eurocent per minuut exclusief btw. Om een gesprek uit het buitenland te ontvangen betaalt men maximaal nog 24 eurocent. Na een jaar daalt dat tot 46 en 22 eurocent, en in het derde jaar tot 43 en 19 eurocent.

Het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk in rekening mag brengen aan de exploitant van een gereguleerd roaminggesprek dat op het bezochte netwerk is opgebouwd mag niet hoger liggen dan 0,30 euro per minuut. Het maximale gemiddelde wholesaletarief wordt verlaagd tot 0,28 euro en 0,26 euro op 30 augustus 2008 en 30 augustus 2009.

⁴⁴ Mobiele-termineringstarieven zijn de tarieven die worden gevraagd aan andere telecombedrijven om binnenkomende oproepen te verwerken.

⁴⁵ Roaming binnen de Gemeenschap slaat op het gebruik door roamende klanten van een mobiele telefoon om intracommunautaire oproepen te initiëren of te ontvangen terwijl zij in een andere lidstaat zijn dan die waarin zich hun thuisnetwerk bevindt, op basis van een overeenkomst tussen de exploitant van het thuisnetwerk en de exploitant van het bezochte netwerk.

Om de evolutie van de roamingtarieven te volgen werd binnen de European Regulators Group een dataverzameling opgestart. De eerste dataverzameling had betrekking op de periode april tot en met september 2007 (zie ERG report on international roaming charges van 17 januari 2008 - <http://erg.eu.int/whatsnew/>). De tweede dataverzameling voor de periode oktober 2007 tot en met maart 2008 is ook afgerond. Het ERG-rapport werd op 12 augustus 2008 gepubliceerd⁴⁶.

De resultaten van de dataverzameling illustreren de effecten van de roamingregulering.

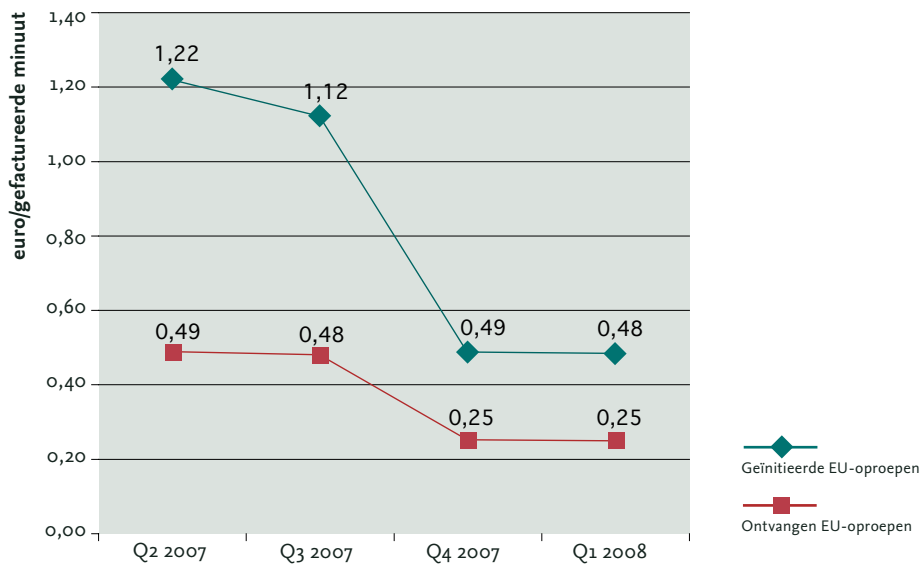
A. Roaming voor mobiele spraakoproepen in de EU

Dankzij de invoering van het Eurotarief in juli 2007 heeft de Belgische consument het laatste kwartaal van 2007 en het eerste kwartaal van 2008 ongeveer 89,7 miljoen euro bespaard op zijn telefoonrekening voor mobiele intracommunautaire telefoongesprekken die hij initieert of ontvangt terwijl hij zich in een andere EU-lidstaat bevindt⁴⁷.

Een Belgische reiziger die een intracommunautaire oproep initieert terwijl hij zich in een andere EU-lidstaat bevindt betaalt in het eerste kwartaal van 2008 51% minder dan in het tweede kwartaal van 2007.

Voor het ontvangen van een mobiele oproep in een andere EU-lidstaat betaalt hij over dezelfde periode 49% minder.

Figuur 6.11: gemiddelde prijs/gefactureerde minuut voor een roaminggesprek in de EU

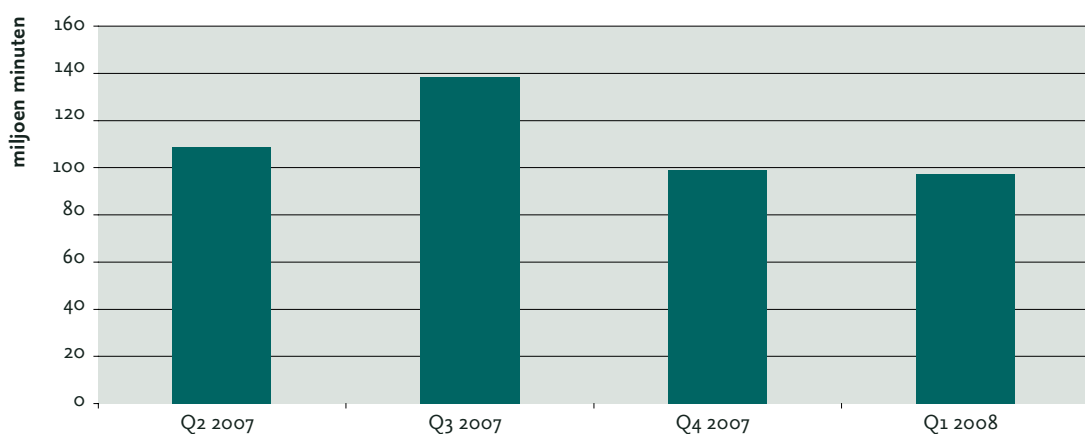

De daling van de roamingtarieven voor mobiele-spraakoproepen in de EU blijkt geen positieve impact te hebben op het volume: het totale aantal roamingminuten op retailniveau (EU/EER) schommelt rond de 100 miljoen minuten per kwartaal.

⁴⁶ http://www.erg.eu.int/doc/publications/erg_o8_36_intern_roam_rep_o8o812.pdf

⁴⁷ De besparing is gebaseerd op het verschil tussen het gemiddeld tarief in Q3 2007 en het gemiddeld tarief in respectievelijk Q4 2007 en Q1 van 2008, vermenigvuldigd met het gemiddeld aantal kwartaalminuten voor zowel gebelde als voor ontvangen gesprekken.

Figuur 6.12: volume roamingminuten op retailniveau EU/EER (Eurotarief + Niet-Eurotarief)

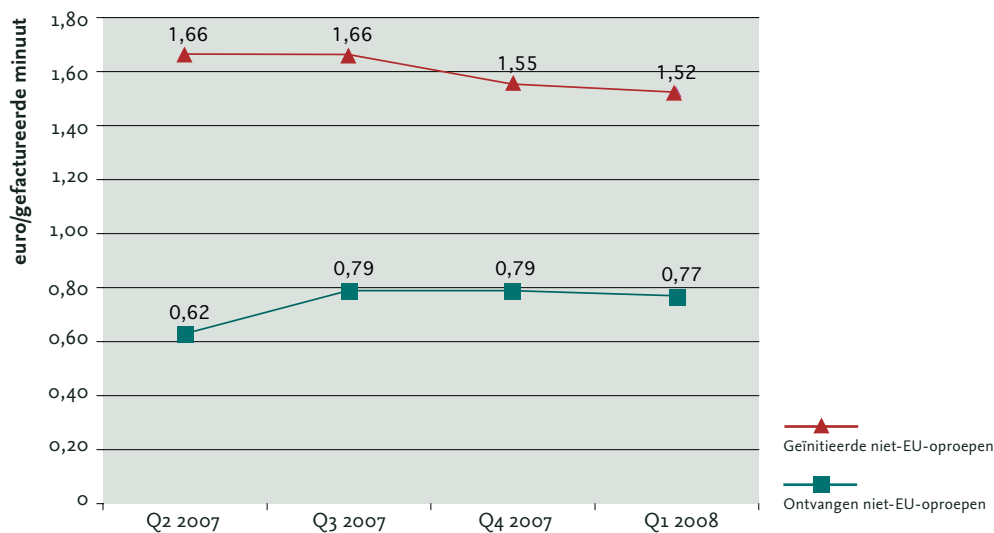
Bron: BIPT

B. Roaming voor mobiele-spraakoproepen buiten de EU

De invoering van het Eurotarief bracht ook wijzigingen mee in de niet-EU-roamingtarieven voor de Belgische consument.

Het initiëren van een niet-gereguleerd roaminggesprek daalde tussen het tweede kwartaal van 2007 en het eerste kwartaal van 2008 gemiddeld met 8% in prijs. Het ontvangen van een dergelijk gesprek kende een omgekeerde tendens: de prijs steeg met 23% tot gemiddeld 0,77 euro/gefactureerde minuut.

Figuur 6.13: gemiddelde prijs/gefactureerde minuut voor een roaminggesprek buiten de EU

Bron: BIPT

C. Roaming voor sms en data

De Roamingverordening is beperkt tot spraakoproepen en vervalt op 30 juni 2010 tenzij het Europees Parlement en de Raad beslissen de datum te verlengen op grond van een beslissing van de Europese Commissie. De Commissie moet een evaluatie uitvoeren en rapporteren aan het Europees Parlement en de Raad tegen uiterlijk 30 december 2008. Input voor de evaluatie wordt verzameld via

een openbare raadpleging die op 7 mei 2008 werd gelanceerd.

(http://ec.europa.eu/information_society/activities/roaming/roaming_regulation/consultation_mayo8/index_en.htm)

Een onderdeel van deze evaluatie bestaat uit de vraag of de regulering moet worden uitgebreid tot dataroamingdiensten en roaming-sms. Operatoren werden opgeroepen de tarieven zelf te laten dalen. Onder druk van de dreiging om ook voor dataverkeer maximumtarieven op te leggen beslisten in februari 2008 vijf Europese operatoren (de Belgische operator BASE, KPN, 3, E-plus en het Poolse Play) de tarieven voor dataroaming te verlagen tot 25 eurocent per gedownload megabyte⁴⁸.

In België zijn de roamingtarieven voor data en sms sedert de invoering van het Eurotarief in prijs gedaald.

In het eerste kwartaal van 2008 kost een buitenlands sms-bericht voor een abonnee van een Belgische mobiele operator gemiddeld 9% minder dan in het tweede kwartaal van 2007. Voor 1 MB dataverkeer betaalt men 37% minder (tarief daling van 7,56 naar 4,8 euro/MB)

Figuur 6.14: gemiddelde prijs voor dataroamingdiensten (euro/MB) en roaming-sms (euro/sms)

De vrijwillige tarief dalingen van de mobiele operatoren binnen Europa komen niet tegemoet aan de Europese eisen⁴⁹. De Commissie ziet zich dan ook genoodzaakt om aan het begin van de herfst van 2008 een wetgevend voorstel aan het Europees Parlement voor te leggen om de roamingtarieven van sms en data te plafonneren.

D. Impact op de wholesalemarkt

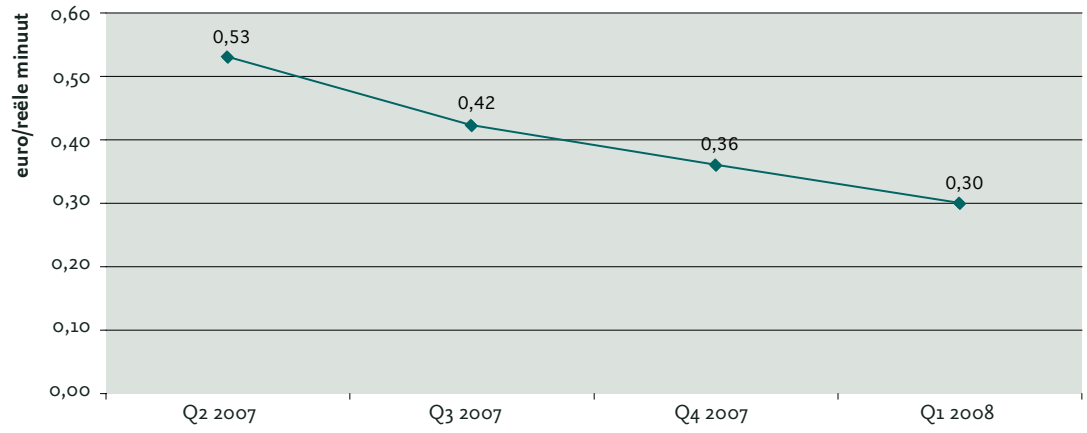
De wholesaleroaminginkomsten zijn met het van kracht worden van de Roamingverordening in België met 43% gedaald.

⁴⁸ De Standaard 07/02/2008

⁴⁹ Persbericht van de Europese Commissie van 15/07/2008: "Tekstberichten zonder grenzen": de Commissie wil een einde maken aan buitensporige roamingtarieven voor tekstberichten in het buitenland

De onderstaande figuur illustreert de evolutie van de gemiddelde prijs per reële minuut van een gereguleerde wholesaleoproep (exclusief de trafiek tussen bedrijven van dezelfde groep).

Figuur 6.15: gemiddelde prijs per reële minuut van een gereguleerde wholesaleoproep

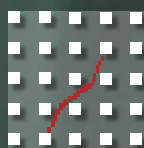

Bron: BIPT

COLOFON

Dit verslag bestaat in het Nederlands, Frans en Engels.

Grafisch ontwerp en realisatie: CIBE vzw communicatie voor de publieke sector.

BIPT

BIPT
Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie
Ellipse Building - Gebouw C
Koning Albert II-laan 35
1030 Brussel
Tel. +32(0)2 226 88 88
Fax + 32(0)2 226 88 77
info@bipt.be
www.bipt.be